Berkesd községi Önkormányzat képviselő-testületének

18/2025. számú

JEGYZŐKÖNYVE

Készült, Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testületének a Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltsége hivatalos helyiségében *2025. december 2-án* 13:00 órakor megtartott soros **nyílt és zárt képviselő-testületi ülésről.**

Jelen vannak:
Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester
Várszegi László alpolgármester
Csima György képviselő – igazolatlanul távol
Horváthné Geng Bernadett képviselő
Sárközi Attila képviselő

Hendzselné Papp Ilona aljegyző

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester köszöntötte a megjelenteket, és megállapította, hogy az ülés határozatképes, mivel az 5 megválasztott képviselőből 4 fő megjelent.

Napirendi pontok:

1. **HEP felülvizsgálata**
   Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester
2. **Bursa Hungarica felsőoktatási pályázatok elbírálása**
   Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester
3. **Berkesd, Alkotmány u. 25. szám alatti ingatlan értékesítésére**
   Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester
4. **Egyebek (Közvilágítás korszerűsítése, Fogászati alapellátás- szerződés módosítása)**
   Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester
5. **Versenyképes járások – árajánlatok elbírálása**
   Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester
6. **Egyedi kérelmek**
   Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester

A képviselő-testület a napirendi pontokkal egyetértett, új napirend tárgyalására vonatkozó indítvány nem érkezett.

1. **HEP felülvizsgálata**
   Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester tájékoztatta a képviselő-testületet, hogy Berkesd községi Önkormányzat 2023-2028 évekre szóló Helyi esélyegyenlőségi programját és intézkedési tervének felülvizsgálata szükséges. Az intézkedési tervet 2 évenként felül kell vizsgálni, melynek során számba kell venni a tervezett intézkedéseket. Meg kell vizsgálni, hogy a tervezett intézkedések megvalósultak-e, vannak-e új intézkedési tervek, illetve a meglévő és még nem teljesült intézkedések teljesítési határideje tartható-e.

Felkérte Hendzselné Papp Ilona aljegyzőt, hogy ismertesse az intézkedési terv felülvizsgálata tárgyában milyen intézkedések történtek.

Hendzselné Papp Ilona aljegyzőt elmondta, hogy a HEP felülvizsgálata érdekében az egész terv feldolgozásra került. Ennek keretében áttekintésre kerültek az intézkedések. HEP fórum került összehívásra, melynek keretében a partnerekkel közösen megvitatásra kerültek az intézkedések, a jövőbeni célok, melyek intézkedésekké lettek transzformálva.

Ismertette a felülvizsgálat eredményeképpen született intézkedési terv tervezetét. (1. melléklet)

Az intézkedési terv felülvizsgálatát a képviselők megismerték, azzal egyetértettek.

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester javasolta az intézkedési terv felülvizsgálata eredményeképpen született dokumentum elfogadását a jegyzőkönyv 1. melléklete szerinti tartalommal.

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

107/2025. (XII.02.) Kt. határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete elfogadja Berkesd községi Önkormányzat 2023-2028 évekre szóló felülvizsgált Helyi esélyegyenlőségi programját és intézkedési tervét.(1. melléklet)

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

2. **Bursa Hungarica felsőoktatási pályázatok elbírálása**
Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester tájékoztatta a testületet, hogy az idei évben is meghirdette a Bursa Hungarica pályázatot. A felhívásra 5 db A típusú pályázat érkezett. Kovács Bálint György, Sárközi Dominik Attila, Kiss Bálint János, Varga Veronika Ilona és Vizhányó Bálint berkesdi lakos nyújtott be pályázatot.
Ismertette a beérkezett pályázatokat. Elmondta, hogy a pályázók szociálisan rászorultsága megállapítható. A szükséges nyilatkozatokat, igazolásokat csatolták. A testület megvitatta a benyújtott pályázatokat és az esetleges pályázati támogatás összegét.
A polgármester jelezte, hogy 3 pályázó vonatkozásában a Berkesdi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat szeretné a támogatáshoz 5-5 ezer forinttal hozzájárulni.
Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester összefoglalva az elhangzottakat javasolta, hogy Kovács Bálint György, Sárközi Dominik Attila, Kiss Bálint János, Varga Veronika Ilona részére 25.000 Ft/hó ösztöndíjat, Vizhányó Bálint részére 20.000 Ft/hó ösztöndíjat állapítson meg a képviselő-testület.

A képviselők egyetértettek a javaslattal, de Sárközi Attila bejelentette érintettségét Sárközi Dominik Attila támogatása tárgyában. Jelezte, hogy a gyermekét érintő döntéshozatalban nem kíván részt venni.

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

108/2025. (XII.02.) képviselő-testületi határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete úgy döntött, hogy Bursa Hungarica felsőoktatási pályázat keretében a 2025/2026-os tanévre Kovács Bálint György, Kiss Bálint János, Varga Veronika Ilona részére 25.000 Ft/hó, Vizhányó Bálint részére 20.000 Ft/hó ösztöndíjat állapít meg.

Határidő: azonnali
Felelős: polgármester

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

109/2025. (XII.02.) képviselő-testületi határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete úgy döntött, hogy Bursa Hungarica felsőoktatási pályázat keretében a 2025/2026-os tanévre Sárközi Dominik Attila részére 25.000 Ft/hó ösztöndíjat állapít meg.

Határidő: azonnali
Felelős: polgármester

Várszegi László alpolgármester a képviselő-testületi ülésről eltávozott.
A polgármester megállapította, hogy képviselő-testületi ülés továbbra is határozatképes, mivel a megválasztott 5 képviselőből 3 fő jelen van.

3. **Berkesd, Alkotmány u. 25. szám alatti ingatlan értékesítésére**
Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester elmondta, hogy a Berkesd, Alkotmány u. 25. szám alatti ingatlan értékesítése tárgyában elkészült az értékbecslés, melyet ismertetett a testülettel.
Az értékbecslésben meghatározott érték alapján a testület megvitatta, hogy mennyiért lenne célszerű meghirdetni a Duna House által az ingatlant.

A polgármester összefoglalva az elhangzottakat javasolta, hogy az ingatlan kikiáltási ára 39,5 M Ft legyen.

A képviselő-testület egyetértett a javaslattal.

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

110/2025. (XI.19.) Kt. határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete a Berkesd, Alkotmány u. 25. szám alatti ingatlant 39,5 M Ft-ért hirdeti meg értékesítésre megbízási szerződéssel a Duna House ingatlaniroda által.

Felelős: polgármester
Határidő: 2025. december 15.

4. **Versenyképes járások – árajánlatok elbírálása**
Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester ismertette a képviselő-testülettel a Versenyképes Járások Program I. ütemének megvalósítása tárgyában - 1003159446 VKJ azonosító és 40364874350 projekt azonosító szám alatt futó projekt - benyújtott árajánlatokat. (2. melléklet)

Árajánlatot nyújtott be a Várda Vill-Szer Kft.. A villamos kiviteli tervezés és engedélyeztetés, 13 db LED közvilágítási lámpatest és 2 db napelemes kandeláber bruttó díja 4.901.998 Ft lenne. Ugyanezen műszaki tartalomra nyújtotta be az árajánlatot a másik 2 piaci szereplő is. Az ANALERIT Kft. ajánlat 6.064.237 Ft, a LUNAG Kft. ajánlata 4.553.642 Ft.

A képviselők az árajánlatokat megismerték.
A polgármester ezt követően javasolta, hogy a legkedvezőbb ajánlatot adó Lunag Kft. ajánlatát fogadja el az önkormányzat.

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

111/2025. (XII.02.) Kt. határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete a Versenyképes Járások Program I. ütemének megvalósítása tárgyában - 1003159446 VKJ azonosító és 40364874350 projekt azonosító szám alatt futó projekt - benyújtott árajánlatokat megtárgyalta. A benyújtott árajánlatok közül a LUNAG Kft. – 7693 Pécs, Szabadföld u. 5. – 3.585.545 Ft + Áfa, mindösszesen 4.553.642 Ft, azaz négymillió-ötszázötvenháromezer-hatszáznegyvenkettő forint árajánlatát fogadja el Berkesd község közvilágítás fejlesztés, tervezés + 2 db napelemes kandeláber telepítése megvalósítása érdekében.
A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a szerződés aláírásával.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

5. Egyebek (Közvilágítás korszerűsítése, Fogászati alapellátás- szerződés módosítása)
Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester tájékoztatta a képviselőket, hogy az önkormányzat kiadásainak és bevételeinek egeztetése során felmerült, hogy a közvilágítás üzemeltetésre kapott forrásokat az önkormányzat nem fogja elkölteni. Annak érdekében, hogy ne kelljen visszafizetni a feladatalapú támogatást javasolja, hogy bővítse az önkormányzat a közvilágítási lámpákat napelemes lámpákkal. ezeket olyan helyekre kellene elhelyezni, ahol sokba kerülne a hálózatra való csatlakozás, de van valós igény a lakosságtól a közvilágításra.
1.491 E Ft-ot tudna erre a célra az önkormányzat elkölteni.
Kérte a képviselőket, hogy támogassák, hogy árajánlatot kérjen napelemes lámpák, oszlopok telepítéssel történő beszerzésére a fenti összegben.

A képviselő-testület egyetértett a javaslattal, és az alábbi döntést hozta:

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

112/2025. (XII.02.) képviselő-testületi határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete felkéri a polgármestert, hogy a 2025. évi közvilágítás feladatfinanszírozás terhére 1,5 M Ft értékben napelemes lámpákat tartalmazó fejlesztésre árajánlatokat szerezzen be. Amennyiben a meghatározott költségeken belüli árajánlat a képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a szállítási szerződés megkötésére a legkedvezőbb ajánlatot adó céggel.

Határidő: azonnali
Felelős: polgármester

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester ismertette Szentgyörgyváryné Dr. Lelkes Lívia, mint feladatot ellátó fogorvos feladatellátási szerződésének módosítása tárgyában

benyújtott kérelmét. A fogorvos szeretné módosítani a feladatellátási szerződésben a betegellátás helyé, mely a jelenlegi helyett 7623 Pécs, Kandó Kálmán utca 2. lenne.

A rendelő a betegek részére könnyebben megközelíthető, közelebb lesz a buszpályaudvarhoz is, tehát minden szempontból előnyösebb.

Javasolta a feladatellátási szerződés jegyzőkönyv 2. melléklete szerinti tartalommal történő módosítását és egységes szerkezetben történő elfogadását.

Berkesd községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

113/2025.(XII.02.) kt határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete hozzájárul a Zentai és Társai Betéti Társaság, mint működtető és Szentgyörgyváryné Dr. Lelkes Lívia, mint feladatot ellátó fogorvos feladatellátási szerződésének módosításához a jegyzőkönyv 2. sz. melléklet szerinti tartalommal.

Felelős: polgármester
Határidő: 15 nap

6. **Egyedi kérelmek**
   Előterjesztő: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester

Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester kmf.

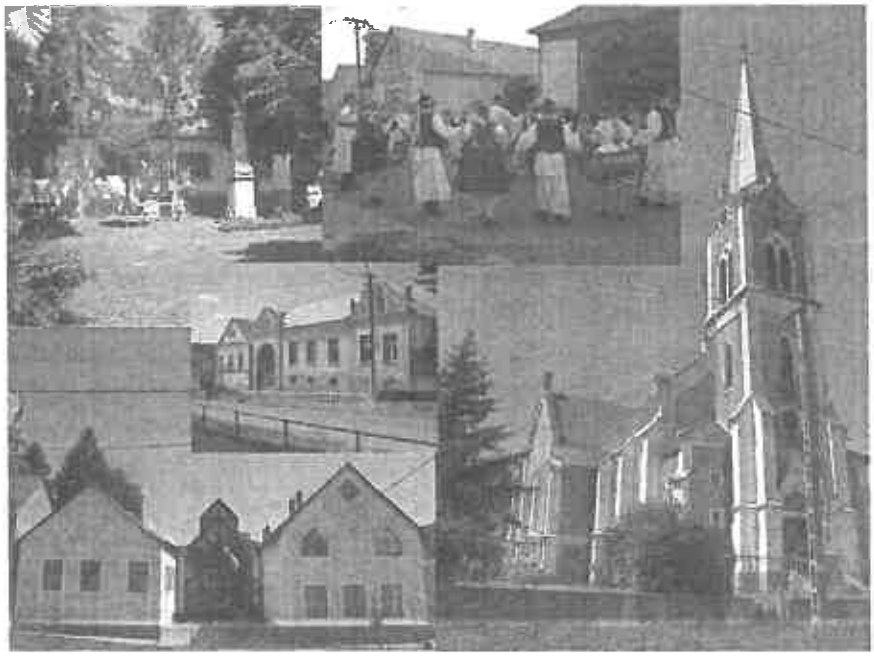
Hermann-né Rattinger Mária Éva
polgármester

Berkesd Községi Önkormányzat Baranya megye

Ruppert Edina
jegyző

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Berkesd Községi Önkormányzat

2023 - 2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 3
Bevezetés 3
A település bemutatása 3
Értékeink, küldetésünk 16
Célok 17
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 19
1. Jogszabályi háttér bemutatása 19
2. Stratégiai környezet bemutatása 19
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 23
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 49
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 72
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 80
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 92
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 98
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 99
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 101
1. A HEP IT részletei 101
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 101
Jövőképünk 102
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 104
3. Megvalósítás 111
3.1 A megvalósítás előkészítése 111
3.2 A megvalósítás folyamata 111
3.3 Monitoring és visszacsatolás 113
3.4 Nyilvánosság 114
3.5 Kötelezettségek és felelősség 114
3.6 Érvényesülés, módosítás 115
4. Elfogadás módja és dátuma 116

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" c. dokumentum szerint átdolgozva**, Berkesd Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Berkesd község bemutatása

A Dunántúl délnyugati részén a Baranyai-dombságban, a Mecsektől Keletre terül el Berkesd. Pécstől 15 kilométerre délkeletre, Pécsváradtól 12 kilométerre délre fekszik. Vasút nincs a közelében, csak közúton közelíthető meg.
A csendes, tiszta levegőjű zsákfaluból az utóbbi években egyre kevesebben vándorolnak el, keresnek maguknak máshol lakhelyet, sőt lassú növekedésnek indult a falu. Jelenleg 295 házban 798-an élnek a településen. A több nemzetiségű településen együtt élnek a magyarok, cigányok, németek, horvátok és szlovákok. A faluban van iskola, óvoda, művelődési ház, kiépült a szociális ellátórendszer. Megoldott a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás is. A kétszáz adagos konyhán főznek az óvodásoknak, iskolásoknak, valamint Szilágyon élő időseknek is innen viszik naponta az ebédet. Berkesd a székhelye a védőnői és a háziorvosi szolgálatnak, mely Ellend, Pereked és Szilágy községek lakóinak egészségügyi ellátását is végzi. A gyermekorvos Komlóról jár ki, gyógyszertár és szakorvosi ellátás pedig Pécsett vehető igénybe.

A település története

A község első írásos formában történő említése 1015-ből való, Villa Berkust néven I. István, a pécsváradi apátságnak írt adományozó levelében. A község nevét egyes kutatók a berkes - ligetes, bozótos -, míg mások a berek - nedves, mocsaras, elsősorban égerfából álló liget - kifejezésből származtatják. A török időkben is lakott volt. Az 1778-ban Mária Terézia által kibocsátott

[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

rendelkezés alapján az Egyetemi Alaphoz csatolták, ekkor jövedelmei a magyar tudományegyetemet szolgálták.
Berkesd életében és történetében fordulópontnak számít az 1786-os év, amikor Baranyába és így Berkesdre is betelepítették a németeket. A beilleszkedés kezdeti nehézségei után a németek fő gazdálkodási ága a szőlőművelés lett. A malmok és a téglaégetők bérlőit kivéve iparral nem foglalkoztak. A faluban élők tevékenysége a XX. század elejétől egyre inkább a kézműipar irányába ment el. Többen kisebb méretű földterülettel is rendelkeztek, főleg szőlőműveléssel, borkészítéssel foglalkoztak, avval egészítették ki a jövedelmüket.
A XVIII. században a faluban kilenc fahíd volt. Télen kocsmát, egész évben pedig mészárszéket tartottak, s jelentős volt a borgazdálkodás. A régi házak fából, az újak maguk által vetett vályogtéglából készültek. Nem ritka még ma is a vert-falú ház, amelynek falvastagsága eléri az 50-60 centimétert, födémje pedig fagerendából és ún. vikliből készült.
Berkesd első római katolikus templomát a XVI. században építették, és a Szeplőtelen Szűzanya tiszteletére szentelték fel. Ezt később lerombolták, a mai templomot 1896-ban állították. A szószékeket, a szentélykorlátot, a keresztkutat, a lurdesi Szűzanya szobrát, az Úrsír-korpuszt, 16 padot és a szenteltvíz tartókat Jiratkó Albin pécsi oltárépítő, a szembenéző oltárt és székeket Dallos István berkesdi fafaragó készítette. Az oltárképek Graics Endre festőművész alkotásai. A templom orgonáját Angster József készítette, a toronyóra Löffer Béla pécsi lakatos munkája, a falfestmények pedig Gebauer Ernő pécsi festőművész festette 1945-ben a hívek adományából. Hosszú évtizedeken át római katolikus parókia működött Berkesden Szilágy, Ellend és Pereked filiákkal.

A település gazdasági szerkezete

A község jelenlegi – elsősorban a mezőgazdasági tevékenységre épülő - gazdasági szerkezete a XIX. század végén alakult ki. A szövetkezetek létrehozásakor Berkesden megalakult a Kossuth mgtsz., amely 1974-ben egyesült a Bogádi Zengő Gyöngye Tsz-szel. Ez utóbbi melléküzemágaként működött 1976-os bezárásáig a helyi lakosság jelentős részének munkát adó berkesdi téglagyár, ahol kézzel készítették a falazó anyagot. A berkesdi tégla messze földön híres volt. A két mezőgazdasági üzem egyesülése azonban nem volt túl sikeres, ugyanis az addigi nyereséges gazdálkodást sok-sok éven át tartó vergődés követte, amelynek a 2001-évi felszámolás vetett véget.
A település külterületének megoszlása főleg szántó, szőlő, erdő, legelő, ill. gyep. Kevés a műveletlen szántóföld, a lakosság egy része kereset-kiegészítésként a mezőgazdasági termelést folytat.
A községben az uralkodó szélirány északnyugati, innen, Pécs irányából kapja a falu a legtöbb csapadékot is
A település természeti kincsekben szegény, bányászatra alkalmas területe nincs.
Berkesd külterületén található két halastó, melyek egymás mellett helyezkednek el. A település külterületén folyik át a Szilágyi-patak, ez táplálja a halastavakat és a Karasica folyóba ömlik.
A rendszerváltás előtt kedvelt kirándulóhely volt a Gyula-völgy. Ide vezetett le a „szedernyés lénia", amely az eperfákkal övezett földutat jelentette. A „szedernyeérés" idején a falu aprajanagyja idejárt gyümölcsöt enni, „szedernyézni". Ez a fasor már csak nyomokban található meg. A Gyula-völgyben tiszta vizű forrás eredt, mely üdítő forrásvízzel látta el a kirándulókat. Időközben ez a terület is magántulajdonba került, de az új tulajdonosok nem fordítanak kellő gondot a területre, jelenleg igen elhanyagolt.
A kárpótlás és a nevesítés során szerzett szántókon jelenleg is gazdálkodnak. Mezőgazdasági területeiket inkább bérbe adják, hiszen az elöregedő népesség nem tudja földet megművelni, a fiatalok pedig nem akarnak a háztáji gazdálkodással foglalkozni. A szőlőhegyen egyre több a düledező pince, elvadult szőlő, gyümölcsös. Szomorú látványt nyújtanak. Berkesdről a legtöbben Pécsre járnak dolgozni, Pécsváradra alig néhányan, a Belvárdgyulai Mezőgazdasági Zrt. berkesdi tehenészeti telepén 10-15 helyi dolgozik. Néhány vállalkozás is működik a faluban, a legtöbb egy-

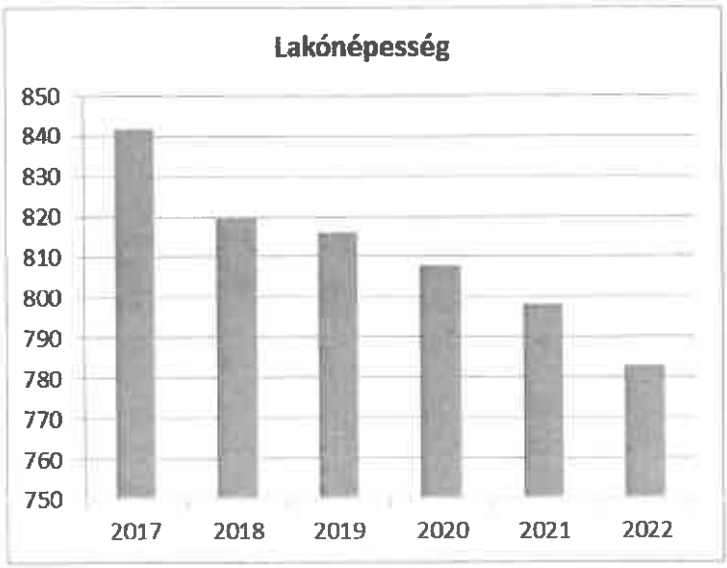
két embernek ad munkát, egyedül egy építőipari vállalkozónak van öt alkalmazottja. Hátrányt jelentenek a rossz minőségű utak, de az utóbbi években ebben történt némi előrelépés. Hétvégén és ünnepnapokon nem megfelelő a tömegközlekedés, ezért a folyamatos munkarendben dolgozók csak autóval oldhatják meg ezeken a napokon a munkába járást. A településen van iparűzési adó fizetési kötelezettség, de a vállalkozások letelepítése érdekében, és a meglévők életben tartásáért annak mértékét a minimális százalékban határozták meg.
A munkanélküliség csökkentése érdekében az önkormányzat rendszeresen alkalmazott közmunkásokat, többet közülük hosszú távon is, de az utóbbi évek tendenciái miatt (bővültek a munkalehetőségek, csökkent a munkanélküliek száma) már csak minimális, 4-5 a közfoglalkoztatottak száma a településen, a legszükségesebb település karbantartási feladatokat tudják csak ellátni.

Demográfia

A települést 1900-ban 1288 fő lakta, 2012-ben a lakónépesség száma már csak 897 fő volt. 2010-ben 853 lakója volt Berkesdnek. A település lakónépessége 2022. december 31-én 783 fő volt. Az elmúlt 100 év alatt a népességszám közel 39%-al csökkent. Az utóbbi időben viszont ez a csökkenés megállt, lakónépesség száma stagnál..

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	842	bázis év
2018	820	97,39%
2019	816	99,51%
2020	808	99,02%
2021	798	98,76%
2022	783	98,12%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

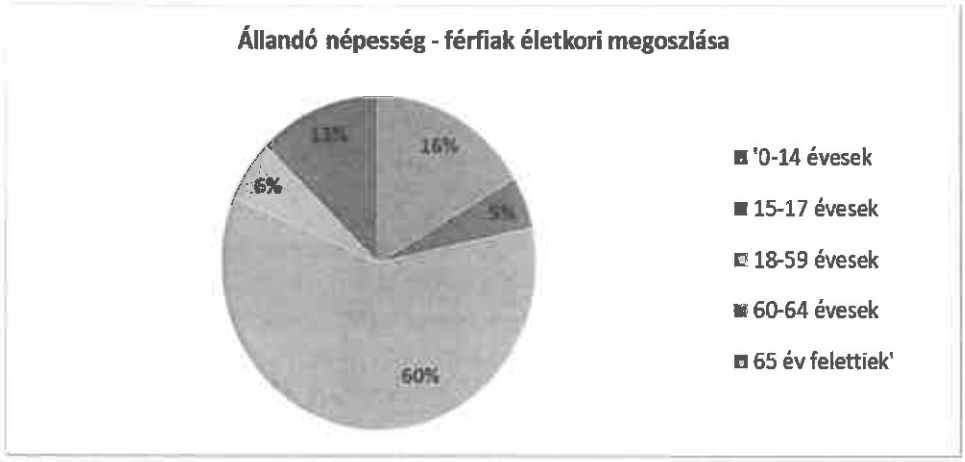
Ma a község állandó lakosságának száma 854 fő. 182 fő 18 év alatti lakosa van a településnek. Az aktív korú lakosság száma 545 fő. A 65 év felettiek száma 127 fő. A település lakosságszáma a

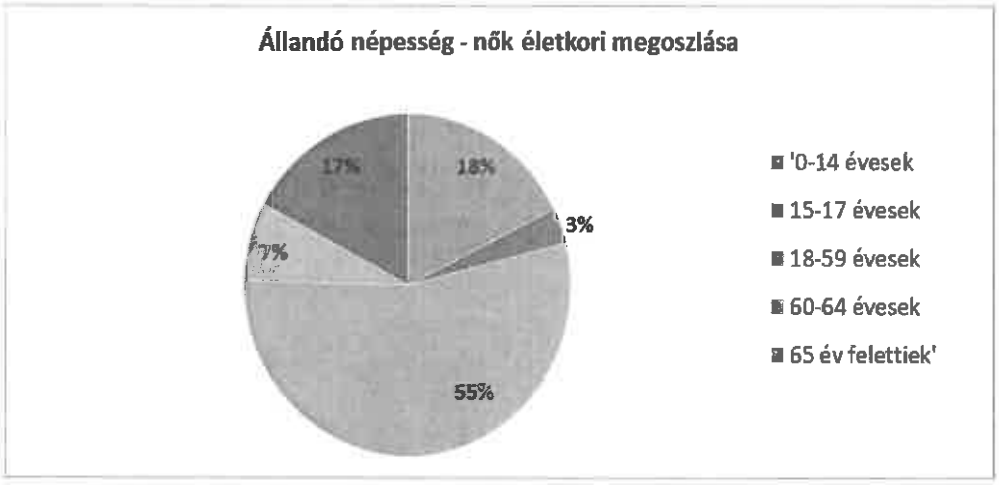
rendszerváltozás óta stagnál, összetételében azonban pozitív változás érzékelhető, az öreghedési index vonatkozásában azolnban stagnálás látható a viszgálat időszakban.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	**Fő**			**Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)**	
	Férfiak	**Nők**	**Összesen** (TS 003)	**Férfiak** (TS 005)	**Nők** (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	435	419	854	50,94%	49,06%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			31	3,63%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	72	74	146	8,43%	8,67%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	22	14	36	2,58%	1,64%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	260	228	488	30,44%	26,70%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	26	31	57	3,04%	3,63%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	55	72	127	6,44%	8,43%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A nemek aránya – számszerüen - közel azonos, az aktív korúak aránya nők viszonylatában 30%, mind a férfiak esetében 33 %. A 65 év felettieknél a nők aránya magasabb 2%-kal, a 0-17 év közöttiek esetében a nemek aránya kiegyenlített.

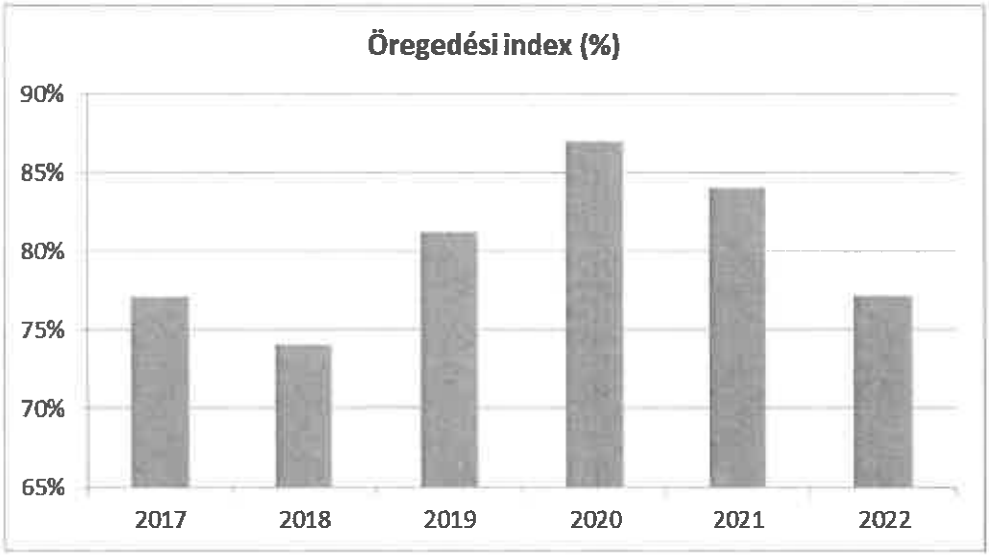

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli fő jut. Megállapítható, hogy Berkesd esetében a vizsgált időszakon belül 2020-ban volt a legmagasabb, 86,99% az öregedési index. Ez azt jelenti, hogy 2020-ban a 65 éven felüliek aránya 14,9%-kal meghaladta a 14 éven aluliak arányát. Amennyiben áttekintjük a vizsgált időszak változásait megállapítható 2017 és 2022 között az öregedési index nem mutat változást, a vizsgálat időszakon belül azonban 3 év vonatkozásbáan javulás volt látható. Ez azzal magyarázható, hogy ebben az időszakban több kisgyermekes család költözött a településre, de a halálozások száma is nőtt.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	**65 év feletti állandó lakosok száma (fő)** (TS 026 és TS 028 összesen)	**0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)** (TS 010 és TS 012 összesen)	**Öregedési index %** (TS 030)
2017	118	153	77,12%
2018	114	154	74,03%
2019	121	149	81,21%
2020	127	146	86,99%
2021	126	150	84,00%
2022	125	162	77,16%

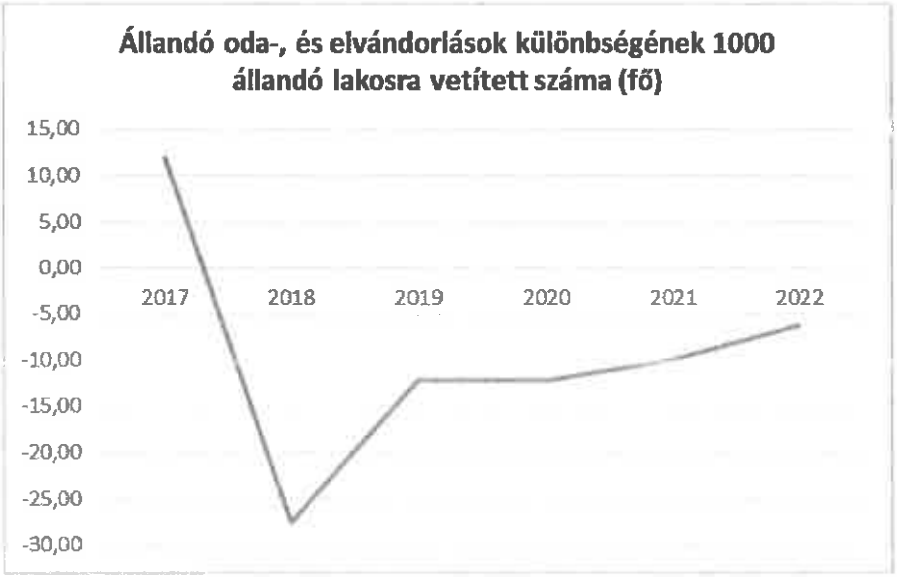
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A beköltözések következtében – elsősorban kisgyermekes és fiatal párok érkeztek – javult a lakosság korösszetétele és iskolázottsága is.
Az elvándorlás és odavándorlás adatait áttekintve megállapítható, hogy 2017 és 2022 között folyamatosan, igaz kismértékben csökkent a lakosságszám, és bár kisgyermekes, fiatal családok költöztek be a településre, nem tudták ezt a folyamatot ellensúlyozni, és az öregedési stagnált.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	**Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)**
2017	11,93
2018	-27,68
2019	-12,22
2020	-12,32
2021	-9,96
2022	-6,29

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás az élve születések és halálozások egyenlegét mutatja. A statisztikai adatokból jól látható, hogy Berkesd vonatkozásában, a vizsgálat időszakban 2017-ben stagnálásról, 2019-ben természetes szaporodásról, 2022-ben azonban természetes fogyasról beszéklhetünk. Ez azt jelenti, hogy a halálozások száma meghaladta az élveszületések számát.
Az önkormányzat azon törekvése, hogy egy élhetőbb, vonzó, rendezett települési környezetet alakítson ki, meghozza gyümölcsét és egyre többen fedezik fel Berkesd nyugalmát, szépségét, értékeit. Jellemzőá azonban így is, hogy kisgyermekes családok Berkesdet választják lakóhelyül, majd újabb, esetleg a városhoz közelebbi települést keresve hamarosan továbbköltöznek.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	**Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)** (TS 032)
2017	0,00
2018	0,00
2019	7,33
2020	0,00
2021	0,00
2022	-5,03

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Községi tulajdon

A település történeti dokumentumaiból kiolvasható, a II. világháború előtt a község tulajdonában volt községháza, egészségház, kocsma, vágóhíd, mészárszék, tűzoltószertár, csendőrpihenő, tejcsarnok, kovácsműhely, pásztorház, istállók, ólak, stb. Iparosok is éltek a településen. 3 bolt és több vízimalom működött. Községi alkalmazásban állt a kisbíró, a mezőőr, az éjjeliőr, a juhász, a kanász, a bikaetető. Működött a faluban Hitelszövetkezet, Kézimunkakör, Tejszövetkezet, Erdőbirtokosság és Legeltetési Társulat. Ma már ezeknek sem híre sem hamva nincs.
A községi tulajdon megszűnésével az önkormányzatnak a helyi közszolgáltatások biztosítása érdekében jelentős erőfeszítéseket kellett tennie. A rendszerváltás előtti politika eredményeképpen leromlott állapotú, funkció nélküli ingatlanokat fel kellett újítani, funkciót kellett találni számukra, mely által újból a település lakosságának kiszolgálását hivatottak ellátni. Ma is működik a művelődési ház, az iskola és az óvoda is. A hivatalnak és a körzeti megbízotti irodának helyt adó

ingatlan is önkormányzati tulajdonban van. A védőnői szolgálat, a háziorvosi szolgálat és az idősek napközi otthona is önkormányzati ingatlanokban működik. A régi kocsma épületéből házasságkötő termet és műhelyeket alakított ki az önkormányzat.

Hitélet

A lakosság többsége római katolikus vallású. Berkesd első római katolikus templomát a XVI. században építették, és a Szeplőtelen Szűzanya tiszteletére szentelték fel. A régi templom a mai plébánia mögött épült a XV. sz. előtt. Kicsi szűk szentélyből és hajóból állt. 1704-ben rác katonák kirabolták, felgyújtották, a papot megölték. 1711-ben a berkesdi hívek engedélyt kaptak, hogy a Szeplőtelenül Fogantatott Szűz Mária tiszteletére szentelt templom újjáépítésére adományokat gyűjthessenek. Ezen adományokból 1711-14 között a templomot kijavították, fatornyot emeltek hozzá két haranggal. Már hosszú évek óta a falunak saját plébánosa nincs, az istentiszteleteket és szertartásokat ún. körzeti pap tartja. A berkesdi plébánia épülete már évek óta üresen áll, állapota erősen leromlott. Az iskolában hittanoktatás folyik, a gyermekek kevés kivételtől eltekintve felveszik az egyházi szentségeket.
Egyéb vallási létesítmények is vannak Berkesden. A faluban, ill. a falu határában a négy világtájnak megfelelően kőkereszteket állítottak, amelyekhez az un. keresztjáró napokon - áldozó csütörtök, vagyis Jézus mennybemenetele előtti három nap - körmenettel zarándokoltak.
A falu határában, Pereked felé található az un. Kápolna. Érdekessége, hogy négy oldalára Berkesd és a szomszédos falvak - Szilágy, Ellend, Pereked - templomainak oltárképe van ráfestve.

Településszerkezet

A település szerkezete nem sokat változott az idők folyamán. A község gerincét az Alkotmány utca adja, erre fűződnek fel a mellékutcák. A település két el nem különült részből áll, alsó és felső faluból. Az alsó, régi faluban hagyományos, ún. fésűs beépítésű parasztházak épültek. A település mezőgazdasági jellegének megfelelően keskeny telekméretek, oldalhatáron álló földszintes parasztházas beépítés volt jellemző. A főépületekhez kapcsolódva építették meg a háztáji gazdálkodáshoz szükséges gazdasági és állattartó melléképületeket. (pajta, szín, istálló). Jellemző volt a közös udvarban való építkezés, azaz egy telken két vagy néha három, teljesen különálló családi ház elhelyezése. Ezek az építkezések ott valósultak meg, ahol a beépített területemelkedő szintkülönbséggel rendelkezett. A hátul épített házak mindig magasabban fekvő telekrészre kerültek, mint az elsők. Bár ezek az épületek még állnak, a közös udvarokat lassan megszüntetik a lakók. Az új településrészen 30-40 évvel ezelőtt sátortetős házak épültek, a falu később is ebbe az irányba terjeszkedett. A legújabb része a községnek a Kossuth és Szilágyi utca, az itt épült házak legtöbbje tetőteres beépítésű, 20-25 éve épített otthonok. A Szilágyi utca beépítettsége csak részleges - jelenleg 5 házból áll.
A településhez északi és keleti irányban kapcsolódnak a zártkertek, ezek legnagyobb része szőlő. A tulajdonosok szinte kivétel nélkül pincét is építettek a területre, ezek már nem csak a mezőgazdasági tevékenységhez szükségesek, a családok pihenésre, kikapcsolódásra is használják őket. Több család is lakóháznak használja a hétvégi házakat és életvitelszerűen ott is élnek. Nagy részük villannyal is el van látva. Belátható időn belül el kell kezdeni a zártkerti földutak felújítását, ha nem is aszfalttal, de legalább szilárd burkolattal kell ellátni a közlekedés biztosítása érdekében. A zártkerti ingatlanok ivóvízzel történő ellátása megkezdődött, a folyamatot folytatni kellene, mert egyre többen választják lakó- vagy pihenőhelyül e területeket.

Közlekedés

A településnek vasútállomása nincs. A tömegközlekedést csak a Volán buszjáratai jelentik. Berkesd megközelíthető a megyeszékhelyről a 6-os számú főközlekedési útról az 5609 számú bekötőúton Bogád, Romonya és Pereked községeken keresztül. Az autóbusz közlekedés jónak

mondható Pécs irányába és vissza, de mivel sok az ingázó még további járatsűrítés lenne indokolt. A vasárnap és ünnepnapi járatok nagyon ritkán közlekednek, ez komoly gondot jelent az itt élőknek. Pécsvárad irányába a közlekedés még rosszabb, a szakiskolába járó gyerekek csak úgy tudnak eljutni az iskolába, hogy beutaznak Pécsre és onnan Pécsváradra, vagy hajnali 5 órakor már átutaznak Pécsváradra, és ott várják meg a tanítási idő kezdetét. Ennek köszönhetően elenyésző azoknak a diákoknak a száma, akik ezt a tortúrát felvállalják és a pécsváradi középiskolába jelentkeznek továbbtanulni.
A település a kisebb szakaszok kivételével betonból, illetve járdalapokból készített járdával rendelkezik. Az utóbbi években több járdaszakasz megújult a településen, de további járdafelújításokra lenne szükség.
Berkesden 2007-ben korszerű buszmegállók épültek, melyek illeszkednek a település egyéb utcabútoraihoz, kiszolgálják a közlekedők igényeit.
Kerékpárúttal nem rendelkezik a település, sőt az egész környéken sincs. Közútjainkon a forgalom egyelőre még nem nagy, így lehetőség van a biztonságos kerékpározásra külön kiépített út nélkül is. Távlati tervek szerint a környező, egymás közelében elhelyezkedő településeket összekötő kerékpárút lehetősége lenne a falusi turizmus fejlesztésének, elérhetőbbé válnának ezek a légvonalban 2-3 km-re lévő falvak, amelyek megközelítéséhez jelenleg 20-30 km-t is kell autózni a műúton. A kerékpáros közlekedés elősegítése érdekében az önkormányzat KEOP pályázat igénybe vételével a művelődési ház melletti területre kerékpártárolót épített, valamint 30 db kerékpár is beszerzésre került.

Infrastruktúra

A település infrastrukturális ellátottsága átlagosnak mondható. Berkesden szinte teljesen kiépült az infrastruktúra, a szennyvíz elvezetésének megoldása jelenleg van folyamatban, egyedi szennyvíztisztító kisberendezések telepítésével az ingatlanokon. A beruházás várhatóan 2024-ben elkészül és több, mint 100 ingatlan szennyvízkezelése oldódik meg.
A belterületi utak - a pár házból álló utca (Dióvölgy) és az Alkotmány utca egy része kivételével - szilárd burkolatúak. A község rendelkezik elektromos hálózattal, a közvilágítást 1999-ben, majd 2018-ban korszerűsítette az önkormányzat.
A település ivóvízhálózatát a 70-es évek végén építették ki, melyet jelenleg a DRV üzemeltet.
A telefonhálózat lehetővé teszi az előfizetők számára a szélessávú internet használatát is. A falu rendelkezik kiépített kábeltelevízió rendszerrel, üzemeltetője a Sághy-Sat Kft. A kommunális szilárd hulladék begyűjtését a MOHU szervezésében a Dél-Kom Kft. látja el. Hetente egy alkalommal szállítják el a háztartási hulladékot, melynek elhelyezésére a cikói tárolóban kerül sor. Lomtalanítás minden évben kétszer történik. Szelektív hulladékgyűjtésre is lehetőség van, külön gyűjtőedénybe, melyet havonta 1 alkalommal szállítanak el a házaktól.
A vezetékes gázt 1998-ban vezették be a községbe, azonban a vezetékes gáz árának jelentős emelkedése miatt egyre több háztartás tér vissza a vegyes tüzelésű fűtési módhoz. A megújuló energiák használata még nem jellemző Berkesden. Az önkormányzat a háziorvosi rendelő tetőszerkezetére napelemes rendszert telepített, mely áramot termel. Megvalósult az óvoda és az idősek napközi otthona a művelődési ház és az iskola épületének energetikai korszerűsítése is, melynek során szintén telepített az önkormányzat napelemet is.
A településen a vízelvezető árkok részben vannak kiburkolva, ebből következően minden évben hordalékkal feltöltődnek. A közeljövőben a falu alsó részétől kezdődően szakaszosan el kell kezdeni az árkok burkolását. Az önkormányzat nyertes TOP+ pályázatának köszönhetően a település déli részének csapadékvíz-rendezése kezdődik meg 2024-ben. A hidak, kapubejárók, átereszek felújításakor a magassági elhelyezésre nagy gondot kell fordítani, a jelenlegi állapotukban kevés kivételtől eltekintve jóval magasabban vannak elhelyezve a padka szintjénél, így elősegítik, és nem gátolják az árkok eliszaposodását, az átereszek eltömődését.

Gazdasági tevékenység

A településen a munkaképes lakosság nagy része Pécsett talál magának munkahelyet. A községben 30 vállalkozás működik, ezek közül 5 kereskedő, 1 közúti árufuvarozással foglalkozik. 7 gazdálkodó végez a faluban mezőgazdasági tevékenységet úgy, hogy az a megélhetési forrása. Rajtuk kívül kb. ugyanennyien kereset-kiegészítésként, saját tulajdonú és bérelt földeken takarmányt termesztenek az állattartás költségeinek csökkentése érdekében.
A településen egyetlen mezőgazdasági munkalehetőség van, a Belvárdgyulai Zrt.-nek Berkesden van egy szarvasmarha telepe, ahol 10-15 helyi dolgozik.
Az egyéni vállalkozók által üzemeltetett üzletek, 2 élelmiszerbolt, 1 presszó, elégíti ki a falu mindennapos igényeit, az emberek többsége a nagybevásárlásokat a Pécsett, a bevásárlóközpontokban végzi.
Berkesden a posta 2023-ban bezárt, jelenleg mozgóposta látja el a feladatokat. 2022-ben bezárta berkesdi telephelyét a Takarékbank Zrt. is.
A községben munkalehetőség csak az intézményekben van, és azok kevés embert tudnak foglalkoztatni.
A rendezési tervben kijelölésre került az ipari övezetet, ahová esetlegesen akár szállítási akár feldolgozóipari vállalkozás telepedhet, azonban jelenleg igény erre nem mutatkozik.

Intézmények

Berkesden van a háziorvosi körzet központja. A körzetbe tartozik Berkesen kívül Pereked, Szilágy és Ellend község területe is. Az anya-és csecsemővédelmi szolgálat székhelye is Berkesd. A szakrendelések, hétközi és hétvégi orvosi ügyelet, kórházi ellátás, mentőszolgálat és gyógyszertár Pécs városában vehetők igénybe. A háziorvos jól felszerelt kézi-gyógyszertárral rendelkezik, így a betegek nagy részének nem kell a városba utazniuk a gyógyszer kiváltásáért.

A település a székhelye a Berkesdi Fekete István Általános Iskolának. Az intézmény 8 osztályos általános iskola, alsós és felsős napközi otthonos ellátással.
Az iskola tanulólétszáma jelenleg100 fő körül van. Az oktatott idegen nyelv a német, mellyel már első osztálytól kezdődően ismerkednek a tanulók. A tanulók rendelkezésére állnak a különféle szaktantermek, melyek jól felszereltek, minden igény kielégítenek.
Az intézménynek nincs tornaterme, ezt a funkciót a Berkesdi Művelődési Ház látja el.

A településen magas a cigánylakosság aránya, ez nehéz feladatokat ró az oktatásra is. Sok a felzárkóztatást igénylő gyermek, ahol a szülői feladatok ellátását az iskolának kell megoldania. A tanulók továbbtanulási szándékaiknak megfelelően felvételt nyernek a középiskolákba és ott jó alapokkal indulnak.
A településen középfokú oktatás nincs, a diákok főleg a pécsi középiskolákban tanulnak.
A Berkesdi Óvoda látja el a körzeti óvodai feladatokat. Jelenleg 43 gyermeket látnak el az intézményben, 2 vegyes csoportban. 4 óvodapedagógus és két dajka dolgozik az intézményben.
Az óvodások és iskolások intézményi étkeztetését, valamint a dolgozói és szociális étkeztetést, az óvodával egy épületben elhelyezett 200 adagos főzőkonyha biztosítja. A konyha létszáma 3 fő konyhai dolgozó és 1 fő élelmezésvezető. Bölcsőde nincs a településen. Az önkormányzat a TOP+ Humáninfrastruktúra fejlesztési pályázat keretében 100%-os finanszírozású támogatást nyert az óvoda bölcsődei csoporttal és fejlesztőszobával történő bővítésére. A beruházás megkezdésére várhatóan 2024-ben kerül sor.
Az iskolai és községi könyvtár összevonásra került, jelenleg a könyvtár az iskolában működik, azonban a Megyei Könyvtárral történő együttműködés keretében mozgókönyvtár is a lakosság és a tanulók rendelkezésére áll heti 1 alkalommal.

A Petőfi Sándor Művelődési Ház épülete 35 éves, akkoriban társadalmi munkában építette a lakosság. Az önkormányzat 2003 évtől közösségi színtérként üzemelteti az intézményt. Az épület energetikai korszerűsítésére 2022-ben került sor TOP pályázat keretében.

Igazgatás

Berkesden 1950-től önálló Községi Tanács, 1965-től Községi Közös Tanács (Ellend, Szilágy, Pereked) működött. A rendszerváltást követően itt alakult meg a körjegyzőség a közös tanácsot alkotó községekkel együttesen. A körjegyzőség 2013. március 1-vel egyesült a Romonyai Körjegyzőséggel és létrejött a Romonyai Közös Önkormányzati Hivatal. A közös hivatal 6 település igazgatási feladatait látja el, jelenleg székhely áthelyezés miatt Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal néven működik. Berkesden működik a Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltsége, mely Berkesd, Ellend és Szilágy községek lakosságát szolgálja ki.

Nemzetiségi Önkormányzatok

A 2002. évi választások alkalmával jött létre a községben először cigány kisebbségi önkormányzat, majd 2006-ban a német kisebbségi önkormányzat. A kisebbségi önkormányzatok számára ügyfélfogadás céljára helyiséget biztosít az önkormányzat a művelődési házban. A kisebbségi önkormányzatokkal kapcsolatos adminisztratív feladatokat a Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltsége látja el. A Berkesdi Német Önkormányzat megalakulásának célja volt, az iskolában folyó német nemzetiségi oktatás támogatása, valamint a falunkban élő sváb származású lakosság hagyományainak, kultúrájának felelevenítése és megőrzése, valamint a község kulturális életének színesítése. Kapcsolatuk nagyon jó a helyi Nyugdíjas Klubbal, és Idősek Napközi Otthonával, hiszen az idősebb korosztály a legfogékonyabb a hagyományok ápolásában. Ők vesznek részt legszívesebben rendezvényeiken, nemzetiségi műsorokon, német tájházak és múzeumok látogatásain. Egyik legsikeresebb rendezvény az év elején hagyományosan megrendezett kulturális bemutató és svábbál. Támogatják többek között a helyi általános iskolás tanulók utazását német nyelvterületre.
A cigány nemzetiségi önkormányzat a településen élő cigány lakosság érdekeinek képviseletében, a hagyományaik, kultúrájuk megőrzése érdekében tevékenykedik. Kiemelten fontos feladatként kezeli a településen élő roma és nem roma gyermekek részére szervezett ifjúsági, szabadidős, bűnmegelőzési, környezetvédelmi programokat, amelyek során a gyermekek részére tartalmas, jó szórakozási lehetőséget, biztosító projekteket valósít meg.
Szorosan együttműködik tevékenysége kapcsán a települési önkormányzattal, a Berkesdi Nyugdíjas Klubbal és az oktatási intézményekkel is. Évente megrendezik a roma napot, táborokat szervez a község gyermekei számára. Támogatja a község cigány lakosság, a gyermekek tanulmányait. Folyamatos kapcsolatot tart a háziorvossal, a védőnővel, a gyermekjóléti szolgálattal a lakosság problémáinak megoldása érdekében.

Levegő tisztaság

A község területén légszennyező forrás nem található. Téli időszakban a vegyes tüzelésű fűtési rendszerek kiáramló füstje lehet meghatározó. Ez csökkenni fog a lakosság nagyobb arányú gázfűtésre való átállásával. A település központjában lévő intézmények fűtéskorszerűsítése sokat javíthat fűtési szezonban a levegő tisztaságán.

Temetkezés

A temető területe, befogadóképessége, elhelyezkedése jó. A temető gondozott, a ravatalozó felújított, megfelel a kegyeleti szertartásoknak megfelelő kívánalmaknak.

A temetéseknél alkalmazott kegyeleti szokások kialakultak, a hozzájuk igazodó szolgáltatások biztosítottak. A temető gondozását az önkormányzat a közfoglalkoztatottak útján oldja meg.
A temetőben van vezetékes víz, így az öntözési lehetőség biztosított. A temetőbe betonút vezet, parkolási lehetőség a kegyeleti park oldalrészén biztosított. 2018-ban az önkormányzat jelentős fejlesztéseket hajtott végre a temetőben. Gyalogutak és vízvételi helyek kerültek kialakításra. A temetőben az utak felújítása és az urnahelyek kialakítása folyamatos.

Civil szerveződés

Községünkben az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a közösségi élet szervezését. Ennek érdekében segítséget nyújtott a Berkesdi Nyugdíjasklub létrehozásához. Berkesd, Ellend, Szilágy és Pereked önkormányzatok hozták létre a Berkesdi Iskoláért Közalapítványt, mely az oktatási feladatok ellátását, a tanulók különböző versenyeken, programokon való részvételét támogatják.

Rendezvények

A község utóbbi 10 évében figyelhető meg egy aktívabb közösségi élet kibontakozása, a régi hagyományok feleleventése. Minden évben megtartásra kerül a Hősök napja, melynek során a településen élők emlékeznek az I. és II. világháborúban meghalt hozzátartozóikra. Hagyományosan megrendezésre kerülő rendezvények a gyermeknap, május végén, melynek keretében a gyermekek számára szerveznek különféle programokat, vetélkedőket, ügyességi játékokat.
Szeptember közepén kerül megrendezésre a szüreti mulatság, melynek keretében szüreti felvonulásra is sor kerül.
Decemberben a gyermekek részére Mikulás ünnepséget rendeznek, karácsonykor pedig a község lakossága részére kedveskednek programokkal. Fellépnek a helyi gyermekek, a Berkesdi Fekete István Általános Iskola tanulói, valamint egyéb az ünnephez kapcsolódó előadásokra is sor kerül.
A településre sok látogatót vonz még az évről-évre, augusztus 20-án megrendezésre kerülő kakaspörkölt-főzőverseny. Az egész napos program egyben a falunapot is jelenti Berkesden.

Önkormányzat által nyújtott szolgáltatások

A községben a helyi szolgáltatások széles köre rendelkezésre áll. Az önkormányzat tulajdonában lévő Művelődési ház, házasságkötő terem megfelelő kulturális színteret biztosítanak a lakosság számára. Itt kerülnek lebonyolításra a különböző rendezvények, kulturális programok. A művelődési ház felszereltsége az utóbbi pár évben sokat javult. Színpaddal, megfelelő mennyiségű ülőhellyel rendelkezik. A szükséges technikai eszközök (hangosítás, főzési, fűtési lehetőség stb.) rendelkezésre állnak, korszerűsítésük azonban elengedhetetlen. A Csorba Győző Megyei Könyvtárral kötött megállapodás könyvtárbusz is működik a településen A község központjában, a Művelődési Ház szomszédságában korszerű játszótér várja a gyermekeket.
Szociális gondoskodás területén az önkormányzati fenntartásban működő Berkesdi Idősek Napközi Otthona biztosítja a szociális étkeztetést és a házi segítségnyújtást. Az idősek nappali ellátásról is ez az intézmény gondoskodik. Ez a tevékenység az önkormányzat önként vállalt feladata, hiszen nem tartozik a szociális alapellátások közé. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Pécsváradi Gondozási Központ, a támogató szolgáltatás feladatait a Mecseknádasdi Gondozási Központ látja el Berkesd vonatkozásában. A településen megoldott a családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás alapfeladat is, ezt a Pécsi Esztergár Lajos Gyermekjóléti Szolgálat látja el. A háziorvosi- és védőnői szolgáltatást a berkesdi mikro-centrum keretében oldja meg az önkormányzat. A faluban az igényeknek megfelelő gyakorisággal rendel a vállalkozó háziorvos. Berkesd közigazgatási feladatait jelenleg a Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal látja el. A település gyermekei, tanulói jellemzően a helyben működő iskolába és óvodába járnak.

Partnerség

Berkesd a Pécsváradi Többcélú Kistérségi Társulás tagja volt 2013. június 30-ig. E társulás keretében 2013. július 1-jével a társulás megszűnt. A többcélú társulás a település számára számos, az előzőekben leírt feladatot látott el. Berkesd a Pécsi Agglomerációs Társulás tagja 2014. január 1-től. Berkesd a környező településekhez – Ellend, Szilágy és Pereked községekhez - is számos szállal kapcsolódik, hiszen több évtizede látják el közösen az alapvető igazgatási, közoktatási, egészségügyi feladatokat.

Jelen program kidolgozásával célunk, hogy a település múltjára, a múlt értékeire és a jelen lehetőségeire támaszkodva kidolgozzuk Berkesd község esélyegyenlőségi programját. A fenntartható fejlődés szempontjának szem előtt tartásával olyan fejlesztési programot kívánunk kidolgozni, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.
Berkesd mezőgazdasági jellegű, fejlődésében stagnáló település. A fejlődés, a lakosságmegtartó képesség megőrzése, fejlesztése céljából fontos a település meglévő épített, természeti, közösségi értékeinek megőrzése. Meg kell őrizni jelenlegi értékeinket a közszolgáltatások terén is. Berkesd mikrokörzeti feladatokat lát el a szomszédos településre kiterjedően. A környező települések szolgáltatási központja, hiszen itt van a háziorvosi és védőnői szolgálat központja. Itt működik az iskola és az óvoda is. Az óvoda bővítése bölcsődei feladat ellátására szolgáló helyiségekkel TOP pályázat keretében fog megvalósulni. A szociális alapszolgáltatások köre majdnem teljes. A szennyvízkezelés megoldása folyamatban van. A beruházás befejezése 2024 elő félévében várható. Viszonylag jó közutak és járdák állnak a lakosság rendelkezésére, felújításuk azonban elengedhetetlen. Közterületeink tágasak, gondozottak – köszönhető a közfoglalkoztatásban részt vevők munkájának -, utcabútorokkal felszereltek. A közösségi közlekedés igazodik az oktatási intézmények napirendjéhez és részben a munkaidőhöz is. Mind az óvoda, mind az iskola korszerű, jól felszerelt, szakember ellátottsága megfelelő. Az intézmények szépülnek, felújításra kerülnek, a rendelkezésre álló szolgáltatások köre bővül. Elengedhetetlen azonban a kor követelményeihez való felzárkózás, a fejlesztés, oly módon, hogy a meglévő értékek ne szenvedjenek csorbát. Meg kell teremteni a korszerű települési környezetet a meglévő hagyományokra, értékekre alapozva. A környezettudatos, fenntartható fejlődést szolgáló településfejlesztés lakossági és gazdasági igény is egyben. A meglévő helyi erőforrások mellett az alternatív energiák hasznosítása elengedhetetlen. Ennek érdekében az önkormányzat a kezdeti lépéseket megtette, korszerű napenergia-rendszer került telepítésre, mely áramot termel, csökkentve a környezeti szennyezést, és nem utolsó sorban az önkormányzat kiadásait. Egyre nagyobb hangsúlyt kell helyezni a megújuló energiaforrásokra, mint a nap, a föld, a víz az egyes háztartásokban is. A megkezdett közösségépítést tovább kell folytatni, erősíteni kell egymást a ma és a jövő kihívásai között. Ebben nagy szerepe van az önkormányzatnak, a helyi vezetésnek. A közösségépítéshez megfelelő színteret, támogatást kell biztosítani. Ahhoz, hogy mind a település, mind lakosai gazdaságilag fejlődjenek megfelelő gazdasági környezetet kell teremteni. Ehhez az önkormányzatnak minden eszközt meg kell ragadnia. Az egyes háztartásoknak, családoknak törekedni kell arra, hogy önellátóvá váljanak. Ehhez is szükség van bizonyos gazdasági potenciálra. El kell érni, hogy az egyes emberek több lábon álljanak. Ehhez az önkormányzat a helyi háztáji gazdaságok kialakításának, valamint a falusi turizmus feltételeinek megteremtésében nyújtott támogatásaival tud segíteni.
Az önkormányzatnak meg kell teremtenie a szabályozási és területi feltételeit, hogy vonzóvá váljon a település a helyi és betelepülni szándékozó vállalkozások számára. A helyi vállalkozások számának növekedésével helyi munkahelyek is létrejöhetnek. A helyi szolgáltatások kínálatának bővítése, a régi mesterségek felelevenítése is helyi munkahelyeket, több család számára megélhetést biztosítanának.
Törekedni kell arra, hogy a településen lévő mezőgazdasági földterületek helyi gazdák tulajdonába és művelésébe kerüljenek. A jelenleg kihasználatlan, funkcióját vesztett szőlőhegy és pincesor is számos gazdasági lehetőséget rejt magában. A mezőgazdasági termelés feléledése, a helyi gazdaságok újbóli beindulása lehetőséget teremtenének a biogazdálkodáshoz, a helyi igények jó minőségű, egészséges termékekkel való kielégítéséhez.
A település önkormányzatának fel kell vállalnia a gazdaságfejlesztési és közösségépítési szerepkört is. Ennek során támaszkodnia kell a helyi lakosságra, a fiatalokra, a civil kezdeményezésekre, szervezetekre, spontán szerveződésekre is. A fejlesztéseknek, programoknak

a település közösségének érdekeit kell szolgálnia a jövőben is. A meglévő források felhasználása során figyelembe kell venni a hatékonyságot, gazdaságosságot és a szociális szempontokat is.
Célunk továbbra is egy olyan település kialakítása, ahol a lakók és az idelátogató vendégek, turisták is jól érzik magukat. Amennyiben élhető települést alakítunk, ki a falu nem néptelenedik el, hiszen vonzóvá válik a helyi fiatalok számára is. Fontos, hogy a lakosság fenntartható módon növekedjen, ehhez megfelelő gazdasági, szociális, esélyegyenlőségi programokra is szükség van. A település önkormányzata egyedül nem tudja megvalósítani ezeket a célokat, hiába áll rendelkezésére bármennyi anyagi forrás. Szükséges, hogy a település lakói a programot, a falu múltját, jelenét és jövőjét magukénak érezzék. Céljuk legyen az, hogy ott, ahol leélték életüket, eltöltötték gyermekkorukat, fiatalságukat, aktív életüket, gyermekeik is megtalálják a boldogulást.
A program megvalósítása a település vezetésének és a helyi lakosságnak közös feladata és felelőssége a jövő nemzedéke, Berkesd fejlődése, jövője érdekében.
Küldetésünk, hogy a meglévő szolgáltatásokat továbbra is megtartsuk, az igényeknek megfelelően, lehetőségeinkhez képest a felmerülő igényeket kiszolgáljuk, és pályázatok segítségével fejlesszük.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Berkesd település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:
az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
a diszkriminációmentességet,
szegregációmentességet,
a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti."
A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
„Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)
„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021–2030)
Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

A település stratégiai dokumentumai

- Berkesd község 2024. évre vonatkozó költségvetési koncepciója
- Berkesd község közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási terve 2019
- Berkesd községi Helyi építési szabályzata és településrendezési terve 7/2003. (VIII.7.) rendelet
- Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi terv
- Önkormányzati és intézményi minőségirányítási program
- Az önkormányzat 2019-2024 közötti időszakra szóló gazdasági programja
- 2023. évi költségvetési rendelet

A helyi esélyegyenlőségi program kidolgozásának folyamatát a település stratégiai dokumentumainak feltérképezésével, megismerésével kezdtük. Berkesd község rendelkezik a jogszabályok által előírt tervekkel, programokkal.
A munkát az önkormányzat ciklusprogramjának megismerésével kezdtük. Ez az a dokumentum, mely a település vezetésének céljait meghatározza az adott választási ciklusra. Ez alapozza meg a képviselő-testület 4 éves munkájának irányát, céljait, a tervezés kiinduló pontja. Áttekintettük a ciklusokon átnyúló terveket is, mint a településrendezési tervet és a hozzá kapcsolódó szabályozási tervlapot, a településfejlesztési koncepcióval együtt. Szorosan kapcsolódik ehhez Berkesd község örökségvédelmi hatástanulmánya, mely alapján rendeletet alkotott az önkormányzat a helyi védelem szabályairól és támogatásáról. Az előkészítés során megismerkedtünk az hatályos önkormányzati rendeletekkel, különös tekintettel a vagyongazdálkodási rendeletre és az éves költségvetésre, melyek a rövid távú tervezés alapdokumentumai. Áttekintettük a nyertes és beadott, folyamatban lévő pályázatokat is. Az önkormányzat alapítója és fenntartója a Berkesdi Óvodának, mely intézmény Intézményi Esélyegyenlőségi Programmal rendelkezik. Áttekintettük az Intézményi Esélyegyenlőségi Programot különös figyelemmel a berkesdi gyermekek helyzetére vonatkozóan.

Az esélyegyenlőséget segítő helyi rendeletek, határozatok a település szociálpolitikai intézkedéseit, ezzel kapcsolatos elveit határozza meg. Az önkormányzat rendeletében határozza meg a tulajdonában lévő ingatlanok bérbevételére vonatkozó szabályokat. A szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló rendeleteiben részletezi a gyermekes családok, idősek, fogyatékkal élők, egyéb rászorultak támogatását, az ezzel kapcsolatos pénzbeli, természetbeni és intézményi ellátások biztosítását. A minőségi ellátások megszervezése érdekében a község

kistérségi együttműködés keretében biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat. Helyi Esélyegyenlőségi Programmal településünk nem rendelkezett, az önkormányzat azonban a helyi szabályok megalkotása során az esélyegyenlőség, esélyteremtés szempontjait figyelembe vette.

Az önkormányzat esélyegyenlőséggel kapcsolatos helyi rendeletei:

- A szociális és pénzbeli ellátásokról szóló 4/2015.(II. 27.) rendelet
- A köztisztaságról, a települési környezet fenntartásáról, valamint a szervezett köztisztasági közszolgáltatás kötelező igénybevételéről szóló 4/1999. (VII.27.) rendelet
- A természetben nyújtott szociális célú tűzifa támogatásról szóló 6/2023. (V.26.) rendelet
- A „Berkesdi Iskoláért Közalapítvány" továbbműködtetéséről szóló 10/2009. (XII.17.) rendelet
- A helyi építészeti értékek védelméről szóló 13/2004. (VIII. 2.) rendelet
- Berkesd község képviselő testületének 5/2018 (VIII.6.) önkormányzati rendelete A településkép védelméről

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Berkesd a Pécsi Járásban helyezkedik el. A település élt az Ötv. és a Társulási törvény által biztosított lehetőséggel és több társulás működésében is részt vesz. Jelenleg tagja a Pécsi Agglomerációs Társulásnak, és a Pécsváradi Zengővidék Társulásnak is. A település az óvodai köznevelési feladat ellátására társulási megállapodást kötött Ellend, Szilágy és Pereked községi önkormányzatokkal. Közösen tartják fenn a Berkesdi Óvodát. 2012. december 31-ig az alapfokú oktatás feladatait is társulásban látták el Berkesd, Szilágy, Pereked és Romonya önkormányzatokkal. Az intézmény jelenleg a KLIKK fenntartásában működik. A háziorvosi ellátás 4 oldalú szerződés keretében történik, a Berkesd székhelyű vállalkozó háziorvos látja el. A védőnői szolgálat feladatait szintén a berkesdi székhelyű védőnői szolgálat látja el a 4 településre. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat feladatait a Pécs városa az Eszergár Lajos Családsegítő és Gyermekjóléti Központ útján látja el településünkön.. A szociális alapellátás feladatait, a házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés feladatait a Berkesdi Idősek Napközi Otthona látja el. Ez az intézmény gondoskodik az idősek nappali ellátásáról is. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Pécsváradi Gondozási Központ, a támogató szolgáltatást a Mecseknádasdi Gondozási Központ látja el Berkesden. A község igazgatási feladatait a Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltsége látja el. Településünk szoros kapcsolatot tart fenn a Munkaügyi Központ pécsi kirendeltségével a közfoglalkoztatási programok lebonyolítása érdekében.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Berkesd község rendelkezett 2013-2018 és 2018-2023 között helyi esélyegyenlőségi programmal. Jelen program kidolgozása során kerülnek számbavételre az esélyegyenlőséggel kapcsolatos elért eredmények, valamint új tervek, célok, programok meghatározása.
Az esélyegyenlőségi program célcsoportjai vonatkozásában széles körű statisztikai, intézményi és helyi adatgyűjtésre került sor, mivel ezen adatok nem álltak az önkormányzat rendelkezésére. Azon adatok összegyűjtése, melyek a társszervek és az önkormányzat számára nem állnak rendelkezésére jelentős segítséget nyújtott a HEP fórum, ahol az érintett célcsoportokat képviselő szervezetek, szakértők által rendelkezésünkre bocsátott információkat felhasználtuk.

Rendelkezésünkre álló adatok:

- TEIR
- KSH
- önkormányzati adatok
- helyi adatgyűjtés
- kérdőív
- Berkesdi Óvoda és Konyha adatszolgáltatása
- Berkesdi Fekete István Általános Iskola adatszolgáltatása
- helyi vizuál-regiszter

Adathiány:

- nem található adat a településen élő nyugdíjasok jövedelmi helyzetéről, ahogy a háztartások jövedelmi viszonyairól sem, csak a különböző önkormányzati ellátások kapcsán benyújtott kérelmek jövedelemigazolásaiból tudunk következtetéseket leszűrni
- Munkaügyi Központ által kezelt adatok, információk nem álltak teljes körűen rendelkezésünkre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Mélyszegénységben élőnek nevezzük azt, amikor valaki, vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység okai igen sokrétűek és összetettek. A mélyszegénység okaiként elsősorban a társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai végzettség és képzettség terén jelentkező különbségeket, foglalkoztatottságból eredő eltéréseket szokták említeni. Nemzeti Fejlesztés Stratégia (2030) megállapítása szerint: „Európai Uniós összevetésben hazánk – az összlakosság 31%-os szegénységi arányát tekintve – az ötödik legrosszabb mutatóval bír. A szegénység szempontjából különösen veszélyeztettettek és a szegények között felülreprezentáltak a gyerekek. A szegénység meghatározó okai a piacképes iskolai végzettség hiánya, az alacsony munkaerő-piaci státus, a magas gyerekszám, az etnikai státusz, a települési hierarchiában elfoglalt hely. A szegények 40%-a olyan tartós és mély szegénységben él, ahová a szociálpolitikai eszközrendszer adekvát módon nem ér el."

A romák jelentős része ma Magyarországon mélyszegénységben él. A mélyszegénység azonban nem csak ezt a társadalmi csoportot sújtja. Rengeteg nem roma ember is a létfenntartásért küzd napjainkban. A romafelzárkózatási politikát azonban nem lehet elválasztani a szegénység elleni küzdelemtől a kettőt, együtt kell kezelni, figyelni kell az egymásra gyakorolt hatásukat. A szegénység kialakulása a rendszerváltás követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére vezethető vissza.

Településünkön a 2011. évi népszámlálás során, 113 fő vallotta magát roma származásúnak, 77 fő német nemzetiségűnek. A 2021-es népszámlálás során a roma nemzetiségűnek vallók száma 23 fővel (90 főre), a német nemzetiségűnek vallók száma 29 fővel (48 főre) csökkent. Berkesden a roma lakosság aránya a népszámlálás adatai alapján 10,5 %, azonban a valóságban eléri az összlakosság 30 %-át. Magas a cigány lakosság aránya, azonban a mélyszegénység nem csak őket jellemzi. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a segélyek vagy az egyéb állami pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, jelentős a megváltozott munkaképességűek aránya.

A mélyszegénység, mint állapot elsősorban a településen élő munkanélkülieket sújtja, függetlenül nemzetiségi hovatartozásuktól. Az önkormányzathoz beadott szociális ellátás iránti kérelmekből, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számából, a köztartozások nagyságából, a kezdeményezett végrehajtási eljárások számából egyértelműen látszik, hogy egyre több család csúszik be településünkön a mélyszegénységbe. Az önkormányzat számára egyre inkább nyilvánvaló, hogy ezek az emberek, családok önmaguktól nem tudnak kilépni ebből az állapotból, helyzetből, ezért a foglalkoztatásban, a munkahelyteremtésben, képzések szervezésében kiemelt szerepe van.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Településünkön a mélyszegénységben élők arányát, helyzetét a lakosság jövedelmi, vagyoni helyzetének elemzése útján térképezzük fel.

Berkesden 295 fő részesül valamilyen munkaerő piaci vagy önkormányzati támogatásban. Ez a szám a település összlakosságának 34 %-át teszi ki, mely igen magasnak mondható. A nyilvántartott álláskeresők száma 19 fő, mely az aktív korú lakosság 5,7%-a. A nyilvántartott álláskeresők száma 2012-től 99 fővel,m ezen belül 2017-től 32 fővel csökkent. Tartósan munkanélküli a nyilvántartott munkanélküliek 47,37 %-a, 9 fő. A munkanélküliek számára helyben foglalkoztatási lehetőség a közfoglalkoztatáson kívül nincs, ezért ezt a foglalkoztatási formát az önkormányzat kiemelten kezel, és él a Munkaügyi Központ által biztosított lehetőségekkel.

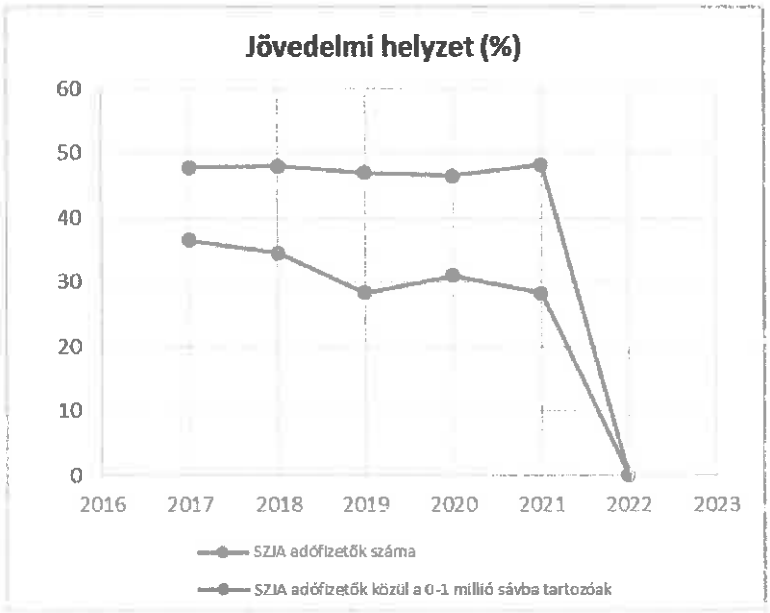
A településen igen magas az inaktív népesség aránya, az aktív korú népességhez viszonyítva 29 %. Az öregségi nyugdíjkorhatár alatti nyugdíjasok száma a rendszerváltozást követően emelkedett, számuk csak az utóbbi 5 évben mutat visszaesést a megváltozott nyugdíjazási szabályozásnak köszönhetően. Ez azonban nem azt jelenti, hogy kevesebb a nyugdíjasok száma, és többen vannak a munkaerőpiacon, illetve munkakereső státuszban.

Az SZJA adófizetők, és ezen belül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók százalékszámait vizsgálva magállapítható, hogy az SZJA-t fizetők száma az állandó népesség százalékában 2017 és 2021 között stagnált, lényeges eltérést nem mutatott, viszont ezen belül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók száma évről évre csökkent, amely köszönhető az utóbbi évek folyamatos minimálbér emeléseinek.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2017	47,85	36,55
2018	48,09	34,50
2019	47,03	28,40
2020	46,49	30,98
2021	48,24	28,29
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

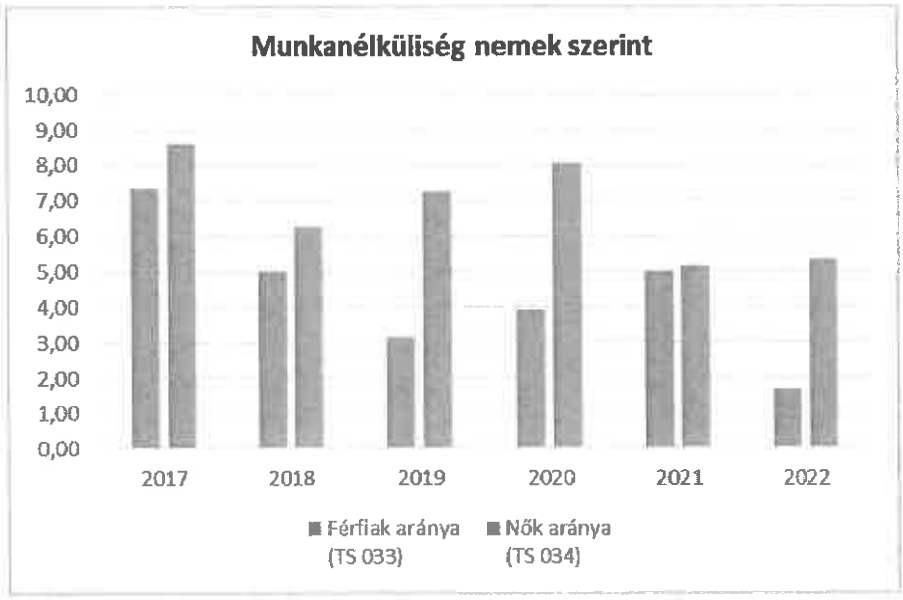
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

2023. decemberben a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regiszterében 225,0 ezer álláskereső szerepelt, ami több mint 5,4 ezer fővel kevesebb az előző év azonos időszakának adatához viszonyítva. Az álláskeresők száma 2022 decemberhez képest 2,3 százalékkal csökkent, a megelőző hónaphoz viszonyítva pedig alig változott (0,5 százalékkal csökkent). Az álláskeresők között a decemberi zárónapon 108,7 ezer férfi és 116,2 ezer nő szerepelt, arányuk 48,3% - 51,7% volt. Éves viszonylatban a férfiak aránya 1,1%-kal, a nőké pedig 3,4%-kal csökkent a regisztrált álláskeresők között. Iskolai végzettség tekintetében a legfeljebb általános iskolát végzettek 91,4 ezres létszáma az álláskeresőkön belül 40,6%-ot jelentett a vizsgált hónapban. Középfokú iskolai végzettséggel 115,0 ezer fő (51,1%), felsőfokú végzettséggel 18,5 ezer fő (8,3%) rendelkezett. A középfokú végzettséggel rendelkezők 50,3%-a végzett szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, 25,7%-a szakközépiskolát (szakgimnáziumot), 4,6%-a technikumi, 19,3%-a gimnáziumi végzettséggel bírt. A tárgyhónapban 130,5 ezer álláskereső volt jogosult pénzbeli ellátásra, akiknek 17,9 százaléka álláskeresési járadékban, 18,3 százaléka nyugdíj előtti segélyben és 21,7%-a pedig szociális jellegű támogatásban részesült. Az álláskeresők 42,0%-a semmilyen pénzbeli támogatást nem kapott. Decemberben a nyilvántartott álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva 4,6% volt, a munkavállalási korú népességhez mért relatív ráta pedig 3,6%-os értéket mutatott. A legalacsonyabb értékekkel Győr-Moson-Sopron vármegye (1,4%, illetve 1,1%) rendelkezett, de a kedvező munkaerő piaci mutatókkal rendelkező területek között megemlíthető még Budapest, Csongrád-Csanád, Pest és Komárom-Esztergom vármegye is. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) által használt definíció szerinti 15-74 éves munkanélküliek száma a 2023. augusztus - október gördülő negyedévben 211,0 ezer főt tett ki, amely 4,3%-os munkanélküliségi rátát eredményezett. A munkanélküliségi ráta az előző év azonos időszakához képest 0,5 százalékponttal volt magasabb.
Településünk a foglalkoztatottságra, munkanélküliségre vonatkozó statisztikai adatok elemzése alapján javuló tendenciát mutat, hasonlóan az országos mutatókhoz. A nyilvántartott álláskeresők aránya 3,51%, mely az országos (4,3) átlag alatt van 0,8%-kal. Az álláskeresők száma az utóbbi 5 évben folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Törekszünk arra, hogy a munkanélküliek vegyék igénybe a Munkaügyi Központ és az önkormányzat által biztosított szolgáltatásokat, ellátásokat, lehetőség szerint a családok ne maradjanak ellátás nélkül. Ennek érdekében folyamatosan tájékoztatjuk a lakosságot a jogszabályi változásokról, támogatási lehetőségekről, valamint a közfoglalkoztatás lehetőségéről, az abban való részvétel feltételeiről.

Az álláskeresők nemenkénti összetételének alakulását áttekintve megállapítható, hogy a vizsgálat időszakban az álláskereső nők aránya – 2021-et kivéve – mindig meghaladta a férfiak arányát. Az álláskeresők számának alakulásában a vizsgált időszakban folyamatos csökkenés mutatható ki, ez köszönhető a kormány munkahelyteremtő politikájának. Ahogy csökkent a munkanélküliek száma a településen, úgy csökkent fokozatosan a közfoglalkoztatottak száma is.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	7,38	8,63	8,01%
2018	4,98	6,27	5,63%
2019	3,15	7,27	5,21%
2020	3,90	8,06	5,98%
2021	4,97	5,15	5,06%
2022	1,67	5,34	3,51%

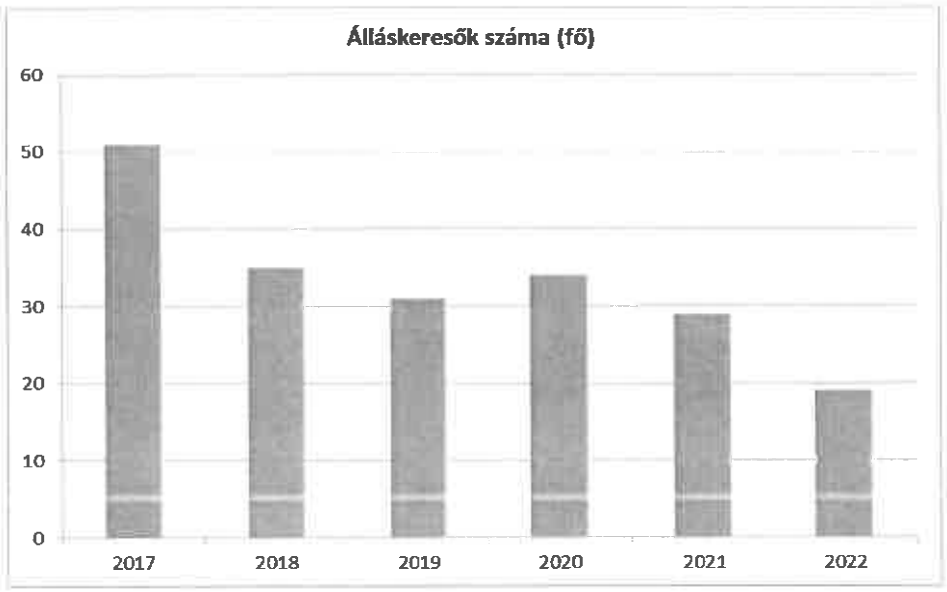
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

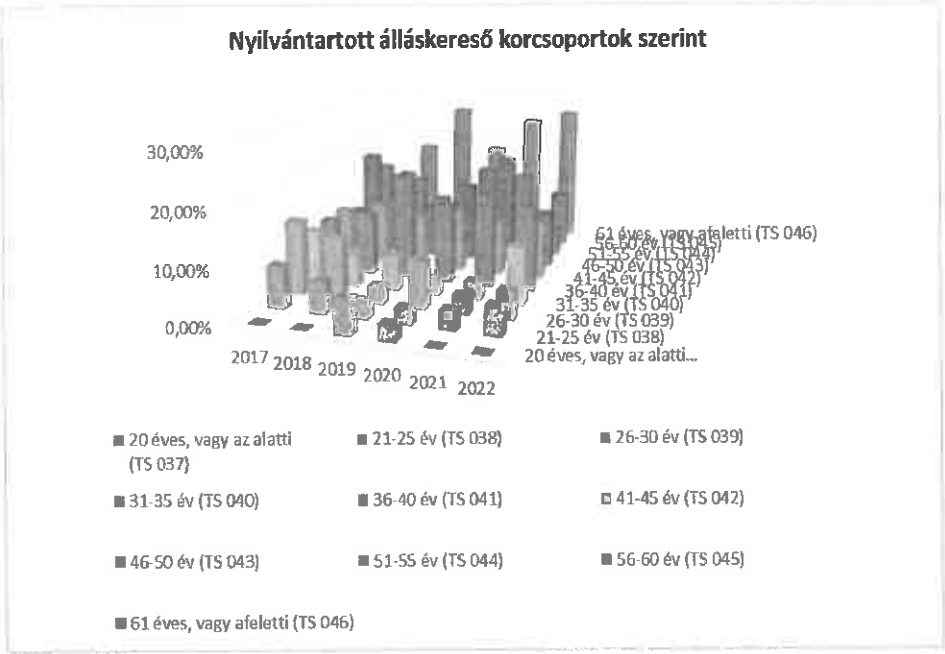

A nyilvántartott álláskeresők korcsoportok szerinti megoszlása jelentős változást mutat, mind a korcsoportok munkanélküliségi mutatóját, mind a nemek közötti megoszlását tekintve is. Bár igen kicsi a minta, messzemenő következtetéseket nem lehet minden esetben levonni, összességében mégis látszik, hogy a munkanélküliség az idősebb, 46-60 év közötti korosztályt, illetve ha nemek szerint nézzük, a nőket jobban sújtja, ahogy ez az ország többi részében is történik. Mindazonáltal látható a táblából az is, hogy a munkanélküliek száma a vizsgált időszakban folyamatosan csökken.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**Év**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	Fő összesen	**51**	**35**	**31**	**34**	**29**	**19**
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	2,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	6,45%	2,94%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	4,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	%	7,84%	5,71%	3,23%	2,94%	3,45%	5,26%
26-30 év (TS 039)	Fő	7,00	4,00	1,00	3,00	1,00	1,00
	%	13,73%	11,43%	3,23%	8,82%	3,45%	5,26%
31-35 év (TS 040)	Fő	5,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00
	%	9,80%	5,71%	6,45%	2,94%	3,45%	10,53%
36-40 év (TS 041)	Fő	5,00	4,00	6,00	5,00	5,00	3,00
	%	9,80%	11,43%	19,35%	14,71%	17,24%	15,79%
41-45 év (TS 042)	Fő	5,00	4,00	3,00	4,00	3,00	2,00
	%	9,80%	11,43%	9,68%	11,76%	10,34%	10,53%
46-50 év (TS 043)	Fő	4,00	4,00	3,00	5,00	6,00	2,00
	%	7,84%	11,43%	9,68%	14,71%	20,69%	10,53%
51-55 év (TS 044)	Fő	9,00	5,00	3,00	3,00	1,00	1,00
	%	17,65%	14,29%	9,68%	8,82%	3,45%	5,26%
56-60 év (TS 045)	Fő	7,00	4,00	2,00	5,00	4,00	2,00
	%	13,73%	11,43%	6,45%	14,71%	13,79%	10,53%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	5,00	6,00	8,00	6,00	7,00	5,00
	%	9,80%	17,14%	25,81%	17,65%	24,14%	26,32%

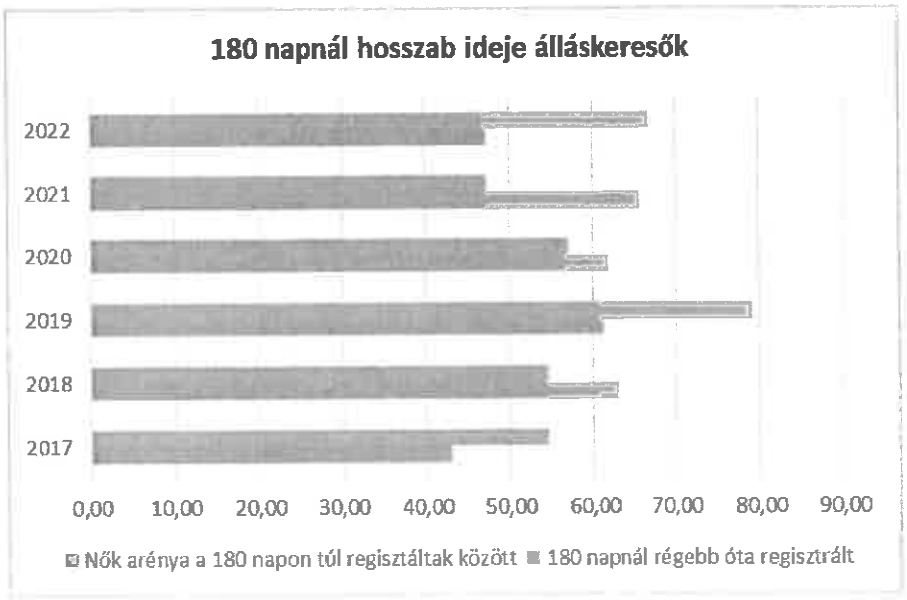
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)**	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)**
	%	%
2017	43,14	54,55
2018	62,86	54,55
2019	61,29	78,95
2020	61,76	57,14
2021	65,52	47,37
2022	47,37	66,67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

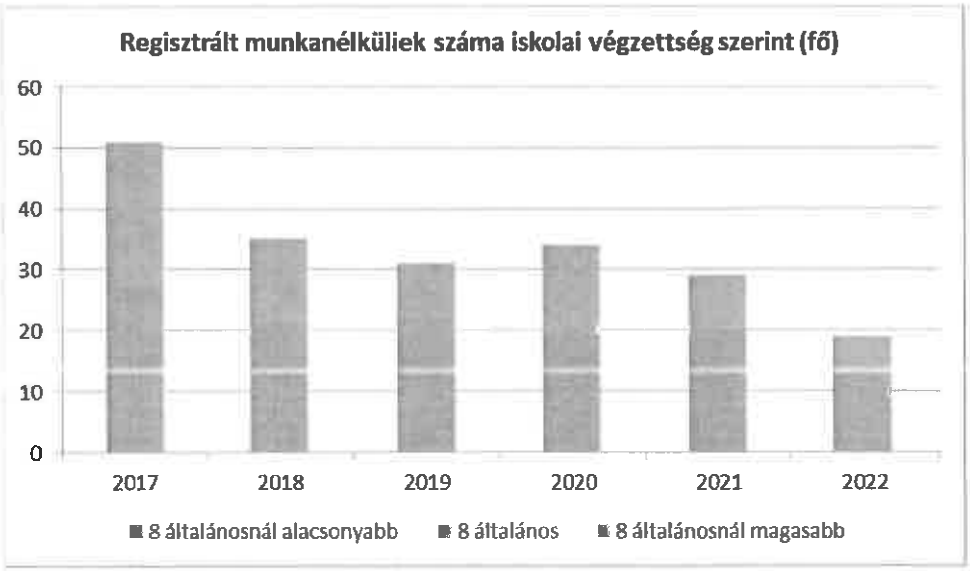
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A statisztikai adatokból megállapítható, hogy a munkanélküliség, mint probléma nem csak az alacsony iskolai végzettségűek között jelenik meg. 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek száma nem jelentős a településen, azonban mégis számolni kell velük. Számuk nem növekszik, de az ő helyzetükre a kedvező gazdasági folyamatok se hatottak, számuk stagnál, ezért részarányuk nő, ahogy a magasabb iskolai végzettségű munkanélküliek száma csökken, mivel ők tudtak inkább elhelyezkedni a munkaerőpiacon. Számuk 2-5 fő között változik, egyéni élethelyzetektől függően. Az általános iskolai végzettség hiánya jelentős hátrány az elhelyezkedés során. Bár folyamatosan csökken az alapfokú végzettséggel nem rendelkezők aránya, ennek oka azonban az idősebb korosztály elhalálozása. A munkaképes korú lakosság már jellemzően rendelkezik 8 általános végzettséggel.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	51	3	5,88%	24	47,06%	24	47,06%
2018	35	5	14,29%	16	45,71%	14	40,00%
2019	31	3	9,68%	19	61,29%	9	29,03%
2020	34	3	8,82%	16	47,06%	15	44,12%
2021	29	5	17,24%	15	51,72%	9	31,03%
2022	19	2	10,53%	11	57,89%	6	31,58%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 2017-től vizsgált időszakban a településen általános iskolai felnőttoktatásban nem vett részt senki. Ennek oka, hogy az alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezők többsége már inaktív, öregségi nyugdíjban részesülő személy, akik számára az alapfokú végzettség megszerzése már nem cél, nem jelent munkaerő piaci előnyt. Helyben nincs lehetőség általános iskolai végzettség megszerzésére.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Berkesd községi Önkormányzat Képviselő-testülete gazdasági programjában a 2019-2023. évekre, az alábbi feladatokat és célokat határozta meg a munkahelyteremtés feltételeinek javítása érdekében:

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen fontos feladat. A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az Önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat:
- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, közfoglalkoztatottak folyamatos foglalkoztatásával.
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít,
- rendszeresen együttműködik a munkaügyi hivatalokkal.

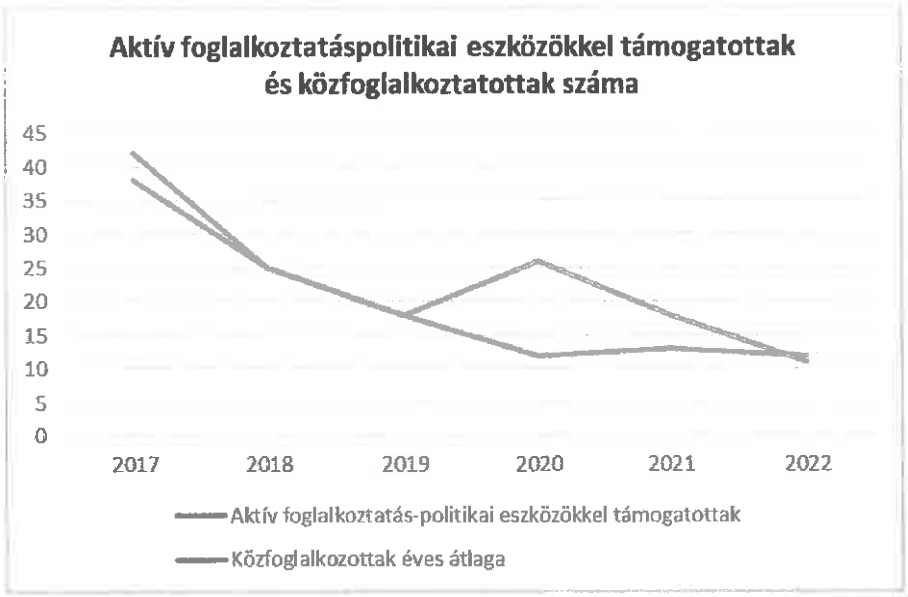
A közmunka program előnyt biztosít az állás nélküli személynek azáltal, hogy a közmunka ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaügyi központ pályázati finanszírozásával) tud elláttatni közcélú feladatokat.

A közmunkások foglalkoztatásával kapcsolatban az Önkormányzat
- megvizsgálja a közmunkások foglalkoztatásának lehetőségeit,
- kihasználja a közmunkával való foglalkoztatás finanszírozási előnyeit.

Önkormányzatunk az előzőekben megfogalmazott elvek szerint évek óta él a közfoglalkoztatás adta lehetőségekkel. A közfoglalkoztatottak szívesen vállalják a munkát a településen és munkájukat a település lakossága is értékeli, megbecsüli. A közfoglalkoztatás eredménye, a dolgozók munkája meglátszik a falu képén. Rendezettek a közterületek, tisztát a parkok, virágos a település. Munkájukkal hozzájárulnak egy élhetőbb település kialakításához.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitika		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	42	38
2018	25	25
2019	18	18
2020	26	12
2021	18	13
2022	11	12

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatási programok tapasztalatinak értékelésekor megemlítendő, hogy nem minden esetben ösztönzi a munkanélkülit az elsődleges vagy másodlagos munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre a közmunkaprogram.
Jelenleg 5 fő közfoglalkoztatott dolgozik a településen, a többiek részben nyugdíjba mentek, nagyobb részüknek sikerült elhelyezkedni az elsődleges munkaerő piacon. Ez örvendetes az egyéni sorsuk szempontjából, de az önkormányzatnak a közfoglalkoztatottak alacsony száma miatt lassan leheletlenné válik település karbantartó feladatainak ellátása.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Berkesd községben a település lakói számára a munkalehetőségek igen beszűkültek. Az önkormányzat mellett csak egy nagyobb foglalkoztató van a településen, a Belvárdgyulai Mg. Zrt. Szarvasmarha telepe. A Zrt. 10-15 helyi lakost foglalkoztat. A Zrt.-n kívül a legnagyobb foglalkoztatónak az önkormányzat tekinthető. Az önkormányzat közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatja a településen élő munkanélküli lakosokat. Törekszik a település vezetése arra, hogy a szociális alapszolgáltatásokat is helyi lakosok lássák el. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátására a feladatot ellátási szerződéssel végző Pécsváradi Gondozási Központ, megbízási szerződés keretében láttatja el 2 helyi lakossal az ügyeleti feladatokat. Az Idősek Napközi Otthona látja el a házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés és az idősek nappali ellátása feladatokat. Az intézményben a vezetőt kivéve helyi lakosok dolgoznak. Az intézmény alkalmazotti létszáma 10 fő. Az intézmény szakmai létszámát is a közfoglalkoztatottak köréből kikerülő helyi lakosokkal töltöttük fel. Ennek keretében 2 további dolgozó került közalkalmazotti jogviszonyba. A helyi általános iskolában nyugdíjazás miatt megüresedő takarítói állásra felvett közalkalmazott is aktív korúak ellátásában részesült.

Kiemelten fontos szerepe van az önkormányzatnak a munkahelyteremtés és foglalkoztatás terén, hiszen helyen nincs munkalehetőség, a település lakossága a 25 km-re lévő Pécsre jár jellemzően dolgozni. A lakosság városban történő elhelyezkedését nehezíti, hogy a menetrendszerinti autóbuszjáratok nem igazodnak a többműszakos munkavégzéshez, ezért saját gépjármű hiányában,

ebben a formában nem tudnak elhelyezkedni. Annak ellenére, hogy Berkesd viszonylag közel van a városhoz, a vidéki lét problémát jelent a munkavállalásnál. A foglalkoztatók az utazási költségeket nem akarják állni, a dolgozni akaró emberek pedig saját forrásból a munkakezdést, illetve a bérletet nem tudják megfinanszírozni. Nem egy alkalommal az önkormányzat települési támogatás/krízistámogatás keretében bérlettámogatást adott a munkavállalás első hónapjára, hogy segítse az elhelyezkedést.

Az önkormányzat a munkanélküliség felszámolását, ill. csökkentését célzó helyi programot a közfoglalkoztatási programon kívül nem működtet. Ilyen programok a település lakói számára Pécsett érhetőek el, azonban a tapasztalatok szerint nem igazán élnek a Munkaügyi Központ ill. civil szervezetek által biztosított lehetőséggel. Ezen a téren lehet teendője az önkormányzatnak, hogy a település lakossága ezekről a programokról megfelelő információhoz jusson.

A településen működő vállalkozások száma 2008 óta stagnáló képet mutat. 2008-ban 20 működő vállalkozás volt Berkesden, 2017-ben már 23, 2022-ben 24. A vállalkozások számának alacsony szintjét mutatja, hogy nincs gazdasági erő, lehetőség a településen. A település zsákfalu jellege, a Pécs-Berkesd közötti közút állapota sem a vállalkozások számának növelése felé mutat. 2 élelmiszerüzlet, 1 presszó működik a településen jelenleg. A mozgóbolti árusítás jelen van településünkön is. Ez egyrészt pozitívan hat a lakosság szolgáltatásokhoz való hozzájutására, ugyanakkor a helyi vállalkozó számára hátrányt jelent. A mozgóboltok olcsóbban adják termékeiket, így a helyi bolt bevételtől esik el, hiszen nem nála vásárolnak, ezáltal csökken a nettó árbevétele, mely által kevesebb helyi iparűzési adót fizet be a település kasszájába, végső esetben az üzemeltető megélhetése is veszélybe kerülhet.

Berkesden már 2002-ben bevezetésre került a helyi iparűzési adó, európai uniós csatlakozásunkig kedvezményt biztosítva a helyi vállalkozások számára. Az Uniós csatlakozást követően a versenyképesség elvének biztosítása ezt a lehetőséget megszüntette. A környező településeken csak az utóbbi 8-10 évben került bevezetésre ez a fajta helyi adó, azonban nem volt jellemző, hogy az iparűzési adó bevezetését követően a vállalkozások elmentek volna a településről, vagy székhelyüket, telephelyüket máshová helyezték volna. Volt olyan vállalkozás, mely annak ellenére Berkesdre helyezte székhelyét, telephelyét, hogy már nem kötődik a településhez, azonban régen itt lakott, vagy innen származott a családja, illetve pincét, présházat vásárolt a településen. Azonban ennek ellenkezője is előfordult.

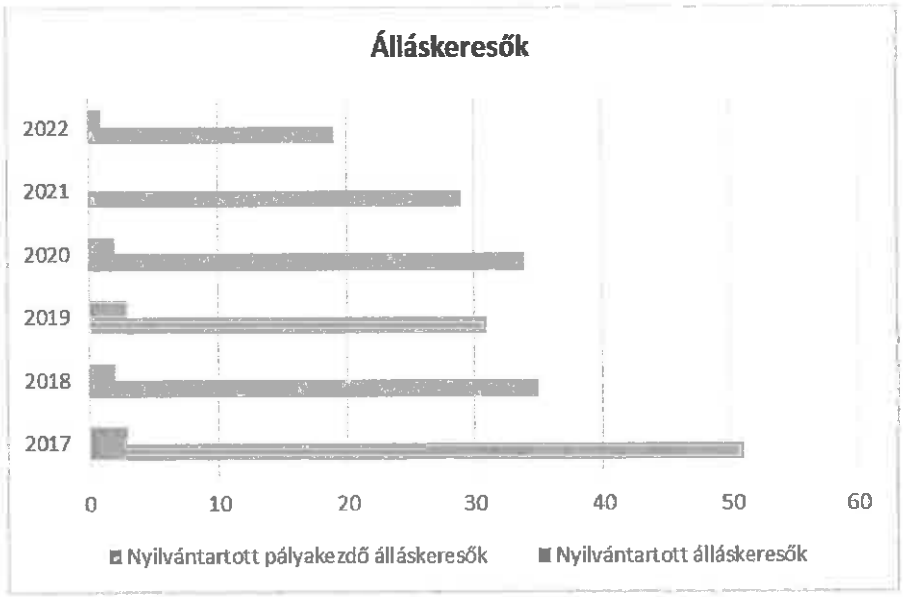
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Berkesden a fiatalok számára helyi foglalkoztatást könnyítő programok, képzések nem indultak az utóbbi időben. Több alkalommal történt megkeresés az önkormányzat felé alapfokú számítógép-kezelői tanfolyamok lebonyolítására helyben, azonban a fiatalok a tanfolyam által kínált tudással, készségekkel már rendelkeznek. Nem ilyen programokra van szükségük, hanem piacképes szakmák elsajátítására, megfelelő gyakorlat megszerzésére. Jellemző, hogy az iskolából kikerülő frissen végzett szakmunkások nem tudnak elhelyezkedni, mivel nincs gyakorlatuk, gyakorlatot viszont munkahely hiányában nem tudnak szerezni. Pár év munkanélküli évet követően az iskolában megszerzett tudásuk megkopik, ismereteik elavulnak és esélyük sem lesz szakmájukban elhelyezkedni. Mindenképpen fontos lenne a közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan képzések indítása is. Több fiatalnak az önkormányzati közfoglalkoztatás volt az első munkahelye, itt ismerkedett meg a munka fogalmával, a napirenddel, a munkához szükséges attitűdökkel. Számukra esélyt kellene biztosítani a tanulásra. A munkanélküli szakmunkásaink mellett megtanulják a festés és kőművesmunka alapjait, a kisgépekkel való bánásmódot, a munkavédelmi szabályokat. Nem szabad veszni hagyni az így megszerzett tudást, tapasztalatot. Ebben az

önkormányzatnak kiemelt felelőssége van, a megfelelő eszközök és anyagi eszközök azonban saját forrásból nem állnak rendelkezésünkre.
A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma a 2017 és 2022 között lényegében nem változott, a 0 és 3 fő között mozgott.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	51	3
2018	35	2
2019	31	3
2020	34	2
2021	29	0
2022	19	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A településen felnőttképzésre, munkaerő-piaci szolgáltatások igénye vételére nincs lehetőség. Az önkormányzat azonban nyitott az állami és civil kezdeményezések felé, melyek támogatják a felnőttképzést, az ahhoz való hozzáférés lehetőségeinek megteremtését. Utazási támogatással, bérlet és tankönyvek megvásárlásával tudja segíteni a rászoruló, tanulni vágyó lakosságot. Az önkormányzat szorgalmazza a közfoglalkoztatás mellett vagy helyett szervezett felnőttoktatást.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Mint az előző részekben is utaltam rá, a település foglalkoztatáspolitikájában kiemelt elv, hogy a helyi közszolgáltatások biztosítása során helyi munkaerő alkalmazzanak. A szociális

alapszolgáltatás keretében helyi lakosok foglalkoztatása valósul meg. A közfoglalkoztatás biztosításával a település vezetője a mélyszegénységben élők és a romák számára egyaránt lehetőséget biztosít a munkavégzésre, megteremtve ezzel a létfenntartás esélyét. Az önkormányzat által társulásban fenntartott oktatási és szociális intézmények munkaerőigénye magasabb iskolai végzettséget kíván meg, ezért jellemzően a melyszegénységben élőket óvónőként, tanárként, ügyintézőként nem tudja foglalkoztatni. A Berkesdi Óvoda és az Általános Iskola dolgozói jellemzően nem helyiek, Pécsről és más településekről járnak Berkesdre dolgozni. Az ezekben az intézményekben foglalkoztatottak 25%-a a körzethez tartozó 4 település egyikének lakója. A berkesdi iskolában és óvodában megüresedő kisegítő munkaköröket helyi lakosokkal töltjük fel lehetőség szerint. A Berkesdi Idősek Napközi Otthona dolgozóinak 75 %-a, 7 fő helyi lakos.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Berkesden a foglalkoztatás terén megvalósuló hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásom. Az önkormányzat által foglalkoztatott közmunkások felől ilyen jellegű jelzés nem érkezett, a község lakossága elismeri és megbecsüli munkájukat.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei.

Digitális ismeretek megszerzésének helyszíne jellemzően nem a település, bár több alkalommal történt megkeresés az önkormányzat felé alapfokú számítógép-kezelői tanfolyamok lebonyolítására helyben, azonban a fiatalok a tanfolyam által kínált tudással, készségekkel már rendelkeznek. Az idősebbek úgy érzik, nincs rá szükségük. A település lakóinak döntő többsége rendelkezik okostelefonnal, ezen keresztül alapvető digitális kompetenciákkal rendelkeznek, amelyek azonban nem elegendőek és megfelelőek a kor digitális kihívásainak való megfeleléshez. A teljes digitalizáció felé tart a világ, a jövő majd megmutatja, hogy ennek az egyén nyertese lesz vagy vesztese. A 20 év alatti fiatalok már beleszülettek a digitalizációba, az 50 felettiek még egy egész más világban nőttek fel, ez is okozza a tudás- és készségbeli különbségeket.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Berkesd Községi Önkormányzat a szociálisan rászoruló személyek részére biztosítja a központi jogszabályokban és a helyi rendeletekben biztosított pénzbeli és természetbeni ellátásokat. Az önkormányzat által biztosított pénzbeli ellátások az alábbiak: települési támogatás keretében lakhatási támogatás, gyógyszertámogatás, krízistámogatás, temetési támogatás, születési támogatás, beiskolázási, táborozási támogatás. 2012. december 31-ig biztosította az önkormányzat a pénzbeli ellátások közül az időskorúak járadékát és az normatív ápolási díjat, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot, melyek 2013. január 1-től a járási hivatal hatáskörébe kerültek. Természetbeni ellátás formájában és pénzbeli támogatásként is adható a települési támogatás mindegyik formája. Természetbeni ellátás keretében biztosított ellátások a köztemetés, karácsonyi támogatás, tüzelőanyag támogatás. Adósságkezelési szolgáltatás nincs a településen. A természetbeni ellátásokhoz sorolható a szociális alapszolgáltatások biztosítása, melyek Berkesden a házi segítségnyújtást és a szociális étkeztetést foglalják magukba, önként vállalt feladatként az idősek és demens idősek nappali ellátást is ellátja az önkormányzat. Mint az előző felsorolásból is látható, az önkormányzat biztosítja a szociális törvényben előírt támogatásokat, ezen felül azonban helyi rendelettel egyéb ellátásokat is elérhetővé tesz a lakosság számára, ez a kegyeleti támogatás lés a születési segély. Az települési támogatás kerete terhére minden évben beiskolázási támogatást biztosít a községben állandó lakcímmel rendelkező óvodások, általános és középiskolások, valamint egyetemisták, főiskolások számára. A település lakossága számára,

szintén a települési támogatás segélykerete terhére, minden évben karácsonykor ünnepséggel, valamint háztartásonként 6-8.000 Ft értékű ajándékcsomaggal kedveskedik az önkormányzat.

A vizsgált időszak alatt a nyilvántartott álláskeresők száma 63%-kal csökkent, még 2017-ban a számuk 51 fő volt, addig ez a szám 2021-re 19 főre csökkent. Az álláskeresési segélyben, ill. álláskeresési járadékban részesülők száma 2017 és 2022 között 8-ról felére, 4 főre csökkent. Az ellátásából kikerülők 90%-a az elsődleges munkaerő piacon tudott elhelyezkedni. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma a vizsgált időszakban egy 2020-as kiugrást kivéve stagnált, a szociális támogatásban és ellátásban részesülő nyilvántartott regisztrált álláskeresők száma azonban csökkent.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

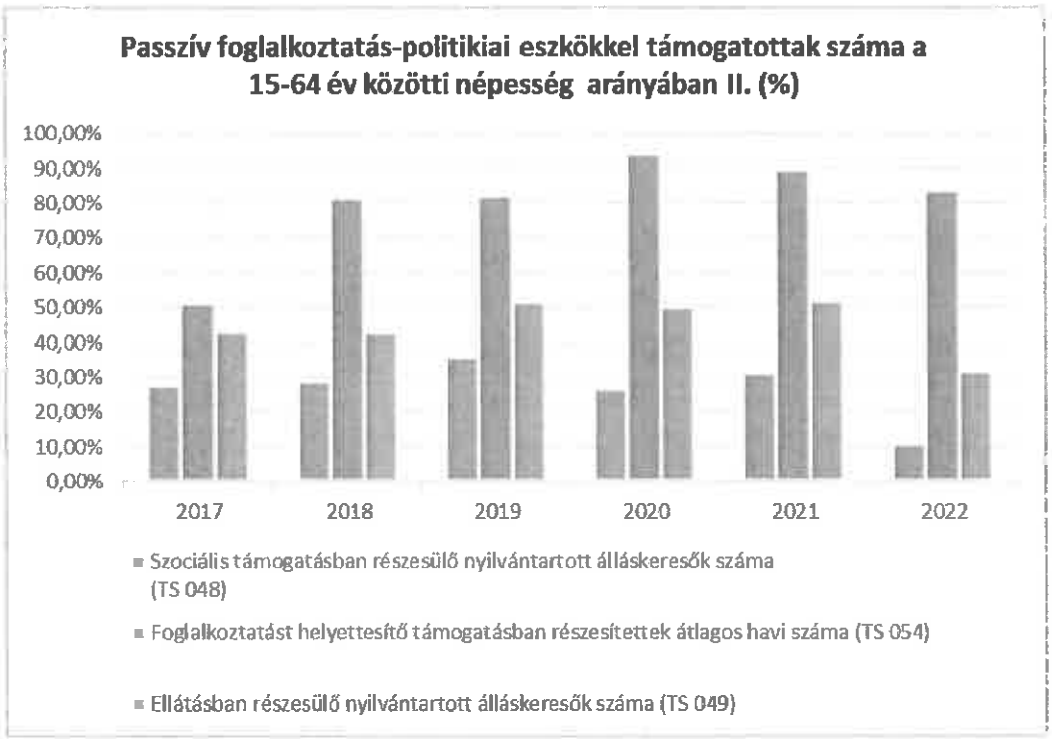
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	51	8,93%	8	15,69%
2018	35	6,34%	5	14,29%
2019	31	5,68%	5	16,13%
2020	34	6,36%	8	23,53%
2021	29	5,56%	6	20,69%
2022	19	3,83%	4	21,05%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

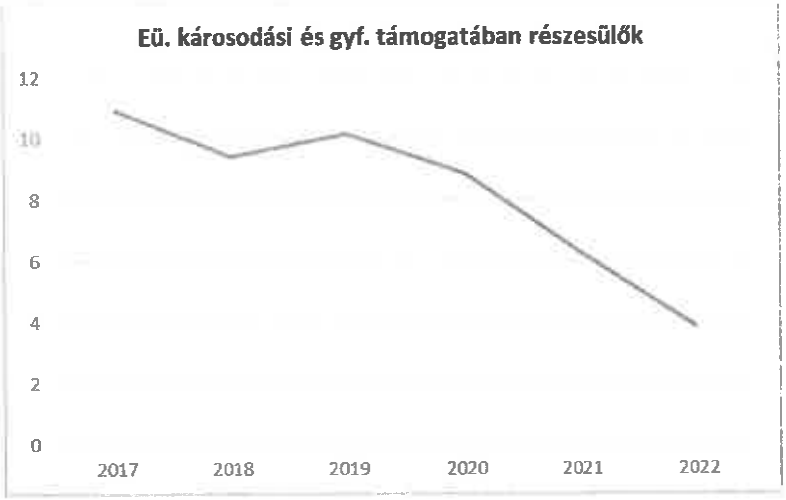
3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	14	27,45%	26	51,12%	22	43,14%
2018	10	28,57%	29	81,43%	15	42,86%
2019	11	35,48%	25	82,00%	16	51,61%
2020	9	26,47%	32	94,12%	17	50,00%
2021	9	31,03%	26	89,66%	15	51,72%
2022	2	10,53%	16	83,42%	6	31,58%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	11
2018	9
2019	10
2020	9
2021	6
2022	4

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

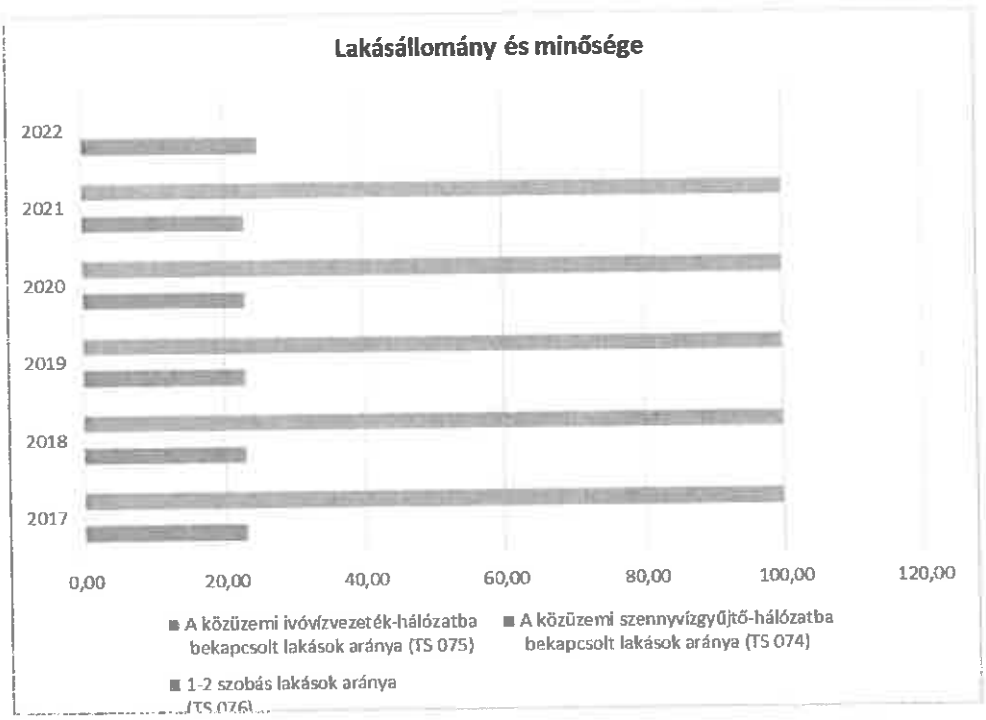
Berkesd községben az utóbbi 5 évben a lakások száma lényegében nem változott. Jelenleg 295 lakóingatlan található a településen. A lakásállomány átlagéletkora 50-70 év közé tehető. Mindössze 3 új építésű lakás található a településen. Ennek oka az, hogy az idősebb korosztály halálozása miatt felszabaduló ingatlanok kielégítik a lakosság lakóingatlanok iránti számbeli igényét. Közművesítettség szempontjából a település majdnem teljes. A szennyvízcsatornán kívül minden közmű megtalálható a községben. A település vezetése felkészült arra, hogy esetleg igény jelentkezik építési telkekre, ezért településrendezési tervében 20 új építési telket jelölt ki a település elején. A terület magántulajdonban van, közművesítetlen, de viszonylag alacsony költséggel közművesíthetők, hiszen a víz-, villany-, gázközmű a terület mellett helyezkedik el.

Az önkormányzat fontosnak tartja a település lakosságának ingatlanokkal és lakhatással kapcsolatos igényének kielégítését.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	295	0	0,00	23,05	0,00	100,00
2018	295	0	0,00	23,05	0,00	100,00
2019	295	0	0,00	23,05	0,00	100,00
2020	295	0	0,00	23,05	0,00	100,00
2021	295	0	0,00	23,05	0,00	100,00
2022	295	0	0,00	25,08	0,00	100,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Berkesd községben 2 önkormányzati bérlakás található. A bérlakások az önkormányzat tulajdonában és kezelésében vannak. 1 lakásban a helyi általános iskola pedagógusa lakik. A volt orvosi szolgálati lakás üresen áll, az önkormányzat a hasznosítás érdekében keresi a lehetőségeket. A Főkefe_ERFO bérelte rehabilitációs munkahely célára az ingatlant, azonban a rezsiköltségek megnövekedése miatt a bérletet felmondta és a telephelyet Pécsre és Komlóra helyezte át. A rezsiköltségek mérséklődése esetén kilátásba helyezte a bérlő az újbóli telephelyként való bérlést a jövőben. A pedagógus szolgálati lakás MFP pályázat keretében 2022-ben felújításra, korszerűsítésre került.

b) szociális lakhatás

A településen szociális bérlakás nem található.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A községben 12 db lakáscélra használt egyéb ingatlan van. Ezek a jellemzően a település peremrészén, a szőlőhegyen helyezkednek el. Többnyire mezőgazdasági jellegű épületek, pincék, présházak voltak. A szőlőkben található présházakat alakították át lakás célra. A 12 ingatlanban villany van, vizet az ásott kútból vagy közkútról, vagy szomszédoktól nyerik. A fűtés egyedi módon történik, mivel gáz ezen a területen nincs. A szennyvíz elhelyezése jellemzően nem megoldott, egyedi aknával sem. Megközelítésük önkormányzati földes úton vagy magánúton lehetséges.

e) lakhatást segítő támogatások

Az önkormányzat képviselő-testülete fontosnak tartja, hogy a település lakossága számára biztosítsa a lakhatáshoz szükséges feltételeket, támogatásokat. Települési támogatás keretében

lakhatási támogatást ad az önkormányzat a jogosultak részére 4.000 ill. 7.000 Ft összegben. Adósságkezelési szolgáltatás viszont nincs a településen. A lakhatási támogatás – a korábbi lakásfenntartási támogatáshoz hasonlóan - a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott pénzbeli hozzájárulás.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	6
2018	n.a.	14
2019	n.a.	102
2020	n.a.	75
2021	n.a.	111
2022	n.a.	151

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az előző táblázatból jól látható, hogy 2017 és 2022 között a lakhatási támogatásban részesülők nőtt. A településen lévő lakáscélú ingatlanok 18%-a részesül lakhatási támogatásban. A lakhatási támogatás, összhangban a szociális törvényben rögzített elvvel, 2017-2022 között természetbeni támogatásként - szolgáltató részére történő átutalással - vagy pénzben, a jogosult számlájára történő átutalással került kifizetésre. A kérelmező igénye szerint áram- ill. a gázszolgáltató felé történő átutalással teljesítettük a támogatás kifizetését. Amennyiben előre fizetős gáz- vagy villanyórával rendelkezik a kérelmező, részére kötelező természetben biztosítani a támogatást. Ez esetben a szolgáltató számára átutalt támogatás fele a kérelmező tartozásainak csökkentésére, fele pedig a szolgáltatás megvásárlására kerül könyvelésre. Amennyiben a kérelmezőnek nincs tartozása, kérelme esetén a támogatást pénzben biztosítjuk számára. Egyéb támogatás a védendő fogyasztói státuszba kerülés – amelyet a jogszabályok alapján fennálló jogosultság igazolásával –

nyújt. Ezen státusz lehetőséget nyújt a tartozást felhalmozók számára a részletfizetésre, a halasztott fizetésre és a szolgáltatás kikapcsolásának elhalasztására.

f) eladósodottság

A település lakóinak eladósodottságáról mérhető, tényszerű adataink nincsenek. Tisztában vagyunk azonban azzal, hogy a lakosság jelentős tartozást halmozott. fel. Ezek egy része ingatlan- és gépkocsi hitelből áll.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Berkesd községben a lakosság számára a közműellátottság szinte teljes. A belterületen elhelyezkedő lakóingatlanok 98 %-a rendelkezik vezetékes vízzel és villannyal. A vezetékes gázzal ellátott ingatlanok aránya 48 %. Az utóbbi pár évben azonban megfigyelhető, hogy annak ellenére, hogy a lakások többsége rendelkezik vezetékes gázzal, a fűtést más módon, - jellemzően vegyes- vagy fatüzeléssel – oldják meg. Ennek oka a gáz magas ára, melyet a lakosság egyre nehezebben tud megfizetni. Ezért – annak ellenére, hogy a gázfűtés kényelmesebb – az egyedi fűtést használják. A gázt jellemzően csak a főzéshez és a meleg víz előállításához veszik igénybe, ezáltal jelentős összegeket takarítanak meg. A szennyvíz összegyűjtését egyedi zárt vagy szikkasztós aknába oldják meg. Egyedi szennyvíztisztító kisberendezések az ingatlanokon való elhelyezésére pályázati támogatást nyert az önkormányzat, jelenleg a kivitelezés folyamatban van. A beruházás eredményeképpen több mint 100 ingatlan esetében a szennyvízkezelés kérdése megoldásra kerül.
A településen elérhető a telefonos, a mobiltelefon és az internet hálózat is. Az internethez való hozzáférést E-Magyarország Pont is támogatja. A külterületen – pincesoron lakás céljára használt nem lakáscélú ingatlanok vonatkozásában is elérhető a vezetékes ivóvíz közkútról. Villany van az ingatlanokban. Közúton jól megközelíthetőek.
Hajléktalan személy nem volt a településen az utóbbi 5 évben. Feltárt, veszélyeztetett lakhatási helyzet 5 volt a településen.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A településen telep, szegregátum nincs, illetve olyan településrész sincs, amely esetében fennáll a veszélye annak, hogy szegregátummá váljon.

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Nem található telep, szegregátum a településen.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;

Nem található telep, szegregátum a településen.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A településen nem található szegregációval veszélyeztetett terület.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A berkesdi székhellyel működő vállalkozó háziorvos végzi Berkesd, Ellend, Pereked és Szilágy községek közigazgatási területét érintő felnőtt és gyermek (vegyes) háziorvosi körzetben, a körzet lakosságának, területi ellátási kötelezettséggel történő háziorvosi alapellátását. Berkesden minden nap rendel a háziorvos, a település központjában, a Hivatallal egy épületben található korszerű, felszerelt rendelőben. A rendelő önkormányzati tulajdonban van, felújításáról, karbantartásáról, berendezéséről és az üzemeltetési költségek viseléséről a helyi önkormányzat gondoskodik a háziorvossal kötött szerződés alapján. A háziorvosi ügyeleti feladatokat a település részére a Pécsi Többcélú Kistérségi Társulás keretében kötött ellátási szerződé alapján a Pécsi Egyesített Egészségügyi Intézmények látja el. A településen laborjárat működik, minden hét keddjén, a háziorvosi rendelés alkalmával az Egyesített Egészségügyi Intézmények dolgozója ellátja a vérvételi feladatokat a háziorvosi beutaló alapján, majd a levett vért a központi laborba szállítja. A háziorvos részére az eredményt informatikai rendszeren keresztül küldik meg.

A védőnői feladatok ellátása a szintén berkesdi székhellyel működő védőnői szolgálat keretében történik. A körzeti védőnő a 4 település – Berkesd, Ellend, Szilágy, Pereked – vonatkozásában látja el feladatait. Berkesden minden héten kedden tart védőnői rendelést. Ezen felül család- illetve intézménylátogatásra, telefonon történő egyeztetés után bármikor biztosítja a személyes tanácsadást. Minden hónap 3. keddjén a gyermekorvossal közös tanácsadást tart mindegyik településen.

Berkesd község lakói a fogorvosi körzeti alapellátást Pécsett vehetik igénybe, a fogorvossal kötött ellátási szerződés alapján. A fogorvos minden nap rendel, tömegközlekedéssel a rendelő jól megközelíthető. A rendelési idő illeszkedik a távolsági buszjáratokhoz ill. a lakosság munkaidejéhez, hiszen heti 2 alkalommal este 20.00 óráig van rendelés.
Gyógyszertár nincs a településen, azonban a vállalkozó háziorvosnak engedélye van kézi patika működtetésére, ezért a gyógyszerekhez a lakosok a rendelésen hozzá tudnak jutni. A gyógyszerek kiváltásában segítséget nyújtanak a házi gondozók a házi segítségnyújtás keretében.

A szakrendelések vonatkozásában Berkesd a Pécsi Tudományegyetemhez tartozik, 1-2 szakrendelés körzete azonban ettől eltérő.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	0	46	6,17
2018	1	0	0	0	40	9,08
2019	1	0	0	0	43	9,17
2020	1	0	0	0	42	11,50
2021	1	0	0	0	36	8,95
2022	1	0	0	0	39	5,25

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A közgyógyellátásban részesülők száma 2017 és 2022 között évről-évre csökkent, mivel a jogosultság jövedelemhatára nem változott, a nyugdíjak viszont emelésre kerültek. Sok esetben a jövedelem csak párszáz forinttal haladja meg a jogosultsági határt. 2017-ben a közgyógyellátásban részesülők száma 46 fő volt, mely 2022-re 39 főre csökkent.

A településen ápolási díjban részesülők száma a vizsgált időszakban nőtt. 2017-ban 6 fő részesült ápolási díjban. 2022-re ez a szám 5 főre csökkent.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A község vezetése fontosnak tartja az egészségügyi szűrések támogatását. A tüdőszűrésre évente 1 alkalommal kerül sor a településen. Az önkormányzat támogatja a helyi tüdőszűrés megszervezését akkor is, amikor nem kötelező a szűrés, mivel a tbc-s betegek aránya nem indokolja. A szűréshez anyagilag is hozzájárul. A településen évente megrendezésre kerülő egészségnapon a védőnő és az ÁNTSZ részvételével különféle szűrésekre van lehetősége a művelődési házban (magas vérnyomás, vércukor, prosztata, emlő, testzsír-analízis stb.) A szűrések eredményeiről a résztvevők írásbeli dokumentumot kapnak. Különféle önkormányzati rendezvényeken is lehetővé tesszük a vérnyomás- és vércukor-mérést a lakosság számára a védőnő közreműködésével. Bizonyos értelemben az évente 2 alkalommal megrendezett véradás is lehetőség egyfajta egészségügyi szűrésre, mivel a jelentkezőket véradás előtt alapos orvosi vizsgálatnak vetik alá, majd véradás után vérmintáikat vizsgálják meg tüzetesen, és ha bármit észlelnek, értesítik a véradókat. Egyéb szűrések a megyeszékhelyen található szakellátási intézményekben érhetők el. A betegség megelőzés és egészség-megőrzési tevékenységben aktívan részt vesz a háziorvos és a védőnő is, akik ellátják az intézményi feladatokat is a Berkesdi Fekete István Általános Iskolában és az Óvodában is.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Rehabilitációs és fejlesztő ellátás helyben, a településen nem vehető igénybe. A felnőtt korú lakosság számára rehabilitációs ellátás a megyeszékhelyen lévő szakosított intézményekben áll rendelkezésre. A Berkesdi Fekete István Általános Iskolába járó sajátos nevelési igényű, valamint egyéb tanulási nehézséggel küzdő tanulók számára az intézmény fejlesztő foglalkozásokat biztosít. Ezek egy részét helyi szakképzett pedagógusok, másrészt kijáró szakemberek által biztosítja. Ily módon lehetőség van logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus igénye vételére is.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A Berkesdi Fekete István Általános Iskolába és a berkesdi óvodába járó gyerekek részére a közétkeztetést a berkesdi óvodában üzemelő főzőkonyha biztosítja. A főzőkonyha 200 főre rendelkezik működési engedéllyel, szervezetileg az óvodához tartozik. A főzőkonyha munkáját szakképzett élelmezésvezető irányítja. A konyha biztosítja a napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) az óvodások és a napközisek számára. Az iskolában csak menza igénybe vételére is lehetőség van. A főzőkonyha működése során elsődleges szempont az egészséges táplálkozás feltételeinek megteremtése a rendelkezésre álló anyagi lehetőségek függvényében. A konyhán HACCP rendszer működik, melyet a fenntartó évente felülvizsgál. A nyersanyag beszállítók kiválasztása során fő szempont volt, hogy friss, lehetőség szerint bio-élelmiszereket biztosítsanak. Törekszünk arra, hogy az ÁNTSZ ajánlásának megfelelő összetételű és minőségű ételek kerüljenek a gyerekek asztalára. Nagy figyelmet fordítunk a változatosságra, valamint arra, hogy a gyerekek olyan ételekkel is megismerkedjenek, melyekre otthon általában nem kerül sor, sokszor az anyagiak miatt. Minden nap friss gyümölcs vagy zöldség kerül a gyerekek elé. A kenyér és péksütemények terén megismertetjük a gyermekekkel a magos és teljes kiőrlésű lisztből készült termékeket is. Ezeket kezdetben nehezen fogadták el, de mára már igénylik és szeretik ezeket a termékeket is. Ügyelünk arra, hogy tejtermékek épüljenek be az étrendbe, cukrot a lehető legkisebb mennyiségben használunk.
A főzőkonyha azonban nem csak a gyermekek intézményi étkeztetést biztosítja, hanem a szociális intézmények szükségleteit is kielégíti.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az Berkesdi lakosság számára helyben sportolási lehetőséget biztosít a füves focipálya, a település központjában elhelyezkedő betonos kézilabda pálya, a 2022-ben pályázati támogatásból telepített, a modern kor igényeinek és szabványainak, előírásainak megfelelő új játszótér. A Berkesdi Művelődési Ház nagyterme egyben a tornaterem is. Az általános iskola diákjai valamint az óvodások részére itt tartják a sportfoglalkozásokat, tornaórákat. A művelődési házban lévő sporteszközök, nyitvatartási idő alatt a lakosság rendelkezésére állnak. 2011-ben KEOP pályázati támogatással a művelődési ház melletti területre korszerű kerékpártároló került építésre. A pályázat keretében felnőtt és gyermekbiciklik is beszerzésre kerültek., melyek szintén a lakosság és az intézmények rendelkezésére állnak. Az iskolában rendszeresen szerveznek kerékpártúrákat, melyeket a gyerekek nagyon élveznek. A gyermekek részére sportolási lehetőséget biztosít a falu központjában lévő, bekerített, EU szabványnak megfelelő, színes, korszerű játszótér. Az iskolások részére rendszeresen szerveznek helyben sportversenyeket, és rendszeresen részt vesznek más iskolák versenyein is.
A gyermeknapi rendezvény alkalmával a kicsik részére sportversenyeket rendezünk, melyeken a szülőkkel együtt is részt vehetnek.
A szomszédos településen lehetőség van lovaglásra, küzdősportok tanulására is. Pécs közelsége azonban a lehetőségek tárházát biztosítja a sportolni vágyók számára. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatja a település gyermekeit a különböző sportrendezvényeken való részvételben, nevezési díjak, útiköltség átvállalásával.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen a szociális alapszolgáltatások közül a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres segítségnyújtást és a szociális étkeztetést vehetik igénybe a rászorulók. E szolgáltatásokat a Berkesdi Önkormányzat által fenntartott Berkesdi Idősek Napközi Otthona biztosítja a település lakói részére. Ez az intézmény látja el – önként vállalt önkormányzati feladatként – az idősek nappali ellátása és a demens idősek nappali ellátása feladatokat is.
Kérelem benyújtása után vehetőek igénybe a szolgáltatások. Az étkezés jövedelemtől függően térítési díjköteles, míg a házi gondozás alapszolgáltatása ingyenes, egyes speciális feladatok elvégzéséért kell csak térítési díjat fizetni. A házi segítségnyújtásban 2017-ben 7 fő részesült – 4 fő személyi gondozásban és 3 fő szociális segítésben -, amely a 64 éven felüli lakosság 6%-át jelenti. Természetesen ezt az alapszolgáltatást nem csak a fenti korosztály veheti és veszi igénybe. Étkeztetésben 15 fő részesül. 5 fő vesz részt a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban. Idősek nappali ellátásában 2017-ben 40 fő vett részt (a 65 év felettiek 36%-a), közülük 37 fő demens ellátásban részesült.
2022. december 1. napjától falugondnoki szolgáltatás is bevezetésre került a településen a szociális alapszolgáltatási lehetőségek kiterjesztése, a lakosság jobb ellátása érdekében. Cél a falugondnoki jármű cseréje pályázati forrás igénye vételével.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Településünk együttműködik a rendőrséggel bűnmegelőzési programjaiban, drogokkal kapcsolatos bűncselekmény eddig nem volt tapasztalható a községben. A település közösség építéssel, programok szervezésével, családok problémáira való odafigyeléssel igyekszik hozzájárulni a lakók tartalmas életéhez, a kilátástalanság érzésének elkerüléséhez, amely reményeink szerint megelőzi a drogokhoz való fordulást.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások megszervezésekor nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A járási hivatal közgyógyellátást nyújt a rászorulóknak, melynek segítségével a gyógyszerköltség csökkentésében, valamint a gyógyászati segédeszközök (szemüveg, járóbot stb.) kedvezményes – esetenként ingyenes – beszerzésében segíti a lakosságot. 2013-tól az önkormányzat már csak települési támogatás keretében biztosíthat kiegészítő ellátást, mivel az alanyi ellátás a járási hivatal hatáskörébe került.

Az önkormányzat hátránykompenzáló juttatásai között lehet említeni rendszeres és rendkívüli települési támogatást, a temetési támogatást, valamint a születési támogatást is. A rendkívüli települési támogatás körében a krízistámogatást az önkormányzat a szociális törvény és helyi rendelet alapján az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő kérelmezők részére biztosítja. A temetési támogatást szintén helyi rendelet alapján biztosított ellátás. Az önkormányzat mikulás alkalmával a 14 év alatti gyermekek, karácsony alkalmával minden háztartás számára ajándékcsomagot biztosít, melybe hasznos, az ünnephez tartozó élelmiszerek kerülnek 6-8.000 Ft értékben.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: Önkormányzati adat

Településünkön nem működik népkonyha.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Berkesd községi Önkormányzat a településen több közösségi színteret biztosít a lakosság részére. Az önkormányzati, közösségi és családi rendezvényekre rendelkezésre áll a Művelődési Ház és a Házasságkötő terem. Az E-Magyarország Pont és a Könyvtárbusz is a közösségi színterek számát gyarapítja. A közösségi színterek közé sorolható az általános iskola és az óvoda is, hiszen több községi rendezvénynek adnak otthont évről-évre. A település lakossága számára rendelkezésre állnak a sportpályák és a játszótér is, melyek szintén teret biztosít a közösségi együttlétnek. A közösségi színterek fenntartásáról, üzemeltetéséről az önkormányzat gondoskodik.

A település vezetése számára igen fontos a közösségi élet megszervezése, a közösség erősítése. Ennek érdekében évről-évre egyre több programot szervez a lakosság számára. Több, mint 10 éve jött létre az önkormányzat támogatásával a Berkesdi Nyugdíjasklub, mely aktíván részt vesz a rendezvények szervezésében, lebonyolításában. A gyerekeknek gyermeknapot szervez május végén a település vezetése. Decemberben a Mikulás várja a gyerekeket. Hagyományosan minden évben megrendezésre kerül a szüreti felvonulás, az augusztus 20-ai Berkesdi Kakaspörkölt-főző verseny – mely egyben a falunap is -, valamint a karácsonyi ünnepség. A Hősök Napján az önkormányzat megemlékezést tart minden évben az I. és II. világháborúban meghalt berkesdi lakosok emlékére. Az általános iskola nemzeti ünnepeink alkalmából ünnepséget tart, melyre szeretettel várják a község lakosságát is.

Az egyház közösségi életben betöltött szerepe az utóbbi egy évben jelentősen megnőtt, igyekszik közösségformáló és összetartó szerepét betölteni, erősíteni.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	nem	154	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Berkesden a közösségi együttélés, annak szabályainak a betartása nem mindig zökkenőmentes.

Az utóbbi időben egyre inkább megfigyelhető, hogy nő azoknak a száma, akik a közösségi tevékenységekben részt vesznek. Pár évvel ezelőtt a fiatalok aktivitása volt jellemző, mára azonban az idősebb korosztály – jellemzően a nyugdíjasok – akik szinte minden közösségi programon részt vesznek. A pár évvel ezelőtti fiatalabb korosztály mára családot alapított, a munkahely miatt elköltözött, többen az országot is elhagyták. Célunk, hogy a most 14-18 éves korosztályt minél előbb vonjuk be a közösségi programokba, azok szervezésébe.

A település bemutatása során már utaltam rá, hogy német, cigány és magyar nemzetiség él és élt együtt. A német nemzetiség asszimilálódott a magyarokkal, nem tartották meg saját identitásukat, ugyanakkor a magyar népesség is átvett tőlük pozitív dolgokat. Gondolok itt például a svábok híres rendszeretetére, amely visszaköszön a porták rendezettségében, vagy különböző mesterségek átvételében. A nemzetiségek együttélése alapozta meg azt a toleranciát, amivel az itt élők egymásra és a beköltözőkre tekintenek. Berkesd befogadó település. Törekszik arra, hogy a településre beköltözők megtalálják helyüket a faluban, be tudjanak illeszkedni a közösségbe. Jelentős számú roma nemzetiségű lakos is él a településen, azonban őket is elfogadja a lakosság, ha elfogadják a társadalmi együttélés szabályait. Etnikai konfliktus nem alakult ki a településen, és várhatóan a jövőben sem kell ezzel számolni, tekintettel az Berkesdi lakosság toleranciájára, befogadóképességére.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Berkesden az önkéntes munka az utóbbi években jelent meg újból. A rendszerváltozást követően ez a fajta tevékenység kiüresedett. Nem volt rá igénye sem a település vezetésének, sem a lakosságnak. Napjainkra azonban egyértelművé vált, hogy a közösen létrehozott dolgokat, melyekhez a lakosság társadalmi munkával, önkéntes tevékenységgel is hozzájárul, jobban elfogadják, magukénak tekintik, értékként tekintenek rá. Célunk, hogy minél több közös munkába, értékteremtő tevékenységbe bevonjuk a lakosságot. Szükség van arra, hogy érezzék azt, hogy amit közösen létrehoztak az mindenkié, aki részt vett a megteremtésében az védje, óvja, büszke legyen rá. A lakosságot igen nehéz aktivizálni. Jellemzően mindig ugyan azok az emberek vesznek részt a társadalmi, közösségi munkákban. A pályázati forrásból kialakításra került játszótér felépítésében is tevékenyen részt vett a lakosság. Az önkéntes munka a rendezvények szervezése és lebonyolítása során figyelhető meg leginkább. Mindig akad, aki süteményt süt, eligazítja a fellépőket, kiszolgálja a vendégeket. Az adományozás, mint tevékenység a hitélet terén figyelhető meg. Több esetben adományoztak a lakók pénzt a templom felújítására, festésére, csillár beszerzésére.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Településünkön a Berkesdi Német Önkormányzat, és a Berkesdi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat köré szerveződik a nemzetiségek élete. A két önkormányzat programokat, táborokat, zarándokutakat, nemzetiségi napokat, felolvasásokat szervez, tárgyi és szellemi értékeket gyűjt, mindezt azért, hogy a nemzetiségek kultúrája, hagyományai fennmaradjanak, és tovább öröklődjenek a fiatalabb nemzedékekre.

e) helyi lakossági önszerveződések

Már korábban utaltam arra, hogy a lakosságot nehéz aktivizálni, lakossági önszerveződések se jellemzőek a településen, inkább az önkormányzat részéről a lakosság tevékenységekbe való bevonásáról lehet beszélni.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Berkesd döntően magyar falu, a 2001. évi népszámlálási adatok alapján a lakosság 87-%-a magyar, 12%-a roma, 0,43- %-a német, 0, 14%-a horvát, 0, 3 %-a szlovák nemzetiségű. A 2011-es népszámlálás alkalmával a lakosság 12%-a vallotta magát cigány nemzetiségűnek. A népszámlálás adatai alapján a lakosság 9%-a német nemzetiségű. A 2021-es népszámlálás során a roma nemzetiségűnek vallók száma 23 fővel (90 főre), a német nemzetiségűnek vallók száma 29 fővel (48 főre) csökkent. Berkesden a roma lakosság aránya a népszámlálás adatai alapján 10,5 % A népszámláláskor kapott adatok a valóságot a romák tekintetében nem tükrözik teljesen, a községben kb. 30% a cigány lakosság aránya.
Településünkön a német és a cigány kisebbségnek működik nemzetiségi önkormányzata 3 illetve 5 taggal. Berkesden 2006-ban alakult meg első alkalommal német nemzetiségi önkormányzat, „Berkesdi Német Önkormányzat" néven. Megalakulásának célja volt, a faluban élő sváb származású lakosság hagyományainak, kultúrájának felelevenítése és megőrzése, az iskolában folyó német nemzetiségi oktatás támogatása, valamint a község kulturális életének színesítése.
A cigány nemzetiségi önkormányzat aktívan részt vesz a település életében. Minden évben immár hagyománnyá vált rendezvényeket szervez a gyermekek részére: Május utolsó vasárnapján gyermeknap keretében a szülők bevonásával játékos családi és sportvetélkedőket rendez. Nyári szünet alkalmával sportnapokat szerveznek (foci, kosárlabda bajnokság, ügyességi és szellemi vetélkedők). Hagyományőrző ifjúsági tábort szerveznek ahol szociálisan hátrányos gyermekek részére nyaralási lehetőséget biztosítanak. Környezetvédelmi és természetvédelmi képzési programokat szerveznek élő állat bemutatóval, kirándulásokkal. Óvodás és általános iskoláskorú gyermekek részére pedagógusok felügyelete mellett kézműves foglalkozásokat tartanak. Hagyományőrző klub keretében a roma és nem roma gyerekek részére táncoktatást szerveznek. Törekednek arra, hogy a roma hagyományok, kultúra értékeit bemutassák az ifjabb generáció részére. Decemberben Mikulás napi ünnepséget szerveznek, itt a gyermekek a falu lakosságának műsort adnak elő, utána a Berkesdi Mikulás csomagot ajándékoz a részükre.
Az identitás tudat erősítésének céljából évek óta rendez hagyományőrző kulturális rendezvényeket, Berkesdi Roma Nap címmel. Ezeken a rendezvényeken a kellemest a hasznossal egybe kötve, kötetlen beszélgetéseket, fórumokat is lebonyolítanak, az éppen aktuális kérdésekről, amelyek érintik a roma lakosságot, a térségünkben, illetve a megyében lévő CKÖ-ket.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen fontos feladat. A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az Önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat:
- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, közfoglalkoztatottak folyamatos foglalkoztatásával.

- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít,
- rendszeresen együttműködik a munkaügyi hivatalokkal
- helyi szolgáltatások bővítésének támogatása,
- háztáji gazdálkodás, falusi turizmus feltételeinek megteremtése.

A közmunka program előnyt biztosít az állás nélküli személynek azáltal, hogy a közmunka ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaügyi központ pályázati finanszírozásával) tud elláttatni közcélú feladatokat.

A közmunkások foglalkoztatásával kapcsolatban az Önkormányzat
- megvizsgálja a közmunkások további foglalkoztatásának lehetőségeit,
- kihasználja a közmunkával való foglalkoztatás finanszírozási előnyeit,
- mezgazdasági jellegű START közmunka program szervezése igény alapján.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
képzetlen munkaerő	képzési lehetőségek biztosítása, szervezése
tartós munkanélküliség	munkahelyteremtés, munkahely teremtés támogatása, alternatív jövedelemszerzési lehetőségek támogatása, önellátás támogatása – falusi vendéglátás, háztáji gazdálkodás
munkanélküliek információhiánya	információs pont létrehozása, kapcsolatfelvétel munkaügyi központtal, munkaközvetítőkkel
mélyszegénységben élők szociális helyzete, egészségi állapota romlik	egészségügyi szűrések szervezése, egészségtudatos életmódra nevelés elősegítése, -- sportolási lehetőségek biztosítása,
Digitális kompetenciák hiánya	ismeretterjesztő előadások és infrastruktúra fejlesztés a digitális kompetenciafejlesztés érdekében

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényben kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032" Nemzeti Stratégiát. A dokumentumok fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek es a gyermekek gondozó családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre egyenlően kiterjed, de azokra a gyermekekre kell különösen hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a megvalósítás es a hozzáférés során a legjobban sérülnek.

Az utóbbi évek oktatáspolitikájának eredménye a nemzeti a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Köznev. tv.). Az új jogszabály rögzíti, hogy a nemzeti köznevelés biztosításában az elsődleges felelősség az államot terheli. Mindez a feladatellátásban az eddigi állami-önkormányzati feladatmegosztás jelentősen megújuló formáját jelenti, függetlenítve az oktatás színvonalát a települések pillanatnyi anyagi helyzetétől. Berkesden az alapfokú oktatás és az óvodai nevelés feladatait a Berkesden működő Berkesdi Fekete István Általános Iskola és a Berkesdi Óvoda látja el. 2013. január 1-től az általános iskola a KIK fenntartásába és működtetésébe került. Az óvodát 4 település intézményfenntartó társulás keretében tartja fenn.

A gyermekekkel kapcsolatban álló egyéb intézmények sem találhatóak meg helyben a településen. A védőnői szolgálat és a vegyes körzetű háziorvosi praxis központja Berkesd, a gyermekjóléti és családsegítés feladatait a Pécsi Önkormányzat látja el a településünk vonatkozásában az Esztergár Lajos Családsegítő és Gyermekjóléti Központ által.
Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a gyermekekkel foglalkozó intézmények működtetésére, rendszeres kapcsolatot tart az intézmények vezetőivel, a feladatot ellátó szakemberekkel a gyermekvédelmi jelzőrendszer megfelelő működtetése érdekében, melyben az önkormányzatnak, mint helyben lévő szervnek kiemelt szerepe van.
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (Gyvt.) 17. § (1) bekezdése alapján a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
c) a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény, a nevelési tanácsadó,
d) a rendőrség,
e) az ügyészség,
f) a bíróság,
g) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
h) a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok.

A felsorolt intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.
Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet. A gyermekvédelmi jelzőrendszerben részt vevő személyek, szervezetek és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a

veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A település lakosságának 63%-a az aktív korcsoporthoz tartozik, a nyugdíjas korúak aránya 15%, míg a gyermekek 22%-ot képviselnek.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Az élve születések száma a vizsgált időszakban – kivéve a 2019-es és a 2022-es évet -, mindvégig kiegyenlítődött halálozások számával, 2019-ben pozitív – 7,33 - , 2022-ben negatív - -5,03 - a természetes szaporodási mutató. Az önkormányzat kiemelt célja e negatív tendencia megfordítása. A 65 év feletti lakosságszám 2001-ben magasabb volt, mint a 0-14 eves korú gyermekek száma, az öregedési index 114,6% volt. 2008-ban volt a legalacsonyabb az öregedési index, 70%. 2017-ben az öregedési index 77,12 %, 2022-ben 77,16 % volt. ŰA vizsgálat időszak kezdő és befejező mutatója között lényegi eltérés nem látható, az időszakon belül azonban ingadozás észlelhető. 2022-ben az öregedési index 77,16% volt, mely a megelőző 3 év átmeneti növekedése ellenére még mindig és 37,46%-kal jobb a 2001-es adatoknál. Ez azt mutatja, hogy a lakosság elöregedése megállt. A település lakosság összetételét tekintve mégsem tekinthető optimálisnak. Egyre több fiatal hagyja el a községet a tanulás vagy a jobb munkalehetőség reményében. Fontos célkitűzése önkormányzatunknak, a fiataloknak a településünkön való megtartása, mely célkitűzés a helyi rövid, közép és hosszú távú stratégiáink fő szempontja.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	435	419	854	50,94%	49,06%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			31	3,63%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	72	74	146	8,43%	8,67%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	22	14	36	2,58%	1,64%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Az önkormányzat által biztosított gyermekvédelmi ellátórendszer szolgáltatásokkal, támogatásokkal segíti az arra rászoruló családokat a gyermekek nevelésében. A helyi rendszer működtetésének fő feladata hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzze. A megelőző

tevékenység a teljes szolgáltató rendszert átfogó: köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül valósul meg. A gyermekszegénység elleni küzdelem az egyes elemek együttműködésén alapul. A település vezetésének fontos célkitűzése, hogy lehetőségihez mérten biztosítsa a már eleve hátránnyal induló gyermekek esélyeinek kiegyenlítését.

Berkesden működnek a gyermekvédelmi alapellátások, mindenki számára biztosított a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés.

A szegénységben vagy szegénység kialakulásának kockázatával elő gyermekek egy sajátos csoportját alkotják a fogyatékkal élő gyermekek. Az átlagosnál sokkal nehezebb helyzetben vannak a fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok, különösen a halmozottan fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok.

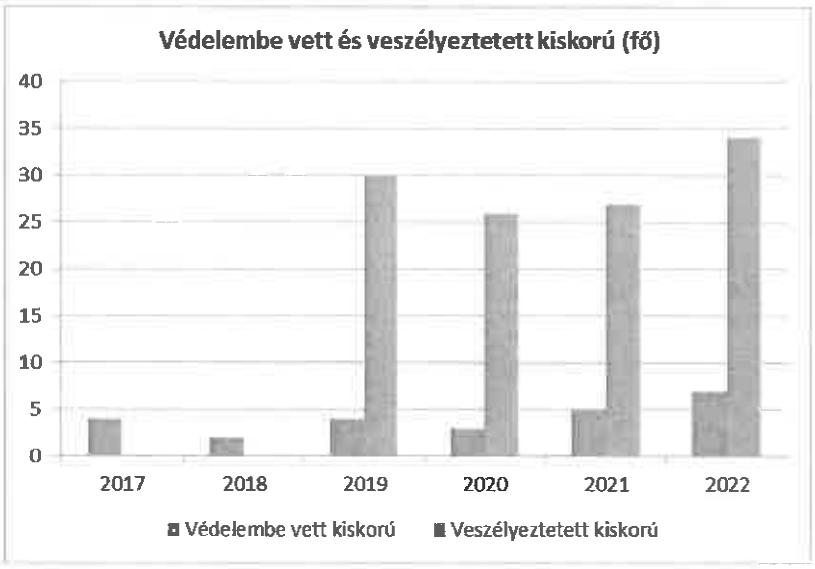
A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek felénél tapasztalható. Jelentős veszélyforrást jelent a gyermekek helyzetére a válások magas száma, a családok szétesése is. Megfigyelhető településünkön, hogy a válásokat követően bekövetkező egzisztenciális- és anyagi helyzet romlása jelentős kihatást gyakorol a gyermekek érzelmi, fejlődésére, iskolai teljesítményére. Tényleges elhanyagolásból eredő veszélyeztetettség nem jellemző a településre. Ennek oka abban keresendő, hogy Berkesd viszonylag kis település, mindenki-mindenkit ismer, ezért az ilyen élethelyzetek hamar felszínre kerülnének, melyek a közösség rosszallását hamar kikényszerítenék. Az alkoholizmus, mint veszélyeztető elem az elmúlt 5 évben 2-3 esetben jelent meg, mint veszélyeztető tényező. Gyermekeket érintő családon belüli erőszakról nincs tudomásunk. A gyermekek veszélyeztetettségének egyik tényezőjeként figyelhető meg a nevelés hiánya, illetve következetlensége.

Berkesden a védelembe vett gyermekek száma a 2017. évi 4 főhöz képest változott, 2022-re 7 főre emelkedett. A veszélyeztetett gyermekek száma a vizsgált időszakban stagnált, az időszak elején és az időszak végén is 30 illetve 24 fő volt. Ma már az anyagi veszélyeztetettség létének mérlegelésekor az anyagi, szociális helyzet jelenti a legjellemzőbb mutatót településünkön (elégtelen mennyiségű és minőségű táplálás, fűtés és áram nélküli lakáskörülmények, tanuláshoz, játékhoz szükséges eszközök hiánya, szabadidő eltöltésének egysíkúsága).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	4	n.a.
2018	2	n.a.
2019	4	30
2020	3	26
2021	5	27
2022	7	34

Forrás: TeIR, KSH Tstar

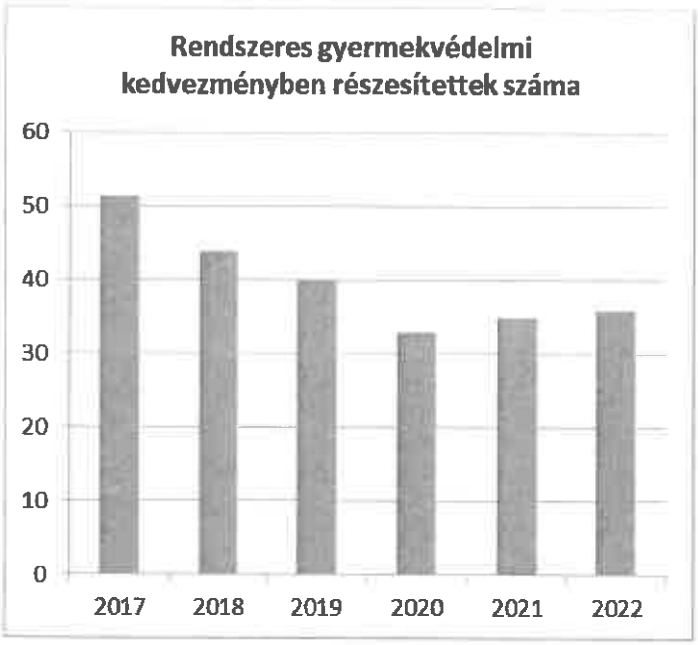
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A jegyző a család szociális helyzete alapján a gyermek részére rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt állapít meg, ahol a gyermeket gondozó családban az 1 főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a jogszabályban rögzített összeget.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	52
2018	44
2019	40
2020	33
2021	35
2022	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai alapján megfigyelhető, hogy Berkesden a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma folyamatosan csökkent. 2017-ben 52 gyermek, 2022-ben viszont már csak 36 gyermek részesült gyermekvédelmi kedvezményben. A fogyatékkal élő vagy tartósan beteg gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma lényeges változást nem mutat. Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben a vizsgált időszakban nem részesült egy gyermek sem.

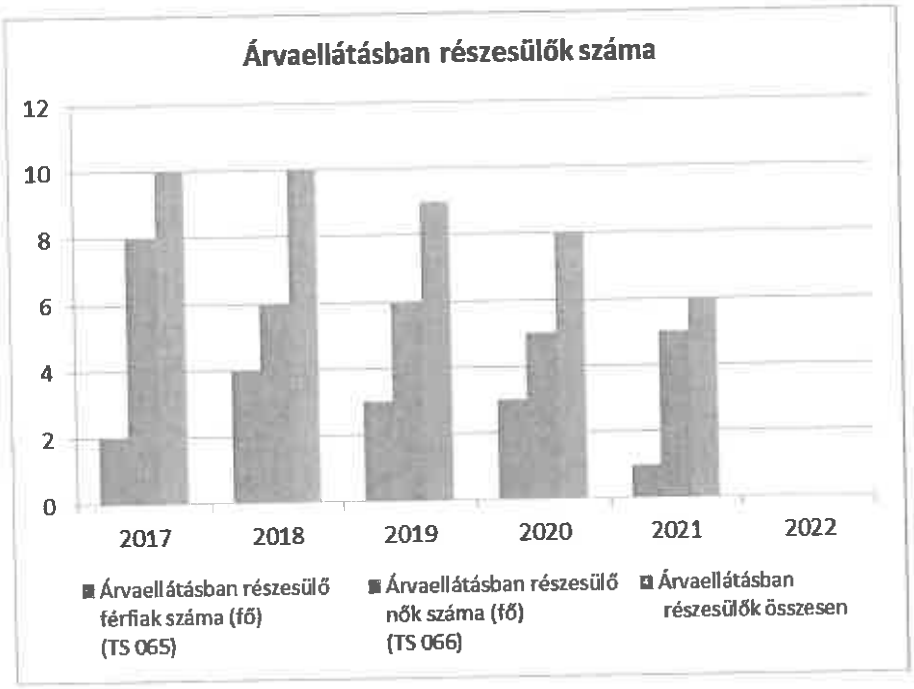
c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A gyermekintézményekben a rászorulók, ill. a normatív kedvezmény feltételeinek megfelelő gyermekek ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésben részesülnek. A szülők részére születési segély kerül kifizetésre, amennyiben a gyermek szülei berkesdi lakosok. Ezekkel a támogatásokkal is az esélyegyenlőséget, a hátrányok leküzdését szeretné elősegíteni a település vezetése.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás

Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	2	8	10
2018	4	6	10
2019	3	6	9
2020	3	5	8
2021	1	5	6
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekintézményeken a rászorulók, ill. a normatív kedvezménynek megfelelő gyermekek ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésben részesülnek. A Berkesdi Fekete István Általános Iskolába és az Óvodába járó gyermekek részére az étkeztetést az óvodában működő főzőkonyha biztosítja.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Berkesden nincs nem magyar állampolgárságú gyermek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Berkesden nincs magyar állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Berkesd egységes településképe mutatja, hogy a községben nincsenek szegregált lakóterületek. A lakások belterületen épültek. Községünkben mindenki, így a gyermekek számára is egyformán biztosított az egyes közszolgáltatásokhoz való hozzáférés.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi önkormányzat feladata az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások biztosítása, melynek önkormányzatunk társulási formában, vagy feladat ellátási szerződéssel eleget is tesz.
A gyermekek egészségügyi szűrése részben a védőnői hálózaton, részben az intézményhálózaton (óvoda, iskola) keresztül elérhető, melyekhez való hozzáférés mindenki számára egyenlően biztosított.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Berkesd község önkormányzata anya-, gyermek- és csecsemővédelmi feladatait a Berkesdi székhellyel működő védőnői szolgálaton keresztül látja el. A védőnői szolgálat a körzethez tartozó 4 település – Berkesd, Ellend, Pereked és Szilágy – vonatkozásában látja el feladatait.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	1	45	45
2018	1	48	48
2019	1	53	53
2020	1	58	58
2021	1	62	62
2022	1	61	61

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A körzetben 1 fő védőnő dolgozik. A védőnői szolgálat székhelye Berkesden van, ahol egy jól felszerelt, korszerű tanácsadó és védőnői rendelő fogadja az édesanyákat és gyermekeket. A védőnő a társközségekben heti 1 alkalommal tart tanácsadást. Végzi a településeken a védőnői terhes gondozást, valamint a csecsemő-tanácsadást. A gyermekágyas anyukákat a kórházból való hazatérést követő napon már meglátogatja és ellátja a szükséges információkkal, tanácsokkal. A védőnő hivatali mobiltelefonnal és vezetékes telefonnal is rendelkezik, ezért az ellátottak számára munkaidőben mindig elérhető. Sok esetben telefonon egyeztetnek időpontokat, kérnek tanácsokat. Berkesden a védőnői tanácsadás az orvosi rendelővel egy épületben lévő védőnői rendelőben zajlik. A rendelő igazán gyermekbarát. A gyermekek és szülők szívesen mennek a tanácsadásra, a védőnőnek köszönhetően jó bizalmi kapcsolat alakult ki közöttük.
A védőnői tanácsadás alkalmával minden hónap első keddjén gyermekorvosi rendelés is van. A védőnő részt vesz a központi terhes gondozáson a körzeti nőgyógyásszal közösen. A védőnő részt vesz a településeken zajló különféle szűrőprogramokban, rendszeresen jelen van a köznevelési intézmények és a települések életében. Mivel a védőnő egészségtanári végzettséggel is rendelkezik, az általános iskolában óraadóként biológiát is tanított. Ezen kívül rendszeresen részt vesz az osztályfőnöki órákon, ahol a szexuális felvilágosítás témakörében, a különböző káros szenvedélyekkel kapcsolatos kérdések megválaszolásában segíti az osztályfőnökök munkáját. A körzethez tartozó településeken a védőnő a kisgyermekes anyukák részére baba-mama klubot működtet havi, kétheti időközönként. A foglalkozásokhoz a szükséges infrastruktúrát és eszközöket az önkormányzatok bocsátják a résztvevők rendelkezésére.
A védőnőnek kiemelt szerepe van a sokszor rejtőzködő családi problémák feltárásban, a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésében. Ő az, aki egészen az újszülött kortól kapcsolatot tart mind a gyermekekkel, mind a szülőkkel. Látja a gyermek fizikai és értelmi fejlődését, probléma esetén azonnal működésbe tudja hozni a jelzőrendszer gépezetét. Településünkön szoros kapcsolat alakult ki a jegyző, a polgármester és a védőnő között, hiszen mindegyiküknek elsődleges érdeke,

hogy a településen egészséges gyermekek éljenek, az esetleges problémák minél előbb felszínre kerüljenek, hogy közös erővel segíteni tudják a családokat.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Berkesden nincs önálló gyermekorvosi körzet. A gyermekorvosi feladatokat a berkesdi székhellyel működő, vegyes háziorvosi körzetet ellátó vállalkozó orvos látja el.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A háziorvosi körzet 4 települést, Berkesdet, Ellendet, Szilágyot és Perekedet látja el. Az elmúlt 5 évben az ellátott felnőttek és gyermekek száma is emelkedett a háziorvos elmondása szerint, de a településekre lebontott adatot nem tudott számunkra szolgáltatni.
A háziorvosi ellátáshoz a település felnőtt és gyermek lakói minden nap hozzájuthatnak. Heti 1 alkalommal délután, munkaidőn kívül is van rendelés. A vállalkozó háziorvos ellátja a köznevelési intézményekben az iskola-egészségügyi feladatokat is. E feladat ellátásában szorosan együttműködik a védőnővel. A korosztályos szűréseket és oltásokat közösen szervezik meg, és látják el a gyermekeket.
Havi 1 alkalommal a védőnői tanácsadóban a PTE gyermekorvosa is fogadja a csecsemőket és a gyermekeket.
A gyermekorvosi szakrendeléseket a község lakói Pécsett vehetik igénybe.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális- oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korosztály vonatkozásában speciális igények kielégítésére helyben nincs lehetőség. A község által fenntartott óvodában, valamint a KIK által fenntartott általános iskolában is rendelkezésre állnak az egyes speciális fejlesztéshez szükséges eszközök, azok személyi és tárgyi infrastruktúrája is. Az intézményekben logopédia ellátást biztosítunk a gyermekek, tanulók részére heti 1 alkalommal, kiscsoportos, ill. szükség esetén egyéni fejlesztés keretében. Mind az iskola, mid az óvoda fogadja az enyhébb fokú, sajátos nevelési igényű gyermeket. A fejlesztéshez szükséges feltételek rendelkezésre állnak. A pedagógiai program tartalmazza a szükséges módszereket, eszközöket. A fenntartók a szükséges anyagi forrásokat biztosítják. Korai fejlesztésre és rehabilitációra azonban sem helyben, sem a köznevelési intézményekben nincs lehetőség. Ezeket az igényeket a Pécsett található szakellátásokon keresztül tudják a szülők megoldani. Mivel 2013. január 1-től e speciális szakellátásokat is az állam magára vállalta, a hozzáférés terén meg kell teremteni minden gyermek számára az esélyegyenlőséget. Ez már nem

az önkormányzatok felelőssége, hanem az államé. A helyi önkormányzatok a közlekedésben tudnak esetleg a szülők számára segítséget nyújtani.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A település intézményeiben nincs ellátatlan közoktatási szolgáltatás. Mindenhez hozzájuthatnak a gyermekek, tanulók, érdekeik nem csorbulnak. A gyermekjóléti szolgáltatások közül a bölcsőde és a házi gyermekfelügyelet helyben ellátatlan, de az igényfelmérés eredménye szerint nincs rá helyben kereslet a lakosság körében. A gyermekjóléti ellátások közül a családok átmeneti otthona hasonló okokból nem ellátott a településen.

A gyermekjóléti feladatokat a Pécsi Önkormányzat által fenntartott Esztergár Lajos Családsegítő és Gyermekjóléti Központ látja el településünkön. Jelzés alapján felveszik a kapcsolatot a családokkal, kapcsolattartásuk folyamatos. Az alapellátásban való gondozás általában elegendő a problémák megoldására, védelembe vételre 2017-ben 4 esetben került sor, jelenleg 7 védelembe vett gyermek van a településen.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Berkesd községben nincs sem bölcsőde sem családi napközi. A kisgyermekes szülők a bölcsődei szolgáltatást legközelebb Pécsett vehetik igénybe. 2018. augusztus 31-ig egységes óvoda-bölcsődeként működött a Berkesdi Óvoda. Jogszabály változás miatt ez az ellátási forma 2018. szeptember 1-től már nem működhet. Településünk elnyert pályázati támogatással a közeljövőben a bölcsőde kialakítását is meg tudja valósítani, ezzel segítve a nőket a munkaerőpiacra való visszatérésben.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	n.a.
2020	0	n.a.
2021	0	n.a.
2022	0	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Családi napköziben való ellátásra sincs helyben lehetőség. A Pécsi Többcélú Kistérségi Társulás – jogutódja a Pécsi Agglomerációs Társulás – több családi napközit tart fenn Pécsett. Családi napközi létesítésére helyben nem jelentkezett igény. Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a lakosság – főként a kisgyermekesek – családi napközi iránti igényét. Amennyiben valós igény jelentkezik, és pályázati forrásból a szükséges feltételek megteremthetőek, az önkormányzat élni fog a családi napközi megszervezésének lehetőségével. Jelenleg családi napköziben elhelyezett gyermek, tanuló nincs a településen.

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelem feladatait részben a családsegítő és gyermekvédelmi szolgálat, a jegyző és a gyámhivatal látja el. E szervek a hatékony gyermekvédelem érdekében folyamatosan együttműködnek, információkat cserélnek egymással. A családsegítő és gyermekvédelmi szolgálat évente beszámol a képviselő-testületnek a településen végzett munkájáról. A beszámolót a képviselő-testület megtárgyalja, szükség estén meghozza a kívánt intézkedéseket. A családsegítő szolgálat munkatársai és a települési jegyző havonta-kéthavonta megbeszélést tart, ahol tájékoztatják egymást a felmerülő problémákról, a gyermekekkel kapcsolatos teendőkről, a megtett intézkedésekről.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Berkesd községben krízishelyzetben helyben igénybe vehető szolgáltatás, a szociális és gyermekvédelmi helyi rendeletben biztosított anyai segítségen (átmeneti segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás) kívül nincs. Ezek a szolgáltatások (anyaotthon, krízisszállás) legközelebb Pécsett vehetők igénybe.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A településen lévő egészségfejlesztési, sport- és szabadidős programokhoz minden gyermek egyformán hozzáfér. A különféle programok során kiemelt figyelmet fordítunk a HH és HHH gyermekekre. Az önkormányzat a rendelkezésére álló infrastruktúrát a gyermekek rendelkezésére bocsátja, mint a tanév során, mind a nyári szünet alkalmával. A Művelődési Házban lévő

sporteszközöket a gyerekek a szünetek alkalmával és hétvégén is használhatják. A KEOP pályázati forrásból beszerzett kerékpárok is a gyerekek rendelkezésére állnak. Az iskolai szünetekben a Művelődési Ház nyitva áll a gyermekek, fiatalok előtt, annak érdekében, hogy a szabadidejüket hasznosan tudják eltölteni. Az önkormányzat támogatásával megszervezet sportegyesület is a gyerekek, fiatalok sportolási lehetőségeit volt hivatott segíteni. Érdeklődés és a fiatalok passzivitása miatt azonban az egyesület működése nem hozta meg a várt eredményeket. Az alapítást követően létrehozott focicsapat 2 év után felbomlott. Jelenleg versenysport szervezett formában nincs a településen, pedig sok a tehetséges fiatal. Probléma, hogy nehéz őket kimozdítani a tv és a számítógép elől. A közösségi szellem, a kitartás, a rendszeresség, az együttműködési készség elsajátítása miatt nagyon fontos lenne az egyesület működése, ennek érdekében a község vezetése mindent meg tesz, azonban szükség van a fiatalokra is, akik akarnak sportolni, és ezért tenni is készek.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A településen élő óvodás és általános iskolás gyermekek a Berkesdi Óvoda konyháján veszik igénybe az intézményi étkeztetést. A HH és HHH gyermekek részére járó normatív kedvezményeket a szolgáltató biztosítja az étkezők részére. Igaz ez a nem Berkesdre járó gyermekek – Bogád, Pécs, Pécsvárad – esetében is, hiszen a normatív kedvezményekkel kapcsolatos panasz az önkormányzathoz nem érkezett. Hétvégi étkeztetéssel kapcsolatos igény nem érkezett az önkormányzathoz. A nyári gyermekétkeztetési a Berkesdi önkormányzat szervezi meg a társtelepülések tekintetében is. Az étkeztetésről a Berkesdi Óvoda főzőkonyhája útján gondoskodik.

A településen élő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, a nagycsaládosok, a fogyatékkal élők és a tartósan betegek részesülnek a normatív támogatásként járó tankönyvtámogatásban. Ezzel kapcsolatos panasz az önkormányzathoz nem érkezett. Az önkormányzat a normatív támogatáson felül esetenként, egyedi kérelemre, beiskolázási segéllyel is segíti a rászoruló családokat.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A település általános iskolája, óvodája és a nemzetiségi önkormányzatok együttműködnek a települési önkormányzattal abban, hogy az eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok együtt tudjanak tanulni, játszani, művelődni, sportolni. Berkesd kultúrájára a sokszínűség jellemző, a település nemzetiségi összetétele is sokszínű, de ez a mindennapokban nem jelent problémát, inkább gazdagít.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetéssel és az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésével kapcsolatos jelzés, panasz az önkormányzathoz nem érkezett.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Hátránykompenzáló juttatásként az előző pontokban foglaltakon kívül megemlíthető a berkesdi köznevelési intézményekben az iskolatej és a gyümölcsprogram megszervezése. E két program eredményeképpen, az intézménybe járó tanulók, gyermekek minden nap friss tejtermékhez és gyümölcshöz jutnak.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

2013. augusztus 16-án szétvált a Berkesdi Fekete István Általános Iskola és Óvoda intézménye, ennek eredményeként 2 társulásban fenntartott intézmény jött létre. A Berkesdi Fekete István Általános Iskolát a Berkesdi Iskolafenntartó Társulás tartotta fenn 2012. december 31-ig. 2013. január 1-től az intézmény a KLIKK fenntartásába és működtetésébe került. Az önkormányzatok fenntartásában maradt az óvoda intézménye, mely 2013. június 1-től a Mötv. előírásainak megfelelően a Berkesdi Óvodafenntartó Társulás, mint jogi személyiségű társulás fenntartásába került.
Mind az óvodában, mind az iskolában integrált oktatás, nevelés folyik. Az integrált oktatás, különleges gondozás a gyermekek életkorától és egészségi állapotától függően – fogyatékosságot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján – a fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kerül megszervezésre, az intézmények szakember ellátottságának, és tárgyi felvételei függvényében.

Az egyéni fejlődési utak szempontjából a nevelésnek-oktatásnak meghatározó szerepe van. Az ezekkel szemben támasztott egyik legnagyobb kihívás a sokféle különbségből fakadó hátrányoknak az oktatás eredményességére gyakorolt, összegző negatív hatások ellensúlyozása.
A nevelési-oktatási intézmények a „hagyományos" oktatási formákkal nem képesek a társadalmi hátrányok kiegyenlítésére, de a gyermekek, tanulók egyéni adottságaikhoz igazított pedagógiai folyamat hozzájárulhat a negatívumok, a nehézségek mérsékléséhez, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének, eredményességének növeléséhez, ezáltal továbbtanulási lehetőségeik szélesítéséhez.
Az esélyegyenlőség érvényesülésének legfontosabb szempontjai:

- a halmozottan hátrányos helyzetűek (HHH) teljes körű azonosítása,
- a 3 évet betöltött gyermekek óvodába íratása,
- az érintett szülők nyilatkozzanak iskolázottságukról, ezzel is segítve gyermekeik képzési esélyeit,
- az esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségeknek a város köznevelési intézményeinek
- alapdokumentumaiba való bekerülése, és a végrehajtás nyomon követése.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

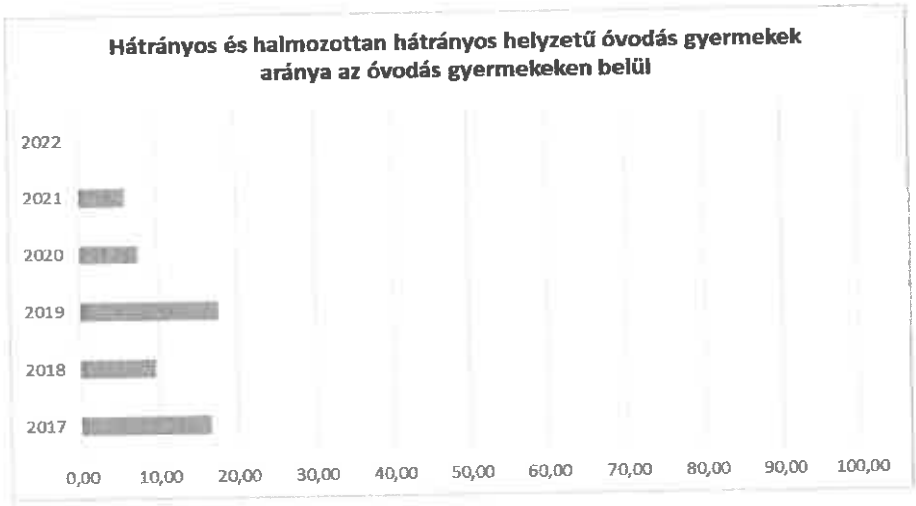
A Berkesdi Óvoda ellátja a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése keretében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 25. pontja szerint, a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő) gyermekek óvodai nevelését is.

Jelenleg az óvodában 5 sajátos nevelési igényű (SNI) gyermeket látnak el, mindegyikük berkesdi lakos. A SNI gyermekek integráltan vesznek részt a csoportok életében, nincsenek elkülönítve. Fejlesztésüket megbízási szerződés keretében fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus látja el a szakértői véleményben meghatározottak alapján. A SNI gyermekek fejlesztésében az

óvodapedagógusok is aktívan részt vesznek, feladataikat az egyéni fejlesztési tervek tartalmazzák. Az óvoda rendelkezik a fejlesztéshez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. Férőhelyszámtól függetlenül, a kötelezően felveendő gyermekek körén túl, minden olyan 2,5 évet betöltött gyermek óvodai elhelyezését biztosítjuk, ahol a szülő munkába állása vagy a gyermek fejlődése ezt kívánja.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	42	7	16,67
2018	31	3	9,68
2019	34	6	17,65
2020	40	3	7,50
2021	34	2	5,88
2022	35	3	8,57

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen az általános iskolás korú gyermekek száma 83 fő, 41 tanuló az 1-4 évfolyamon, 42 tanuló az 5-8 évfolyamon tanul. Magántanulóként 2 berkesdi gyermek folytatja tanulmányait. A 83 általános iskolás közül 45 tanuló vesz igénybe napközis ellátást. A berkesdi általános iskolás gyermekek közül 7 gyermek hátrányos helyzetű, 2 halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek száma 10 fő. Megállapítható, hogy a tanulók 7%-a hátránnyal küzd, ezért rájuk különös figyelmet kell fordítani.
A berkesdi általános iskolások közül 70 tanuló a körzeti iskolában, Berkesden tanul. Több gyermek Pécsi iskolákban vagy Bogádon folytatja általános iskolás tanulmányait.

A Berkesdi Fekete István Általános Iskolát 1997-től Berkesd, Ellend, Pereked és Szilágy Önkormányzatok – 2006-tól Romonyával kiegészülve - társulásban tartották fenn 2012. december 31-ig. 2013. január 1-től az alapfokú oktatás feladatait az állam látja el, ezáltal a berkesdi iskola is a KIK fenntartásába és működtetésébe került, tekintettel arra, hogy az önkormányzatok nem akarták átvállalni a fenntartást az államtól anyagi források hiányában. Az iskolába 152 gyermek vehető fel az alapító okirata szerint, jelenleg az intézménynek 99 tanulója van. Az iskola 8 évfolyamon, évfolyamonként 1 osztállyal látja el feladatát. A társulás településeiről 30 tanuló jár be iskolabusszal.

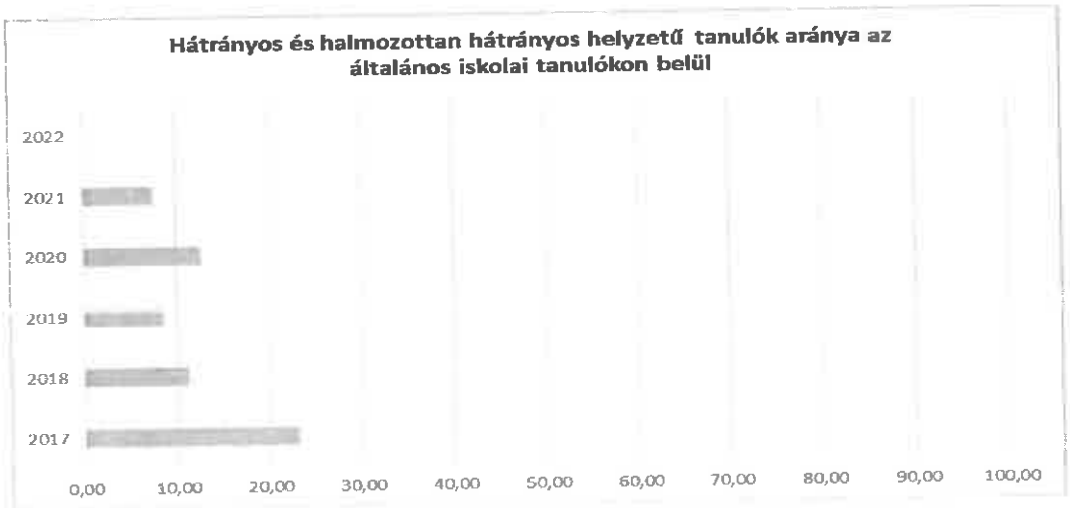
A 4 település egy általános iskolai körzetet alkot. A körzetbe járó hátrányos helyzetű tanulók aránya 20%, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya 8%. Amennyiben a HH és HHH gyermeke összlétszámát viszonyítjuk a berkesdi iskolába járó HH és HHH helyzetű tanulók számához, megállapítható, hogy ezen gyermekek mindegyike Berkesden veszi igénybe az alapfokú oktatást. Ez bizonyítja azt, hogy a körzeti iskolán kívüli szolgáltatás igénybe vételéhez a szülőknek plusz terhet – iskolába szállítás pld. - kell vállalniuk, melyet nem tudnak, vagy nem akarnak vállalni. Látható azonban, hogy a körzetbe élő általános iskolás korú tanulók 5%-a más iskolába jár.

A Berkesdi Fekete István Általános Iskola ellátja a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek általános iskolai oktatása keretében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 25. pontja szerint, a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő) gyermekek általános iskolai oktatását is. A 2012/13-as tanévben 6 SNI tanulója volt az intézménynek. A speciális oktatási feladatokat gyógypedagógus végzettségű pedagógus látja el. Az intézmény rendelkezik az SNI tanulók oktatásához szükséges személyi és tárgyi feltételekkel.

Az intézményben az 1-8 évfolyamon német nemzetiségi oktatás folyik, mely felmenő rendszerben került bevezetésre.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	23	23,23
2018	n.a.	12	11,43
2019	n.a.	8	8,70
2020	n.a.	13	12,87
2021	n.a.	7	7,61
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	9	19
2018	12	5
2019	20	0
2020	10	3
2021	3	0
2022	13	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a köznevelléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Berkesd községben a vizsgált időszakban, 2013-2017 között az óvodás korú gyermekek létszáma lényeges változást nem mutat. 2013-ban 42 fő, 2017-ben 43 fő (4 település gyermekei) volt a létszámuk. Az Berkesdi óvodások többsége 30 gyermek a Berkesdi óvodába jár. Jellemző, hogy minden óvodáskorú gyermek óvodai ellátásban részesül, a körzeti óvodában elutasított gyermek nem volt. A nem a berkesdi óvodába járó gyermek általában a szülők munkahelyéhez közel eső óvodát veszi igénybe. A Berkesdi Óvoda 50 férőhellyel rendelkezik, a gyermekeket két vegyes csoport fogadja, a kis-középső és a középső-nagy csoport. A gyermekek az intézménybe iskolabusszal jutnak el, mely az óvoda napirendjéhez igazodva szállítja az óvodásokat Szilágy, Ellend és Pereked településekről. Az óvodások szállításában a berkesdi önkormányzat tulajdonában és üzemeltetésében lévő 2 iskolabusz – egy 8+1 személyes és egy 19+1 személyes – vesz részt. Mindkét jármű rendelkezik az óvodáskorú gyermekek szállításához szükséges felszereltséggel. A gyermekek utaztatását mindig kísérő felügyeli. Az óvodába 11 veszélyeztetett gyermek jár, mely az összes óvodás 25,6%-a.

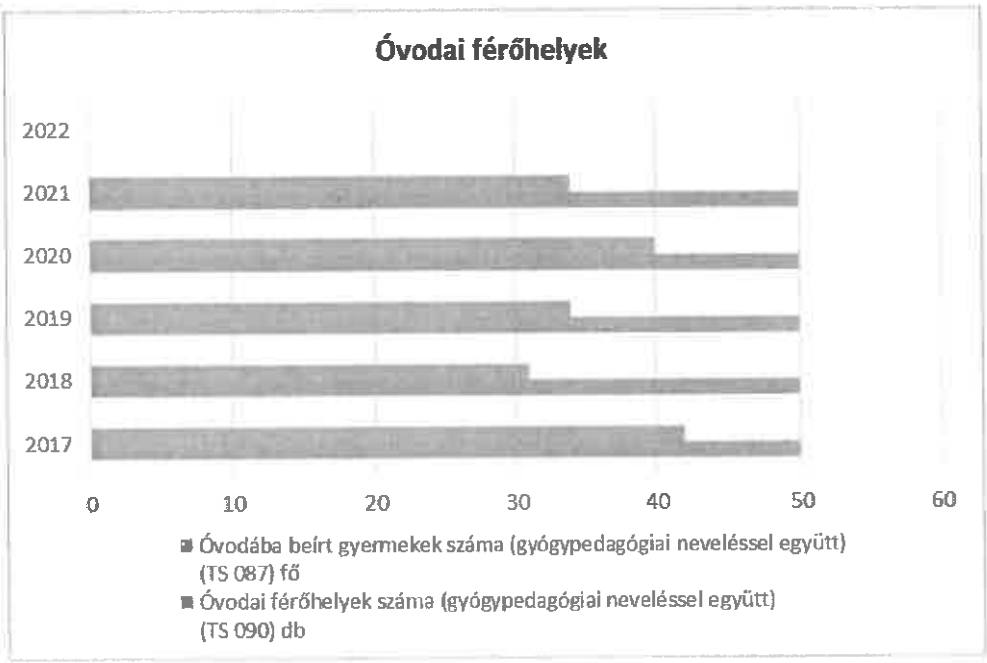
4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	4	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	50	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	06.00	17.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	15	
Személyi feltételek	**Fő**	**Hiányzó létszám**
Óvodapedagógusok száma	3	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	3	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

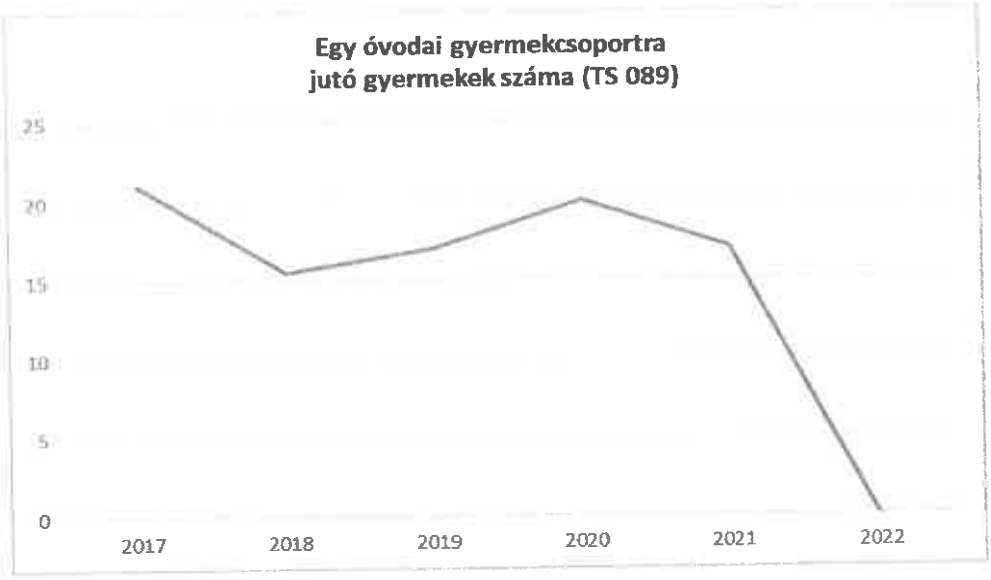
Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	2	50	1	42	0	0	21
2018	n.a.	2	50	1	31	0	0	16
2019	n.a.	2	50	1	34	0	0	17
2020	n.a.	2	50	1	40	0	0	20
2021	n.a.	2	50	1	34	0	0	17
2022	n.a.	2	50	1	34	0	0	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvoda a Berkesdi és a Szilágyi Önkormányzat 75-25%-os tulajdoni arányában álló épületben működik. Az ingatlan részben felújított, melyben 2 nagy alapterületű csoportszobában folynak a foglalkozások. A tornaszobai funkció a Művelődési Ház nagytermében megoldott. A kiszolgáló helyiségek teljes körűek, az akadálymentesítés részben megoldott. Az intézményben gázfűtés és vegyes tüzelésű kazán is van, rendelkezik vezetékes vízzel, kábeltévével, internettel. A minimális eszköz- és felszerelésjegyzékben szereplő elvárásoknak az intézmény majdnem teljes egészében megfelel. Az apróbb hiányosságok pótlása folyamatban van. Az elhasználódó eszközöket pályázati úton, saját erő bevonásával és alapítványi támogatással pótolják. A fejlesztést szolgáló eszközök területén a felszereltség magas színvonalú. Az óvoda nem rendelkezik tornaszobával, valamint olyan helyiséggel, ahol szükség esetén a gyerekeket el tudnák különíteni, illetve az egyéni – pld. fejlesztő – foglalkozásokat meg tudnák tartani. Az étkeztetés is a csoportszobákban folyik. Az önkormányzat tervei között szerepel az óvoda bővítése, új csoportszoba, elkülönítő – foglalkoztató helyiség, tornaszoba kialakítása, valamint a játszóudvar, korszerű játékokkal való felszerelése. Az óvodát bölcsődei csoporttal is bővíteni szeretnék, hiszen e feladat ellátása kötelező az önkormányzatok számára amennyiben a szülők azt igénylik. A bővítés TOP+ pályázati forrásból 2024-ben megkezdődik. A bölcsődei csoporton felül fejlesztőszoba kialakítására is sor kerül a hátránnyal küzdő gyermekek fejlesztése céljából.

Az intézményben különös gondot fordítanak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatására és fejlesztésére. Fejlesztő pedagógusuk, gyógypedagógusuk jelenleg nincs, de megbízási szerződéssel szakképzett pedagógus látja el ezeket a feladatokat. A fejlesztésben a gyermekek egyéni fejlesztési terve alapján az óvodapedagógusok is részt vesznek. Az SNI gyermekek nevelése, fejlesztése integráltan történik.
Az óvodai nevelést-oktatást 4 óvodapedagógus, 2 dajka látja el, v3 óvodapedagógus rendelkezik megfelelő végzettséggel. 1 fő kisgyermeknevelői diplomával rendelkező kolléga óvodapedagógusi álláshelyen látja el feladatát. Minden óvodai dolgozóra jellemző a gyermekszeretet, a tolerancia, szakmai felkészültség, az igényesség és az újdonságok iránti fogékonyság.

Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, és a védőnővel.

Az óvoda nagy hangsúlyt helyez a kisebbségi identitás megőrzésére is. Berkesden a korábban említettnek megfelelően cigány kisebbség él a többségi lakosságon kívül. A Berkesdi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat és az óvoda között jó munkakapcsolat alakult ki. A napi foglalkozásokon túl az óvoda minden gyermeknek biztosítja a német nyelvoktatásban való részvételt. A Berkesdi Német Önkormányzat anyagi támogatásával az óvodában német-tánc

oktatás folyt éveken keresztül. Jelenleg a táncoktatás szünetel, igény esetén azonban a megszervezésére lehetőség van.

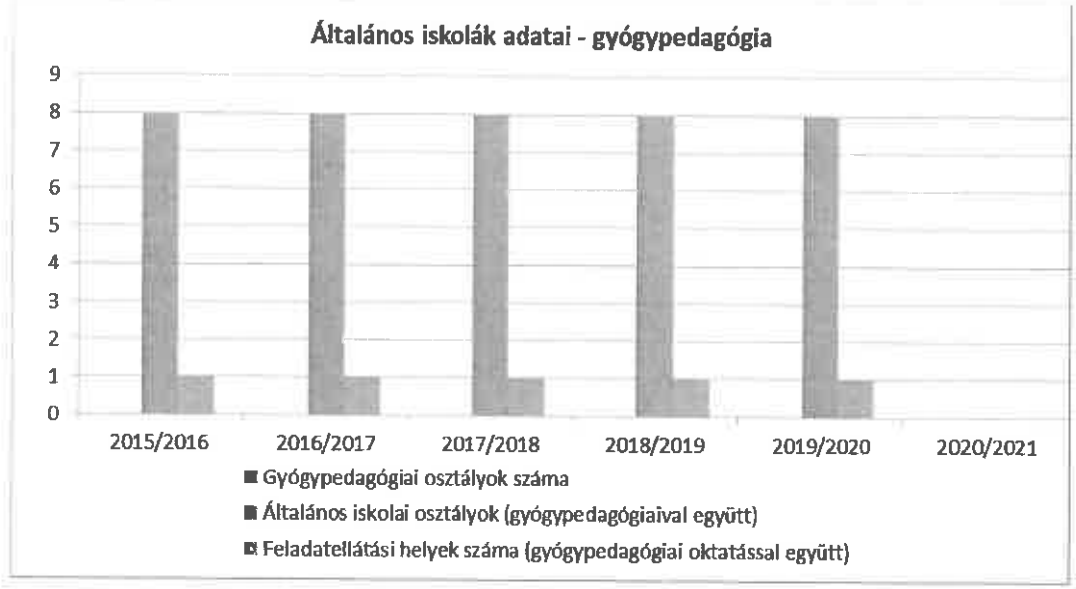
Az iskola rendszeres kapcsolatban áll a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal, a német és a cigány kisebbségi önkormányzattal. Ezek a szervezetek sajátos eszközrendszerükkel jelentősen hozzájárulnak a hátrányos helyzetű, köztük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességéhez. Az intézményben kialakított kommunikációs csatornák a hh. tanulók, gyerekek beilleszkedését, előrehaladását, nyomon követését is szolgálják. A napi szokásos kommunikáción kívüli, tervezett és részben dokumentált megvalósulási formák a különféle kommunikációs színtereken keresztül valósulnak meg.

Az intézmény jó tárgyi feltételekkel rendelkezik. Számítástechnikai szaktanterme, nyelvi labor helyisége, természettudományi és művészeti szaktanterme biztosítja az oktatáshoz szükséges speciális feltételeket. Az intézmény nem akadálymentesített teljes körűen.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	8	1	12,38	31,31
2018	0	8	1	13,13	31,43
2019	0	8	1	11,50	32,61
2020	0	8	1	12,63	38,61
2021	0	8	1	11,50	41,30
2022	0	8	1	11,50	41,30

Forrás: TelR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az óvoda intézményben nincs szegregáció, minden gyermek a korának, fejlettségének megfelelő óvodai csoportban van. Természetesen a szülő kérését figyelembe veszik, ha szeretné gyermekét a törvény adta lehetőségeken belül még az óvodában tartani.
Az általános iskolában sincs szegregáció, a tanulók oktatása integráltan történik, évfolyamonként 1 osztályban.
Mivel a körzetben ez az egyetlen óvodai és iskolai intézmény, ezért intézmények közötti szegregáció lehetősége fel sem merülhet.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A körzetben egy általános iskola van, ezért intézmények közötti eltérés nem merülhet fel.

Az általános iskola 8. osztályát Berkesd vonatkozásában a vizsgált időszakban a tanulók 100%-a elvégezte, igaz ez a berkesdi intézmény 8. osztályos tanulóira is. Berkesden magántanuló nem volt a vizsgálat időszakban. A berkesdi iskolában 2 fő vett részt magántanulóként az általános iskolai oktatásban 1 fő családi okok, 1 fő magatartásbeli problémák miatt került ebbe a státuszba.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	**A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)**
	Fő
2017	12
2018	7
2019	15
2020	13
2021	9
2022	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Az oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok helyi oktatáspolitikájának köszönhetően a lemorzsolódás nem jellemző az általános iskolában és a továbbtanuló 8. osztályosok körében sem középiskolai tanulmányaik folytatása során. A vizsgált időszakban azonban volt olyan tanév, amikor nem volt évismétlés az intézményben. A kimagaslóan magas hiányzások sem jellemzik a tanulókat. Az berkesdi általános iskolások és középiskolások körében sem jellemző a lemorzsolódás.

A hátránykompenzáló programok a vizsgált években folyamatosan jelen voltak az önkormányzatok és az oktatási- nevelési intézmények életében. Mind az óvodában, mind az iskolában megtettek a lehetőségekhez képest mindent annak érdekében, hogy a gyermekek, tanulók között fennálló hátrányokat kiküszöböljék, biztosítsák a felzárkózást, felzárkóztatást.

Az iskola diákjai minden évben tanulmányi kirándulásokon, nyári táborokban vesznek részt. A felső-tagozat 1-1 osztálya erdei iskolai programokon is részt vesz. Az ellendi önkormányzat támogatást biztosít az ellendi tanulók részére az osztálykirándulásokon, táborokban való részvétel érdekében. Az oktatási, nevelési intézményekben is megünneplik a nemzeti ünnepeket, valamint a húsvétot, karácsonyt, mikulást. A tanulók részt vesznek a Hősök Napján is. Az intézmények tanulói tevékenyen részt vesznek a körzethez tartozó önkormányzatok közösségi életében is, hiszen fellépnek rendezvényeiken, társadalmi munkával segítik a rendezvények lebonyolítását. Az óvodában gyermeknap alkalmával előadást szerveznek a kicsik részére. Minden évben megrendezésre kerül mind az iskolában, mind az óvodában a farsang.

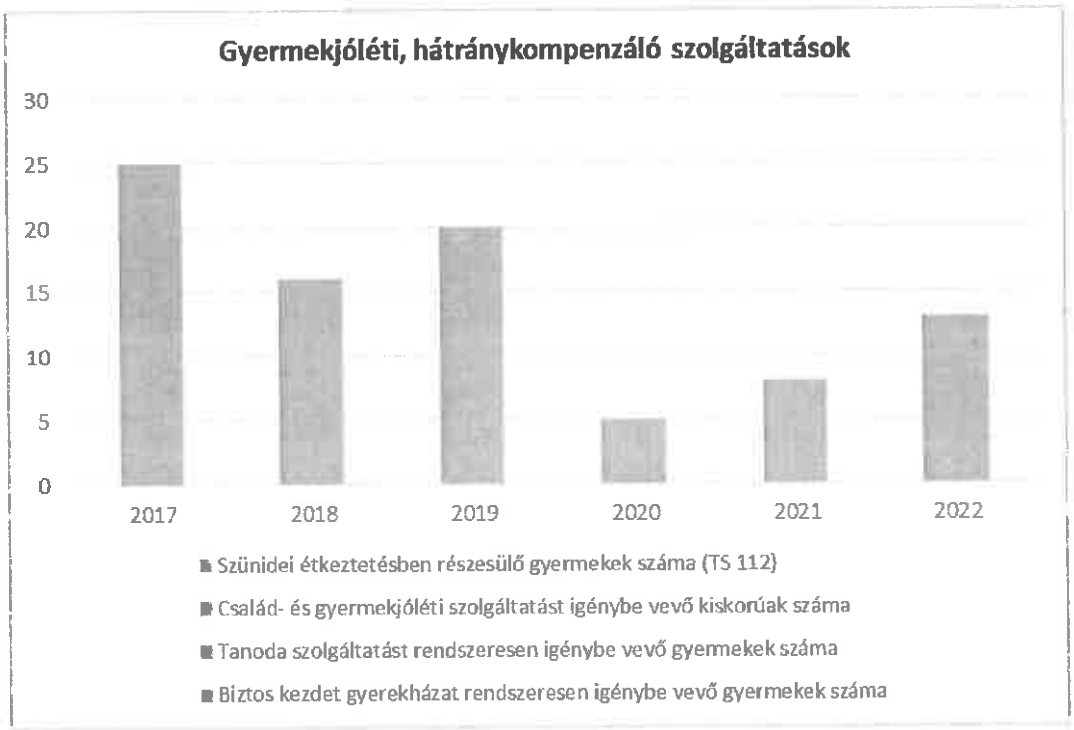
A településeken működő civil szervezetek is segítik az intézmények munkáját. A Berkesdi Iskoláért Közalapítvány Berkesd, Ellend, Pereked és Szilágy Önkormányzatok által létrehozott alapítvány, mely a Berkesdi Fekete István Általános Iskola munkáját, tanulóit segíti. Az alapítvány támogatja a tanulókat a különféle versenyeken való részvételben, átvállalja a nevezési díjakat, kérelem esetén az utazási költséget. A Magyar Falu Program pályázatának köszönhetően épült fel Berkesden egy korszerű játszótér 2022-ben. Ezt a játszóteret veszik igénybe az iskolások és az óvodások is.

A berkesdi iskola művészetoktatási tevékenységet nem folytat. Hátránykompenzáló szolgáltatásként vehető figyelembe az iskolában működő könyvtár igénybevételének lehetősége. A könyvtár a gyermekek és a felnőttek igényeit is kielégíti. Számítógépekkel felszerelt, az internet hozzáférés biztosított. Könyvtári szolgáltatás igénybe vételére Berkesden helyben is van lehetőség, hiszen könyvtárbusz szolgálja ki a lakosságot, mely heti 1 alkalommal érkezik a településre. Itt is van internet elérési lehetőséget. A gyermekek, tanulók helyben is hozzájuthatnak a kötelező olvasmányokhoz, a számukra érdekes, a korosztályuknak megfelelő könyvekhez, egyéb kiadványokhoz. Internet hozzáférési lehetőséget biztosít Berkesden az internetszoba is, ahol szintén térítésmentesen juthatnak hozzá a gyermekek a szolgáltatáshoz, melyet iskolai célokra, tanulmányaikhoz, vagy szabadidős tevékenységükhöz is használhatnak. Megfigyelhető, hogy egyre kisebb az igény az internetszoba használatára, hiszen egyre több háztartásban rendelkeznek számítógéppel, internettel vagy internetezésre használható mobiltelefonnal.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	25
2018	n.a.	n.a.	n.a.	16
2019	n.a.	n.a.	n.a.	20
2020	n.a.	n.a.	n.a.	5
2021	n.a.	n.a.	n.a.	8
2022	n.a.	n.a.	n.a.	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az Önkormányzat kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat. A kapcsolódó szolgáltatások körében ellátandó feladatok:

- Évente felül kell vizsgálni a helyi gyermekvédelmi, gyámügyi rendeletet.
- A rendeletmódosításnál figyelembe kell venni a gyermekvédelmi rendszer által tett jelzéseket, észrevételeket.
- Az Önkormányzat a gyermekvédelmi szolgáltatásokat, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatait a Pécsváradi Többcélú Kistérségi Társulás keretein belül látta el, a többcélú társulások átalakulásával is a társulásos formában való maradás a célszerű, hiszen hatékonyan, eredményesen egy kistelepülés nem tudja ellátni ezeket a feladatokat. Sem megfelelő infrastruktúrával, sem szakemberekkel, sem egyéb eszközökkel, szaktudással nem rendelkezik.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nyári szünet idején nem biztosított gyermekfelügyelet	nyári napközi megszervezése
Kevés a szabadidős lehetőség	Ifjúsági klub létrehozása, működtetése sportolási lehetőségek kiterjesztése
Digitális kompetenciák gyengék	ismeretterjesztő előadások és infrastruktúra fejlesztés a digitális kompetenciafejlesztés érdekében
Bölcsődei ellátás nem biztosított, az intézmény nem rendelkezik tornaszobával, megfelelő játszóudvarral.	Óvoda bővítése bölcsődei csoportszobával, tornaszobával és kiszolgáló helyiségekkel, játszóudvar fejlesztése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőség biztosítása az Európai Unió egyik legfontosabb politikai célja az integráció kezdetei óta. A nemek közötti egyenlőség előmozdítására irányuló politikák létfontosságúak a gazdasági, növekedés, a jólét és a versenyképesség szempontjából is. Különbséget szokás tenni az egyenlő bánásmód biztosítása és az esélyegyenlőség politikája között. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti.

Az Európai Parlament 2018. május 31-i állásfoglalása „A nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalásának növelése: az EU külkapcsolati politikájának hozzájárulása a nők és a lányok életének átalakulásához (2016–2020)" című együttes szolgálati munkadokumentum foglalkozik e kérdéssel. Megfogalmazott feladatok:

1. az EU által finanszírozott fellépéseknek és projekteknek szisztematikusan a nemi egyenlőtlenségek és a diszkrimináció elleni küzdelemre kell törekedniük;
2. nemek közötti egyenlőség érvényesítése az Unió összes tevékenységében;
3. a nemek közötti egyenlőségre elkülönített költségvetési sor létrehozását a nők szomszédos országokban és az Unión belül megvalósuló erőteljesebb politikai részvételének és képviseletének elősegítése érdekében;
4. Fontosnak tartja, hogy a lehetőleg nemek és életkor szerint lebontott adatok alapján, a helyi civil társadalmi szervezetek és női csoportok, emberi jogi szervezetek, valamint a helyi és regionális önkormányzatok megkérdezésével és bevonásával a célok megválasztását és értékelését, a végrehajtás eszközeit és a források nyomon követését, továbbá az eredmények hatékonyságát és fenntarthatóságát illetően szisztematikus és tényeken alapuló nemi szempontú elemzésre kerüljön sor;
5. a politikai párbeszéd során a nők társadalmi helyzetének javításának elsődleges eszközeként javítsák a nők részvételét az oktatásban, a gazdasági tevékenységekben, a foglalkoztatásban és az üzleti életben;
6. A nőket be kell vonni a fenntartható fejlődés szempontjából fontos gazdasági ágazatokba, és ott képviseletet kell biztosítani nekik; hangsúlyozza, hogy a vállalkozásoknak fontos szerepet kell játszaniuk a nők jogainak javítása terén; ezzel kapcsolatban a helyi kkv-k, és különösen a női vállalkozók fokozottabb támogatására szólít fel, köztük mikrohitelek révén, hogy részesülhessenek a magánszektor vezette növekedés előnyeiből;

A Tanács 2011. március 7-i következtetései a nemek közötti egyenlőségről szóló európai paktumról (2011–2020) 2011/C 155/02 dokumentum megállapításai:

1. A nők és férfiak közötti egyenlőség az Európai Unió Szerződéseiben foglalt alapvető érték, biztosítása az Európai Unió egyik célja és feladata; a nők és férfiak közötti egyenlőség valamennyi uniós tevékenység során történő általános érvényesítése ezenkívül az Unió általános céljai között szerepel;
2. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 23. cikke rögzíti a nemek közötti egyenlőség elvét;
3. Míg az Európai Unió jogszabályai között jelentős számban találhatók a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás, valamint az árukhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében történő tiszteletben tartását előmozdító jogszabályok, a nők és férfiak közötti egyenlőség témájában az Európai Bizottság által elfogadott egymást követő éves jelentések azt támasztják alá, hogy az előrehaladás üteme lassú, és a nemek közötti tényleges egyenlőséget még nem sikerült elérni;
4. Az Európai Unió foglalkoztatást és intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó új stratégiája, az Európa 2020 stratégia segíteni fogja a tagállamokat és az Európai Uniót a

versenyképesség, a termelékenység, a növekedés, a társadalmi kohézió és a gazdasági konvergencia magas szintjének megvalósításában;

5. Az Európa 2020 stratégia egyik kiemelt célja 75 %-ra emelni a foglalkoztatási rátát a 20–64 éves nők és férfiak körében, ezért a stratégia végrehajtása során kiemelt figyelmet kell szentelni a nők munkaerő piaci részvétele előtt álló akadályok felszámolásának;

6. Az „Európa 2020 integrált iránymutatás" részét képező és a közös értékelési keretben nyomon követett foglalkoztatási iránymutatások ezzel összefüggésben kiemelik a nemek közötti egyenlőség, valamint a munka és a magánélet közötti jobb egyensúly előmozdítására irányuló foglalkoztatáspolitikák megvalósításának, értékelésének és nyomon követésének a fontosságát;

7. Az Európai Bizottság által elfogadott éves növekedési jelentés) szerint a munkavállaló akaratán kívüli részmunkaidős munkavállalás még mindig több tagállamban gondot jelent, és a munkaerőpiacra visszatérni kívánó nők előtt továbbra is akadályok tornyosulnak;

8. Az Európai Bizottságnak a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiája (2010–2015) „A nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó ütemterv (2006–2010)" című, félidős felülvizsgálat tárgyát is képező) bizottsági dokumentum, illetve az Európai Bizottság által 2010. március 5-én elfogadott „Nők chartája" folytatását képezi;

9. Az Európai Bizottságnak a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiája (2010–2015) az alábbi öt kiemelt kérdésre összpontosít: egyenlő mértékű gazdasági függetlenség; egyenlő és egyenlő értékű munkáért egyenlő díjazás; egyenlőség a döntéshozatalban; méltóság, sérthetetlenség és a nemi alapú erőszak megszüntetése; valamint a nemek közötti egyenlőség érvényesítése a külpolitikában. A stratégia a nemi szerepekkel, a jogalkotással, valamint a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének irányításával és eszközeivel kapcsolatos horizontális kérdésekkel is foglalkozik;

A nemek közötti egyenlőségről szóló európai paktum (2011–2020) által kijelölt feladatok a tagállamok és az EU döntéshozói számára:

1. a foglalkoztatás és a szociális védelem terén a nemek között húzódó szakadékok – többek között a nemek közötti bérszakadék – megszüntetése az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek teljesítése érdekében, különösen három, a nemek közötti egyenlőség szempontjából kiemelt fontosságú területen, nevezetesen a foglalkoztatás, az oktatás és a társadalmi befogadás ösztönzése terén és különösen a szegénység csökkentése révén, ezáltal pedig hozzájárulás nyújtása az európai munkaerőpiac növekedési potenciáljához;

2. a nemek közötti egyenlőség javítása, a nők munkaerő-piaci részvételének növelése, valamint a demográfiai kihívások kezeléséhez való hozzájárulás céljából a munka és a magánélet egyensúlyának ideálisabbá tétele az egész élet során a nők és a férfiak számára egyaránt; valamint

3. a nők elleni erőszak valamennyi formájának megszüntetése annak biztosítása érdekében, hogy a nők emberi jogai teljes mértékben érvényesülhessenek, továbbá, hogy – az inkluzív növekedésre is tekintettel – megvalósuljon a nemek közötti egyenlőség.

A TANÁCS tagállami, illetve adott esetben uniós szintű fellépéseket sürget az alábbi területeken:

A nemek közötti szakadék megszüntetésére és a munkaerőpiacon uralkodó nemi szegregáció elleni küzdelemre irányuló intézkedések:

a) a nők foglalkoztatásának elősegítése valamennyi korosztályban, és a nemek közötti szakadék megszüntetése a foglalkoztatás terén, többek között a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem révén;

b) a munkaerőpiacon uralkodó nemi szegregáció csökkentése érdekében a nemi sztereotípiák felszámolása, valamint a nemek közötti egyenlőség előmozdítása az oktatás és a képzés minden szintjén és a munka világában is;

c) egyenlő és egyenlő értékű munkáért egyenlő díjazás biztosítása;

d) a politikai és gazdasági életben a nők szerepvállalásának és a nők vállalkozási kedvének előmozdítása;

e) a szociális partnerek és a vállalkozások ösztönzése a nemek közötti egyenlőség támogatását célzó kezdeményezések kidolgozására és hatékony végrehajtására, továbbá a nemek közötti munkahelyi egyenlőség támogatására irányuló tervek előmozdítására; valamint

f) a tehetségek tejes mértékű kihasználása érdekében a döntéshozatali eljárásokban a nők és férfiak egyenlő arányú részvételének előmozdítása minden szinten és minden területen.

A munka és magánélet egyensúlyának – mind a nők, mind a férfiak számára történő – ideálisabbá tételét célzó intézkedések:

a) a kötelező beiskolázási életkornál fiatalabb gyermekek számára nyújtott megfelelő, megfizethető és magas színvonalú gyermekgondozási szolgáltatások javítása az ilyen szolgáltatások iránti kereslet figyelembevételével és a tagállamok gyermekgondozási gyakorlataival összhangban annak érdekében, hogy az Európai Tanács 2002. márciusi barcelonai ülésén kitűzött célok megvalósulhassanak;

b) az egyéb eltartott személyek számára biztosított gondozási lehetőségek javítása; valamint

c) a rugalmas munkaidő, illetve a különböző típusú szabadságok ösztönzése a férfiak és a nők számára egyaránt.

A nők elleni erőszak valamennyi formája elleni fellépést célzó intézkedések:

a) a nők elleni erőszak megszüntetését célzó nemzeti és uniós szintű stratégiák elfogadása, végrehajtása és nyomon követése;

b) a nők elleni erőszak megelőzésének, valamint az áldozatok és a potenciális áldozatok védelmének megerősítése, beleértve a hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó nőket is; valamint

c) a férfiak és a fiúk által a nők elleni erőszak felszámolásának folyamatában játszott szerepnek és az e tekintetben viselt felelősségüknek a hangsúlyozása.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

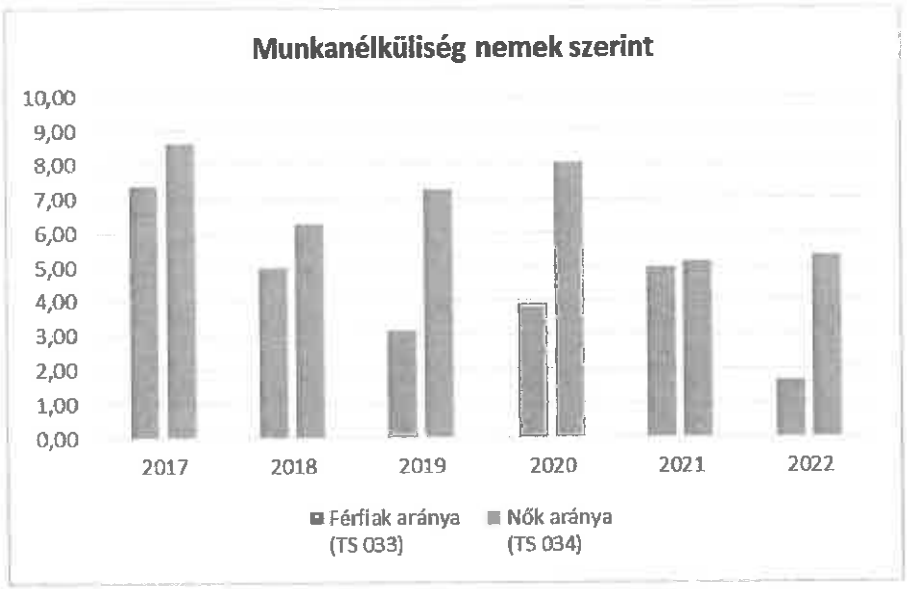
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A férfiak és nők munkanélküliségi mutatója a vizsgált időszakban jelentős csökkenést mutat. Még 2017-ben 7,38% férfi és 8,63% nő volt munkanélküli a településen, addig 2022-re a férfiak és nők esetében ez a szám 1,67 illetve 5,34%-ra csökkent, mindazonáltal továbbra is megfigyelhető, hogy a női munkanélküliség mindvégig magasabb volt. Ugyanez fokozottan tetten érhető, ha a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált álláskeresők nemek közti megoszlását vizsgáljuk: látszik, hogy a tartós munkanélküliség is a nőket sújtja jobban, mint a férfiakat.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	7,38	8,63	8,01%
2018	4,98	6,27	5,63%
2019	3,15	7,27	5,21%
2020	3,9	8,06	5,98%
2021	4,97	5,15	5,06%
2022	1,67	5,34	3,51%

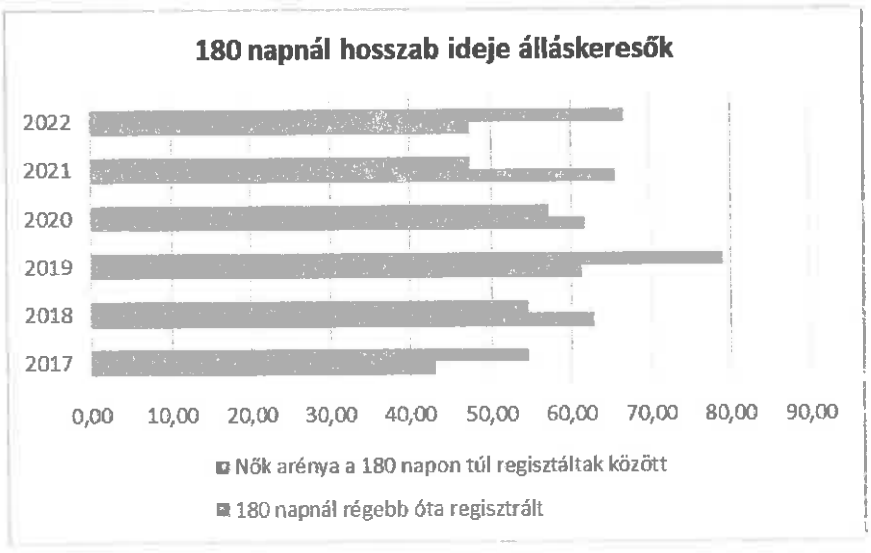
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	43,14	54,55
2018	62,86	54,55
2019	61,29	78,95
2020	61,76	57,14
2021	65,52	47,37
2022	47,37	66,67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Berkesden nem működik foglalkoztatást segítő, illetve képzési program. Ilyen programok legközelebb a megyeszékhelyen, Pécsett vehetők igénybe. Az önkormányzat tervei között szerepel képzések helybe történő megszervezésének elősegítése, annak érdekében, hogy minél többen hozzájussanak a lehetőséghez. A helyben történő képzés segítségével a kisgyermekes anyák is lehetőséget kapnának új szakmák, ismeretek megszerzésére.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Berkesden 2017-ben a munkanélküli nők többsége 8 általános végzettséggel rendelkezett. A munkanélküliség nem csak az alapfokú végzettséggel, hanem a szakmával rendelkezőket is érinti. 2017-2022 között a munkanélküli nők száma 21 fővel csökkent. A munkanélküli nők 18%-a szakiskolai, szakmunkásképző intézeti végzettséggel rendelkezett Felsőfokú végzettséggel rendelkező munkanélküli nő településünkön a vizsgálat időszakában nem volt. A folyamatokat látva megállapítható, hogy az alulképzettség nem akadályozza a munkavállalást, azonban jelentéssel bír, hogy a magasabb iskolai végzettségűek között kevesebb a munkanélküli nő. A női munkanélküliség oka településünkön hogy sokan nem rendelkeznek semmilyen szakmával, vagy nem versenyképes, elavult szakmákkal rendelkeznek. Képzésre, továbbképzésre helyben nincs lehetőségük, a munkaügyi központ képzési lehetőségei behatároltak, szigorú feltételekhez kötöttek, amiket nem mindenki tud vállalni. A településen óvoda és benne egységes óvoda-bölcsődei csoport működött 2018. augusztus 31-ig, ezzel is segítve a munka világába visszatérő nőket. Családi napközi nincs a településen – de ahogy a korábbi fejezetben elemeztük már -, e szolgáltatásra nincs igény.
Berkesden működik helyben óvoda, minden 3. életévét betöltött gyermek részt vesz óvodai nevelésben. Az óvodáskorú gyermekek elhelyezése nem gátolja a nőket a munka világába való visszatérésben. Családi napközi nincs a településen, de amennyiben igény jelentkezik az önkormányzat pályázat segítségével kész azt létrehozni. A nők munkába állását segíti, ha több generáció él együtt egy házban, közös- vagy külön háztartásban. Így a gyermekek napközbeni ellátása iskolába, óvodába indítása megoldott. Sajnos egyre kevésbe jellemzőek településünkön is a több generációs háztartások. Sokkal inkább jellemzőek a csonka családok, ahol az anya vagy az apa egyedül neveli a gyermekét. Sok esetben a nők 1 jövedelemből, nem egyszer aktív korúak ellátásából próbálják fenntartani a háztartást, melyben akár 1-2 gyermek is él.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Berkesden a nőket érintő hátrányos megkülönböztetésről információnk nincs.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Berkesden helyben óvoda és iskola működik, bölcsőde, családi napközi azonban nincs a településen. Bölcsőde legközelebb Pécsett található. bölcsődei ellátásra is szükség lenne, azonban megfelelő hely hiányában az önkormányzat jelenleg nem tudja ezt biztosítani.
Családi napközi működtetésére sem volt eddig igény. Amennyiben a szülők igénylik, az önkormányzat kész megvizsgálni a létrehozás lehetőségét. A berkesdi óvodáskorú gyermekek mindegyike óvodai nevelésben vesz részt. Az óvoda nyitva tartása igazodik a szülők munkaidejéhez, a munkakezdéshez, a munkaidő végéhez és a tömegközlekedéshez is. A berkesdi gyermekeket az intézménybe a szülők, agyszülők, hozzátartozók gyalog, esetenként gépkocsival viszik. A társtelepülésről érkező óvodásokat az intézménybe és haza iskolabusz szállítja, napi több hullámban, igazodva az óvoda napirendjéhez és a szülők igényeihez is.

Az általános iskolások részére rendelkezésre áll az iskolában a napközi. A napköziben a gyermekek napi háromszori étkezésben részesülnek, megoldják a házi feladatot, marad számukra szabadidő is. A délutáni foglalkozásokon rengeteg lehetőség közül válogathatnak a szülők és gyermekeik. Lehetőség van sportolásra, művészeti tevékenységre, nyelvtanulásra, könyvtár igénybe vételére, tánctanulásra egyéb szakkörökön való részvételre. Mindezen programok próbálják pótolni az otthoni hátrányokat, és a szülőket tehermentesíteni az esetleges érdeklődési körnek megfelelő fizetős tanfolyamoktól, foglalkozásoktól.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	5	5
2018	5	5
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Berkesden helyben működik védőnői szolgálat. A körzeti védőnő a 4 település – Berkesd, Ellend, Szilágy, Pereked – vonatkozásában látja el feladatait. Berkesden mindennap elérhető a védőnő, a háziorvosi rendelővel közös épületben lévő védőnői tanácsadóban. A társközségekben hetente 1 alkalommal tart a védőnő tanácsadást. Ezen felül család- illetve intézmény-látogatásra, telefonon történő egyeztetés után bármikor biztosítja a személyes tanácsadást. Minden hónap 3. keddjén a gyermekorvossal közös tanácsadást tart mindegyik településen. A védőnő kiemelt feladata a

terhes-gondozás és a tanácsadás. A védőnői tanácsadás alkalmával minden hónap első keddjén gyermekorvosi rendelés is van. A védőnő részt vesz a központi terhes-gondozáson a körzeti nőgyógyásszal közösen. A védőnő részt vesz a településeken zajló különféle szűrőprogramokban, rendszeresen jelen van a köznevelési intézmények és a települések életében. Mivel a védőnő egészségtanári végzettséggel is rendelkezik, az általános iskolában óraadóként biológiát is tanított. Ezen kívül rendszeresen részt vesz az osztályfőnöki órákon, ahol a szexuális felvilágosítás témakörében, a különböző káros szenvedélyekkel kapcsolatos kérdések megválaszolásában segíti az osztályfőnökök munkáját. A körzethez tartozó településeken a védőnő a kisgyermekes anyukák részére baba-mama klubot működtet havi, kétheti időközönként. A foglalkozásokhoz a szükséges infrastruktúrát és eszközöket az önkormányzatok bocsátják a résztvevők rendelkezésére.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	1	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	1	n.a.	-
2022	1	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Településünkön nőket érő erőszakról, családon belüli erőszakról a vizsgált időszakban évi 1-2 alkalommal szereztünk tudomást. Védelembe vételre is sor került 1 alkalommal a nőket érő erőszak miatt. A családon belüli erőszakra jellemző, hogy a legtöbb esetben nem szerez róla a külvilág tudomást. A gyermekek elleni erőszakra hamarabb fény derül, tekintettel, hogy az intézményekben a jelekre a pedagógusok kiemelt figyelmet fordítanak. A nőket érő erőszakra általában csak akkor derül fény, ha rendőrségi intézkedés történik, vagy közvetetten a gyermekeket is érinti. Ebben az esetben a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatot is bevonjuk a probléma megoldásába. Jellemzően ugyan azokat a családokat érinti időről-időre a nők elleni erőszak. Fontos lenne, hogy a nők tájékozottak legyenek azokról a lehetőségekről, intézményekről, jogi segítségről, melyeket ilyen esetekben igénybe vehetnek.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Berkesden krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások helyben nincsenek. Ezek a szolgáltatások legközelebb Pécsett vehetők igénybe. A szolgáltatásokhoz való hozzájutásban, az szükséges információk biztosításában a helyi hivatal, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat és a szociális alapellátást biztosító intézmények munkatársai is tudnak segíteni. Erre szerencsére még nem volt példa, de szakembereink felkészültek arra, hogy krízishelyzetben a rászorulók segítségére legyenek.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Berkesden a helyi közéletben aktívan vesznek részt a nők. Az 5 tagú képviselő-testület tagjainak többsége nő. A települést női polgármester vezeti, az előző polgármester is nő volt. A település igazgatási feladatait ellátó Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője és aljegyzője, valamint a óvoda vezetője is nő. A női vezetőknek köszönhetően talán a vezetés érzékenyebb a szociális problémákra, azokat komolyan veszi, a felmerülő helyzeteket gyorsan megoldja. A település rendezvényeinek megszervezésében és lebonyolításában is inkább a nők vesznek részt. Ételt készítenek, süteményeket készítenek, feldíszítik a termeket, eligazítják a fellépőket. Ők azok, akikre mindig lehet számítani.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi probléma a munkanélküliség, melyek felszámolására az önkormányzat egyedül kevés. A település vezetése a közfoglalkoztatás szervezése során figyelembe veszi a szociális szempontokat, azt, hogy valaki egyedül neveli gyermekét. Ügyel arra, hogy az óvoda nyári zárva tartásakor ne a kisgyermekes anyukákat hívja be közmunkát végezni. A napi munkaidőt hozzáigazítja a kisgyermekes nők napirendjéhez. Új munkahelyeket nem tud az önkormányzat teremteni önerőből, de lehetőségéhez mérten támogatja a helyi munkahelyteremtő kezdeményezéseket.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
piacképes szakmák, készségek, képességek hiánya	helyi képzések megszervezésének elősegítése munkaügyi központ részvételével vagy pályázati támogatással
alternatív munkavégzési lehetőségek hiánya	információs pont létrehozása pályázati támogatással a helyi, környékbeli vállalkozások és a helyi munkavállalók tájékoztatása, a kereslet-kínálat találkozása érdekében
A családon belüli erőszak nagy része a hatóságok és a település vezetése számára is láthatatlan	A nők tájékoztatása, a segítségnyújtó intézményekről és lehetőségekről.
Digitális kompetenciák gyengék	ismeretterjesztő előadások és infrastruktúra fejlesztés a digitális kompetenciafejlesztés érdekében

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Magyarország Alaptörvénye, valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján a korcsoportok esélyegyenlőségének megteremtését jelenti az életkorral létrejövő egyenlőtlenségek mérséklése, a hátrányos megkülönböztetés megakadályozása a társadalompolitika eszközeivel.
Hazánkban és az Unió országainak többségében meghatározó az az évtizedek óta tartó folyamat, melynek eredményeképpen a népesség egyre nagyobb hányadát alkotják az idősek. Az időskorú népesség arányának növekedése nagy kihívás az egészségügyi és szociális ellátórendszer, ezen belül a nyugdíjrendszer fenntarthatósága szempontjából.
Az idősek, a nyugdíjasok jelentősen segítik gyermekeiket még családalapításuk után is, nem csupán az unokák gondozásában, hanem a fiatal családok megélhetésében, a munkanélküliséggel, válással, stb. együtt járó válsághelyzetek átvészelésében. A gyermekek, a leszármazottak jelentős szerepet játszanak az idősek szociális izolálódásának mérséklésében, az egészségükben megrokkant szülők gondozásában és segítésében. Ezt a feladatot azonban a szülőktől távol élő fiatalok nem tudják ellátni, ezért az önkormányzati szociális intézményrendszerre jelentős feladatok hárulnak abban, hogy a magukra maradott idős embereknek is esélyük legyen a koruk és egészségi állapotuk korlátai között a lehető legjobb életminőség elérésére.

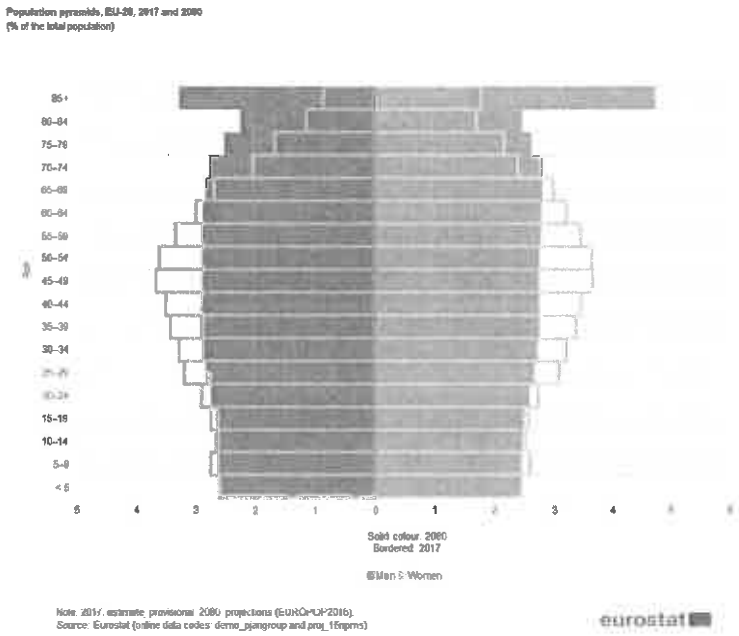
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

2017-ben az Unió csaknem minden ötödik lakója (19%) 65 éves vagy annál idősebb volt. A 80 évesnél idősebbek száma 2080-ig várhatóan több mint kétszeresére nő, és eléri a teljes népesség 13%-át. 65 éves és idősebb népesség aránya minden uniós tagállamban, EFTA-országban és tagjelölt országban nő. Az elmúlt évtizedben a növekedés a máltai 4,9 százalékpont és a finnországi 4,4 százalékpont, illetve a belgiumi és németországi 1,4 százalékpont, valamint a luxemburgi 0,1 százalékpont között szóródik. Az elmúlt évtizedben (2007–2017) az EU-28 egészére nézve 2,4 százalékpontos növekedés volt megfigyelhető. Másrészről az EU-28 népességéből a 15 évesnél fiatalabb népesség aránya 0,3 százalékponttal csökkent.
Az időskorúak relatív arányának növekedése magyarázható a megnövekedett élettartammal, ami több évtizede megfigyelhető a várható élettartam, ezt a fejleményt gyakran nevezik a korfa „felülről" történő öregedésének. Másrészről a termékenység sok éven át tartó, következetesen alacsony szintje hozzájárult a népesség elöregedéséhez, mivel a kisebb születésszám a fiatalok teljes népességből való arányának csökkenéséhez vezetett. Ezt a folyamatot nevezik a korfa „alulról" történő öregedésének, ami az EU-28 korfáinak keskenyülő tövében figyelhető meg 2002 és 2017 között. Az Eurostat legfrissebb népesedési előrejelzései (EUROPOP2015) a népesség elöregedésében tapasztalható jövőbeli tendenciák vizsgálata céljából készültek és a 2015-2080 közötti időszakra terjednek kik. Az EUROPOP2015 szerint az EU-28 népessége előreláthatólag növekedni fog körülbelül 2050-ig, amikor 528,6 milliónál tetőzik, majd 2080-ra fokozatosan visszaesik 518,8 millióra.

A 2017-es és 2080-as korfák összehasonlításán látható, hogy az EU-28 népessége előreláthatólag tovább fog öregedni. Az elkövetkező évtizedekben a „baby boomerek" nagy száma felduzzasztja az időskorú emberek számát. 2080-ra azonban a korfa inkább egy tömb formáját fogja felvenni, amely jelentősen keskenyedik a korfa közepén (45-54 év körül).

A népesség elöregedésének másik aspektusa magának az időskorú népességnek a folyamatos öregedése, mivel a nagyon idősek relatív súlya gyorsabb ütemben nő, mint az EU népességének bármely más korcsoportjáé. Az előrejelzések szerint a 80 évesek és idősebbek aránya az EU-28

népességében 2017 és 2080 között több mint kétszeresére fog nőni, 5,5%-ról 12,7%-ra. A 2017 és 2080 közötti időszak alatt a munkaképes korú népesség aránya várhatóan folyamatosan csökkenni fog 2050-ig, mielőtt valamelyest stabilizálódna, miközben az időskorúak valószínűleg a teljes népesség egyre nagyobb arányát fogják jelenteni: 2080-ra az EU-28 népességének 29,1%-a lesz 65 éves vagy idősebb, szemben a 2017-es 19,4%-kal. A korcsoportok közötti népesség átrendeződés miatt az EU-28-ban az időskori eltartottsági ráta az előrejelzések szerint közel megkétszereződik, a 2017-es 29,9%-ról 2080-ra 52,3%-ra nő. Az eltartott népesség rátája az előrejelzések szerint a 2017-es 53,9%-ról 2080-ra 79,7%-ra nő.[2]

Hazánkban a 2011-es népszámlálás alkalmával 9 millió 982 ezer főt írtak össze. Az EU-ban a 65 éves és idősebb népesség aránya 17,1 százalékról 28,8 százalékra fog növekedni 2050-re, ami 1,7-szeres növekedést jelent. A 80 éves és idősebb népesség két és félszeresére fog nőni 2008 és 250 között, 4,4 százalékról 11 százalékra. Magyarországon 2008 és 2050 között a 65 éves és idősebb lakosság aránya 1,8-szorosára fog nőni, mindez igen nagy kihívás elé állítja hazánkat társadalmilag és gazdaságilag egyaránt.[3]

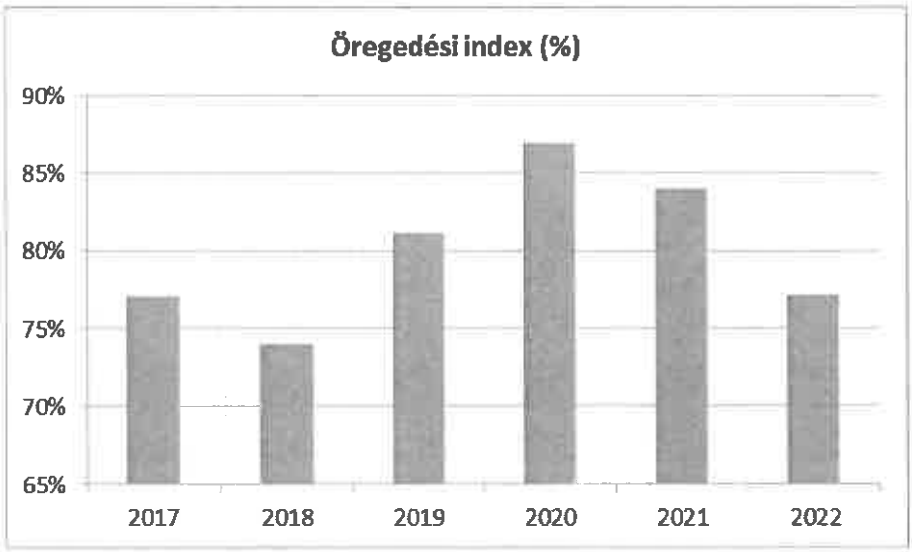
6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	118	153	77,12%
2018	114	154	74,03%
2019	121	149	81,21%
2020	127	146	86,99%
2021	126	150	84,00%
2022	125	162	77,16%

[2]https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing/hu#M.C3.BAltbeli_.C3.A9s_j.C3.B6v.C5.91beli_.C3.B6reged.C3.A9si_tendenci.C3.A1k_az_EU-ban

[3] Demográfiai jövőkép Magyarország demográfiai jövőjét meghatározó tényezők alakulásának áttekintése és értékelése a fenntarthatóság szempontjából http://www.nfft.hu/dynamic/NFFT_muhelytanulmanyok_1_KSH_NKI_demografia_2011.pdf

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Berkesden az időskorúak, 65 év felettiek száma 2017 és 2022 között növekedést mutatott, az időszak végére viszont visszatért a 2017-es szintre. , számuk 13 fővel nőtt. A 0-14 éves lakosság száma 9 fővel, a 65 évesnél idősebb lakosság száma 7 fővel nőtt. E két tényező együttes hatásának eredményeképpen az öregedési index a vizsgált időszakban összességében stagnált. E változásnak az oka egyrészt, az el- és odavándorlás, valamint az, hogy a településnek kismértékben javult a lakosságmegtartó-képessége. Több kisgyermekes család telepedett le a községben. A fiatalok szívesebben maradnak helyben, itt születnek meg gyermekeik. Mindezen tendenciák pozitív irányba mutatnak, de az idősek részarányának ilyen mértékű növekedését nem tudták ellensúlyozni. A 2000-es évek több, mint 100 %-os öregedési indexeihez képest ez - az átmeneti növekedés ellenére - még így is pozitívnak mondható.

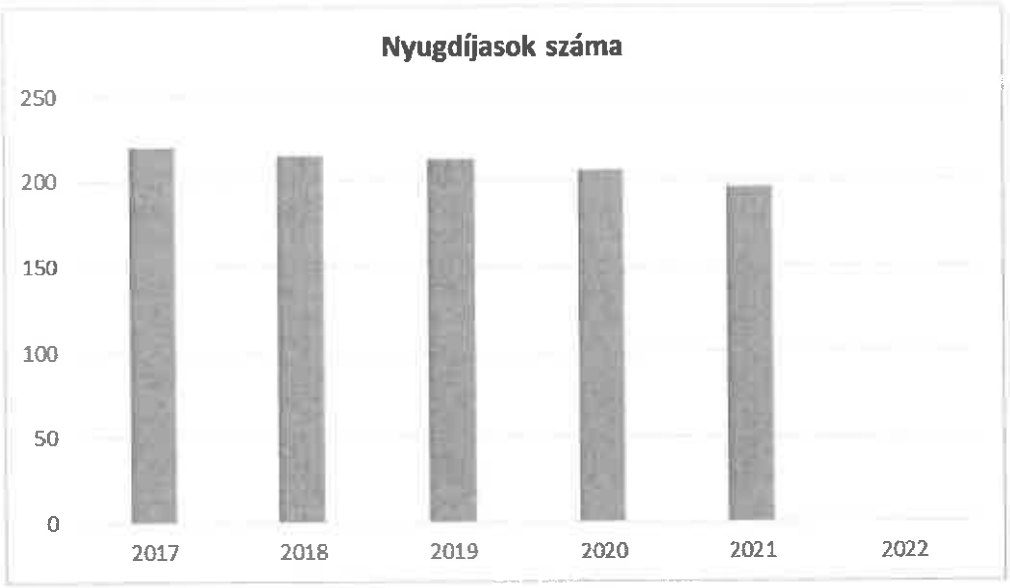
Berkesden is egyre több azoknak a nyugdíjasoknak a száma, akik egyszemélyes háztartásban élnek. Az ő megélhetésük a legnehezebb, hiszen a háztartás minden kiadása 1 személyt terhel. 1 nyugdíjból kell fedezni minden kiadást.

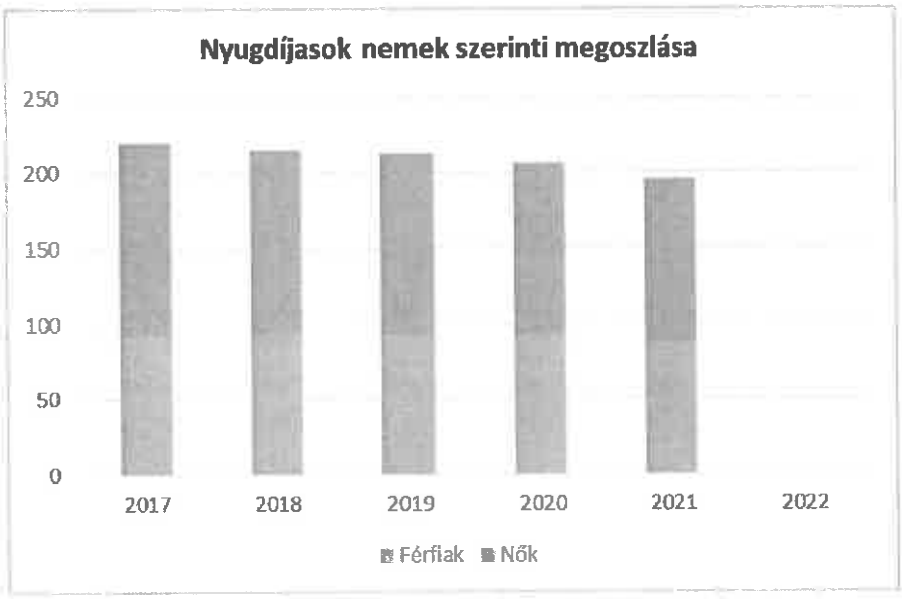
Berkesden elsősorban az időseket érintő probléma, hogy egyre többször lesznek bűncselekmény áldozatai. Egyre többször kerülnek csalók, besurranok tolvajok hálójába. Az önkormányzat felelőssége és feladata, hogy megtalálja azokat az eszközöket, melyekkel az idős embereket meg tudja védeni. Ennek érdekében kamerarendszer telepítése valósult meg a település bekötőútjaira és főbb csomópontjaira. Fontos az idősek tájékoztatása, felvilágosítása is.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	93	127	220
2018	94	121	215
2019	93	120	213
2020	93	113	206
2021	87	109	196
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	3	0	46	66	1	11	2
2018	3	0	45	69	2	7	3
2019	1	0	50	73	1	6	4
2020	1	0	53	71	1	6	3
2021	0	0	52	69	0	6	3
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	4

Forrás: TeIR,
KSH Tstar

Életkoron alapuló ellátás nemek szerint
4
3
3
2
2
1
1
0
2017
2018
2019
2020
2021
2022
Férfiak
Nők

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint
140
120
100
80
60
40
20
0
2017
2018
2019
2020
2021
2022
Férfiak
Nők

Özvegységi nyugdíjban részesülők nemek szerint
14
12
10
8
6
4
2
0
2017
2018
2019
2020
2021
2022
Férfiak
Nők

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Településünkön az idős emberek foglalkoztatására helyben nincs lehetőség. Nyugdíj mellett a településen munkaviszony keretében munkát végzők száma elenyésző, 4-5 fő. Az idős emberek azonban a kiskertekben, háztáji gazdaságikban aktív munkát végeznek. Felmérésünk szerint többen is élnének az idősek közül a háztáji gazdálkodás lehetőségével, azonban egészségi állapotuk miatt, segítség nélkül erre önállóan nem képesek. Sok esetben a gyermekek, unokák, más hozzátartozók nem élnek a településen, ezért a ház körüli, és háztáji gazdasági munkákban nem számíthatnak segítségre.
Időskorúak járadékában a vizsgált időszakban 3 fő részesült. Nem jellemző, hogy a település lakói nem rendelkeznek a nyugdíjhoz vagy nyugdíjszerű ellátáshoz szükséges elég szolgálati idővel.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	51	35	31	34	29	19
41-45 év (TS 042)	Fő	5	4	3	4	3	2
	%	9,80%	11,43%	9,68%	11,76%	10,34%	10,53%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	4	3	5	6	2
	%	7,84%	11,43%	9,68%	14,71%	20,69%	10,53%
51-55 év (TS 044)	Fő	9	5	3	3	1	1
	%	17,65%	14,29%	9,68%	8,82%	3,45%	5,26%
56-60 év (TS 045)	Fő	7	4	2	5	4	2
	%	13,73%	11,43%	6,45%	14,71%	13,79%	10,53%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	5	6	8	6	7	5
	%	9,80%	17,14%	25,81%	17,65%	24,14%	26,32%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Berkesden jelenleg nincs lehetőség az idősek számára helyben képzéseken részt venni. Helyi intézmények hiányában nincs lehetőség az idősek foglalkoztatására. Az idősek foglalkoztatását támogató programok nincsenek a településen.
Településünkön a Berkesdi Idősek Napközi Otthona az az intézmény, mely szervezett keretek között az idősek problémáival helyben foglalkozik. Az intézményhez szervesen, több szállal kapcsolódik a Berkesdi Nyugdíjas Klub. E két helyi fórum az, amelyik foglalkozik az idősek foglalkoztatásának és foglalkoztathatóságának kérdéseivel is. Az intézményben szervezett foglalkozásokon, előadásokon több, az időseket érintő kérdést érintettek. Ilyen témák az egészséges életmód, a család, mozgás stb. Foglalkoznak az egészséges életmód feltételeivel, mint a sport, táplálkozás, lelki egyensúly stb. Kiemelt figyelmet fordítottak a családok összetételére, az elmúlt időszakban bekövetkezett családmodell-változásokra, az ebből eredő előnyökre, hátrányokra, felmerült, idősebb korosztályt érintő szociális problémákra. Kiemelt téma a szűrővizsgálatok jelentősége, elérhetősége.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Településünkön a foglalkoztatás területén az idős korosztályt nem éri hátrányos megkülönböztetés.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az időskorúak helyben érhetik el egészségügyi alapellátásként a háziorvosi szolgáltatást. A háziorvos minden nap rendel a településen. Nincs helyben gyógyszertár, azonban a háziorvos kézi patikát működtet, melyben sok szükséges gyógyszer hozzáférhető. A gyógyszerek kiváltásában az idősek számára segítséget nyújt a házi segítségnyújtást végző gondozó is. A szakrendeléseket Pécsett veheti igénybe az idősebb korosztály is. A szakrendelők tömegközlekedéssel megközelíthetőek. Indokolt esetben igénybe vehető a támogató szolgáltatás járműve is. Az orvoshoz történő szállításban az önkormányzat kisbuszával is segítséget tudunk nyújtani a lakosság számára. A szociális alapszolgáltatások közül a szociális étkezés, a házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres segítségnyújtás érhető el településünkön, amelyet a Berkesdi Idősek Napközi Otthona lát el. Az alapszolgáltatások kérelem benyújtása után vehetőek igénybe. Nappali ellátás és demens nappali ellátás is igénybe vehető Berkesden. Jelenleg a Berkesdi Idősek Napközi Otthonában 40 fő vesz részt nappali ellátásában, közülük 37 fő demens ellátásban részesül. 7 fő házi segítségnyújtásban, 12 fő szociális étkeztetésben részesül. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében 3 kihelyezett készülék van az időseknél.

A Berkesdi Idősek Napközi Otthona, mint intézmény fenntartásával, a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulók részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból, vagy más okból származó problémáik megoldásában. Az ellátást igénybevevők részére napi életritmust biztosító, közösségi szolgáltatásokat szervez, szociális étkeztetést biztosít, szükség esetén segíti a szakellátáshoz való hozzájutást. Az intézmény alapvető célja az idősek részére a szabadidő strukturált eltöltése, új ismeretek átadása, mindennapi élet tartalommal való megtöltése, megfelelő közösségi élet kialakítása és megtartása. Hasznos időtöltés kezdeményezése, kedélyállapot pozitív voltának folyamatos fenntartása. Bizalmatlanság feloldása, izoláció és időskori magány enyhítése. Meglévő önálló életvitelének fenntartása. A hiányzó családi gondoskodás pótlása, a tétlenséggel járó káros hatások kivédése. Mivel az intézmény feladata és célja az ellátottak szociális, egészségi és mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító és közösségi szolgáltatásokat biztosító ellátás, így fontos az ellátottak egyéni igényeinek figyelembe vétele, ezért a programok úgy kerülnek kialakításra, hogy az megfelelő legyen az egyéni és társas elvárásoknak is.
Fizikai foglalkoztatás keretein belül séták, kirándulások adnak alkalmat a közösségi együttlétre. Kreatív foglalkozásokra is sor kerül, melyek kézimunka, ajándéktárgyak készítése stb. Szellemi foglalkoztatás során vetélkedők, tesztek kitöltése, szellemi totók teszik színesebbé mindennapjaikat.
Demens ellátottak számára fontos foglalkoztatási módok a zene terápia, művészet terápia, mozgás terápia, munka terápia, melynek célja, hogy eredményes legyen, végterméket eredményezzen, ezzel aktiválva őket a további sikerek eléréséhez. Programunkban helyet kapnak kulturális események: színházlátogatás, kiállítások megtekintése.
Az intézmény működésének fontosságát mutatja az, hogy folyamatosan nő az igény a szolgáltatásaink iránt. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a lakosság igényeit és szükség esetén biztosítjuk számukra az ellátó-rendszerbe való bekerülés lehetőségét. Számunkra a legfontosabb az, hogy a településen élő rászorult emberek számára egyéni szükségleteiket szem előtt tartva

biztosítsuk számukra a legmegfelelőbb szolgáltatási formát és törekszünk arra, hogy ellátatlan személy ne maradhasson, s szolgáltatásaink nyújtásával pozitív változást érhessünk el. Eredményesek akkor tudunk lenni, ha helyzetüket, egészségi állapotukat nem csak szinten tartjuk, de pozitív irányba el is tudjuk mozdítani, ezáltal növelve az ellátásokat igénybe vevők elégedettségét. Az intézmény létrejötte azért volt fontos a község számára, mert az itt lakók közel 30 %-a idős, magányos, szociálisan segítségre szoruló ember. Az intézményi keretek között nyújtott segítségek nagymértékben javítják mindennapjaikat, tartalommal töltik meg életüket, megakadályozzák az elmagányosodás érzésének kialakulását, illetve annak elmélyülését.
Az intézmény által ellátott feladatok, a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek, és demens idősek nappali ellátása.
A szociális étkeztetés biztosítása a fizikai gondozás körébe tartozó szolgáltatás, mely javítja az ellátottak szociális helyzetét, biztosítja az idősek, illetve rászorultak rendszeres és állapotuknak megfelelő táplálkozását, valamint csökkenti beszerzési és főzési gondjukat. A szociális étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Az étkeztetést jövedelemtől függően differenciált kedvezményes térítési díj fejében biztosítja az intézmény. Intézményünkben az étkeztetés történhet elvitellel, lakásra történő szállítással. Az étkeztetés keretében főétkezésként legalább napi egyszeri meleg ételt biztosítunk. Ha az étkeztetésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos javaslatára részére diétás étkeztetést biztosítunk. A szociális étkeztetést igénybe vevők leginkább időskorúak, akik önerőből nem képesek az önellátásukra, illetve rossz egészségi állapotú egyének, akikre ugyanúgy vonatkozik az önellátás részleges hiánya. Az igénylők esetében nagymértékben szerepet játszik a rossz szociális helyzet is.
Az idősek nappali ellátása az önkormányzat önként vállalt feladata. Ennek keretében elsősorban a saját otthonukban élők részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító, közösségi szolgáltatásokat biztosítunk. A hiányzó családi gondoskodás pótlása, az idős ember szociális helyzetének javítása, izolációjának megelőzése kiemelt feladat. A tétlenséggel járó káros hatások kivédése, egészségi állapotának figyelemmel kísérése, szabadidejének tartalmas és hasznos eltöltésére különös figyelmet fordítunk. A szolgáltatás bevezetésével célunk volt az idős emberek számára biztosítani a szabadidő strukturált eltöltését, új ismeretek átadását, a mindennapi élet tartalommal való megtöltését. Ezen felül a megfelelő közösségi élet kialakítása, megtartása, hasznos időtöltés kezdeményezése, kedélyállapot pozitív voltának folyamatos fenntartása, bizalmatlanság feloldása, időskori magány enyhítése és nem utolsó sorban az ellátottak meglévő önálló életvitelének fenntartása a feladatunk.
A szolgáltatás alapelvei az előítélet-mentesség, emberi méltóság tiszteletben tartása, másság elfogadása, mások akaratának tiszteletben tartása, életminőség legalább szinten tartása, titoktartás.

Az intézmény idősek nappali ellátása keretében nyújtott főbb szolgáltatásai:

- A fizikai ellátás biztosítása otthonos és kényelmes környezet megteremtésével, (személyi higiénia, mosási lehetőség, legalább egyszeri étkezés)
- Egészségügyi ellátás biztosítása a háziorvossal, ill. szakorvossal közreműködve (gyógyszer beszerzés, szakorvoshoz történő eljuttatás, szűrővizsgálatok megszervezése, folyamatos kapcsolattartás a háziorvossal, ill. szakorvossal)
- Egészségnevelés, pszichés gondozás.
- Szabadidős és kulturális programok szervezése.
- Kapcsolatok kiépítése, fenntartása, vallásgyakorlás lehetőségének biztosítása
- Napi egyszeri étkezés biztosítása.

- A napközi otthon működésének megkezdése előtt igényfelmérés történt az étkeztetéssel kapcsolatban, és egyöntetűen megállapítható volt, hogy minden ellátott csak az ebédet igényli, így tízórait és uzsonnát nem igényelt egy ellátott sem.

Az idősek nappali ellátását jelenleg 40 fő veszi igénybe. Az ellátottak többsége demens ellátásban részesül. Az igényesen kialakított egy szintes épület tömegközlekedési eszközzel jól megközelíthető, az épület előtt parkolási lehetőség biztosított. A külső akadálymentesítés a bejárathoz vezető rámpákkal megoldott. Az idősek napközi otthonában a következők állnak az ellátottak rendelkezésére:

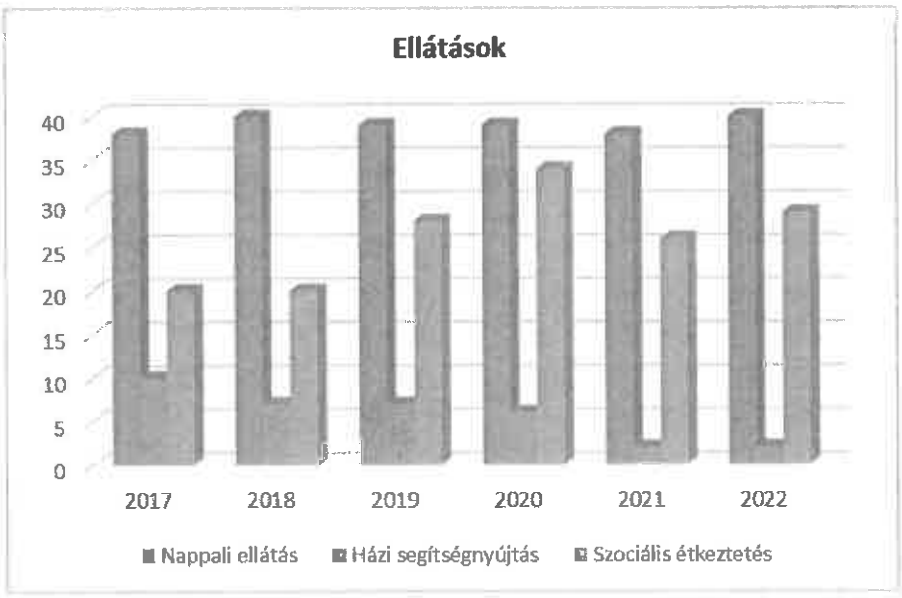
- tágas társalgó,
- étkező,
- az étkezőből függönnyel leválasztható pihenőhelyiség,
- konyha,
- nemenként elkülönített mellékhelyiség,
- személyzeti mellékhelyiség,
- zuhanyzó,
- mosásra alkalmas helyiség.

Az intézmény bútorzata, berendezési-és felszerelési tárgyai megfelelnek az ellátottak életkori sajátosságainak, egészségi állapotuknak. Az épület belső burkolata járólap, a közösségi helyiségben laminált parketta található. Az akadálymentesítés részben megoldott, küszöbök nincsenek. A nappali ellátásához szükséges tárgyi feltételek biztosítottak, szükség esetén biztosított a külön foglalkoztatás is, kis csoportokban, elkülönítve. A klub közösségi együttlétre, személyes ruházat tisztítására, tisztálkodásra, étel melegítésére és tálalására, valamint pihenésre szolgáló helyiségekkel egyaránt rendelkezik. Az épület adottságai megfelelnek kis- és nagycsoportos foglalkozások lebonyolítására. Az intézmény infrastrukturális állapota, felszereltsége alkalmas a demens ellátására szoruló idősek gondozására is. A demens személyek környezetének kialakításánál fontos a megfelelő tárgyi eszközök szükségessége, személyi és tárgyi állandóság, akadálymentes környezet kialakítása, meleg színek használata. Az ellátottak számára tágas társalgó, elkülönített étkező, az étkezőből függönnyel leválasztott pihenőhelyiség, konyha, nemenként elkülönített mellékhelyiség, zuhanyzó és mosásra alkalmas helyiség biztosítja kényelmüket. Az intézmény energetikai felújítása megtörtént 2022-ben, melynek eredményeképpen az üzemeltetési költségek csökkentek.
Az intézmény bútorzata, berendezési-és felszerelési tárgyai megfelelnek az ellátottak életkori sajátosságainak, egészségi állapotuknak. Az épület közösségi együttlétre, személyes ruházat tisztítására, tisztálkodásra, étel melegítésére és tálalására, valamint pihenésre szolgáló helyiségekkel rendelkezik.
A demens ellátás keretében különféle képességmegtartó-, fejlesztő, illetve javító foglalkoztatási módokat alkalmazunk, melyek a következők: 1. zeneterápia, 2. művészetterápia, 3. mozgásterápia, 4. munkaterápia, melynek célja, hogy eredményes legyen, végterméket eredményezzen, ezzel aktiválva őket a további sikerek eléréséhez. Ezen felül fontos a memória szinten tartása, ezt felolvasások, memória játékok, társasjátékok segítségével próbáljuk segíteni. Fontos célkitűzés a demens személyek nappali ellátásában, hogy megakadályozzuk a szellemi hanyatlásukat, ennek érdekében folyamatos kis-és nagycsoportos foglalkozások alkalmával próbáljuk megtartani meglévő képességeiket. A demencia, a mentális hanyatlás, az öregkor egyik szindrómája, mely fokozatosan alakul ki és lassú lefolyású. A demenciában szenvedő betegek különböző dinamikájú és fokozatú szellemi és fizikai leépülést élnek meg, ezért kiemelt feladatunk, hogy ezek hatásait csökkentük, és elérjük azt, hogy minél tovább otthonukban tudjanak az idős emberek maradni, ne szoruljanak a gondoskodás egyéb formáira.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	118	38	10	20
2018	114	40	7	20
2019	121	39	7	28
2020	127	39	6	34
2021	126	38	2	26
2022	125	40	2	29

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A község lakói számára az önkormányzat több közösségi színteret is működtet, melyet az idősek is előszeretettel vesznek igénybe. Rendelkezésre áll a Művelődési Ház, az E-Magyarország Pont és a könyvtár. A nyugdíjas korú lakosság tevékenyen részt vesz a település közösségi életében. Segítik a rendezvények szervezését, lebonyolítását. Nyugdíjas klub is működik a településen. A nyugdíjas klub tevékenyen részt vesz a település életében. Az önkormányzattal közösen pályáznak az idősek klubja és a Berkesdi Idősek Napközi Otthona működési feltételeinek javítása érdekében. A nyugdíjasklub évente több rendezvényt szervez tagjai számára. Megünneplik az idősek 70. és 80. születésnapját, közösen tartanak nőnapot, karácsonyi ünnepséget. Megköszöntik egymást névnapokon, születésnapokon. A nyugdíjasklub működési bázisa az idősek napközi otthona. Az idős emberek egyre kisebb hányada vesz részt az egyházközség működésében.

Egyéb kulturális lehetőségeket – mozi, színház, múzeum stb. – Pécsett vehetik igénybe az idősek. A nyugdíjas klub évente több alkalommal szervez a község idősebb lakói számára kirándulásokat, melyeken szívesen vesznek részt. Az önkormányzat célja az idősek számára minél több kulturális és szabadidős programot szervezni. cél az idősebb korosztály részére tudástranszfer biztosítása a fiatal korosztály felé.

c) idősek informatikai jártassága;

A Berkesdi Idősek Napközi Otthonába járó időseket megkérdeztük informatikai jártasságáról. 40 fő válaszolt erre a kérdésre. A válaszokból egyértelműen megállapítható, hogy az idős emberek többsége nem rendelkezik informatikai jártassággal, digitális írástudással. Az önkormányzat célul tűzte ki az idősek számára informatikai képzés megszervezését, annál is inkább, hiszen egyre több idős ember éle egyedül, a család sok esetben más településen, vagy akár más országban él. Az internet használata megkönnyíti a családok közötti kapcsolattartást, csökkentheti az idősek izolációját. Az internet segítségével kitárulhat előttük is a világ.
A település az idősek informatikai jártassága fejlesztése miatt részt vett az Időseket segítő Infokommunikációs Programban bevont településként. A program keretében 65 év feletti egyedülálló idős emberek részére laptopot helyeztek ki. Berkesden 2 közalkalmazott segítette az idősek informatikai jártasságának kialakítását. A program célul tűzte ki a digitális jártasság megszerzése mellett az idősek egészségének megóvását, a szociális alapellátás támogatását, az áldozattá válás megelőzését, a tevékeny, szellemileg friss időskor elérését is. Az Idősek Napközi Otthona segíti a településen élő idős embereket a Gondosóra országos programhoz való csatlakozásban is.

d) a generációk közötti programok.

Településünk törekszik arra, hogy a generációk ne egymástól elszeparálva éljék az életüket, ezért az Idősek Napközi Otthona együttműködik az óvodával, az iskolával, közösen ünneplik a jeles napokat, ajándékot készítenek egymásnak.
A falu többféle programmal igyekszik az idősek tapasztalatait megőrizni, átadni a fiatalabb nemzedéknek úgy a sütés-főzésben, mint a kertművelésben, a kézimunkában, a hagyományok ápolásában. Az ezekre a célokra kiírt pályázatokon rendszeresen indulunk. Az önkormányzat tudatosan figyel a generációk együtt tevékenykedésére programszervezéseiben.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Időseket célzó programok hagyományosan évente kétszer vannak a településen. A szüreti falunapon az idősek központi szerepet töltenek be, hiszen ők azok, akik a falu hagyományait, népviseletét, múltját, történelmét leginkább ismerik. Minden évben lehetőséget adunk számukra, hogy gyűjtő munkával, tapasztalataik átadásával segítsék a fiatalokat és a község vezetését. A karácsony alkalmával rendezett ünnepségre meghívjuk az Berkesdi nyugdíjasokat, és műsorral, ajándékcsomaggal lepjük meg őket.

A Berkesdi Idősek Napközi Otthona és a Nyugdíjas Klub minden évben köszönti a kerek születésnapot ünneplő tagjait. Ennek keretében a Művelődési Házban, ünnepség keretében köszöntik a születésnaposokat, akiket a vendéglátáson felül, ajándékkal is meglepnek.

A napközi otthonban megünneplik a karácsonyt is. Közösen díszítik fel a napközi szobáit, dalokat, verseket tanulnak.

A településen hosszú éveken keresztül működött a kézimunka szakkör, melynek tagjai nagyobb részt az idősebb korosztályból tevődtek ki. Az általuk készített kézimunkák a környéken híresek voltak, rendszeresen bemutatták őket különféle kiállításokon. Mára a szakkör megszűnt, hiszen az idősek helyébe nem léptek fiatalok. Fontos lenne a kézműves hagyományok, tevékenységek felélesztése, annak érdekében, hogy az idősebbek át tudják adni tudásukat a fiatalabb korosztály részére.

A Berkesdi Nyugdíjas Klub keretében énnek kar is működik. A nyugdíjasok fellépnek a helyi és a környékbeli települések rendezvényein, ahol népdalokat, feldolgozásokat mutatnak be. Fellépéseiken mindig nagy sikert aratnak.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősek egészségi állapota romlik	szűrések megszervezése sportolási lehetőségek biztosítása, sportinfrastruktúra fejlesztése
Idősek bűncselekmény áldozataivá válnak	Megelőző, felvilágosító előadások szervezése az idős korosztály részére az áldozattá válás megelőzése érdekében
Időseknek szóló kulturális programok hiánya	Kirándulások megszervezése, színházbérletek vásárlása
Digitális kompetenciák gyengék	Digitális kompetenciák fejlesztése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

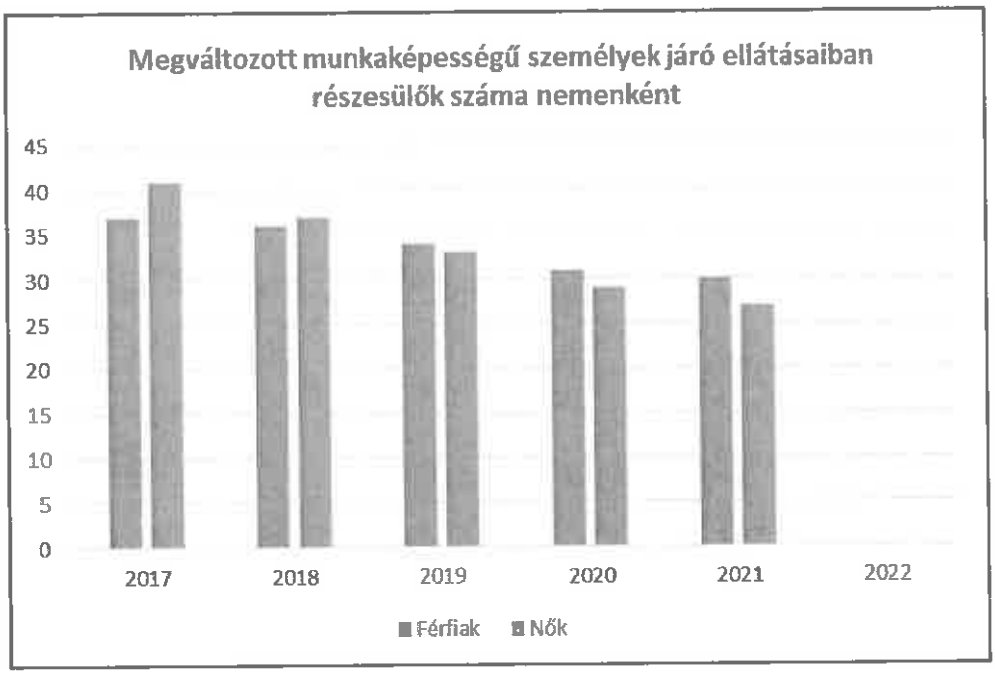
Fogyatékkal élő személy az, aki érzékszervi – így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.
Megváltozott munkaképességű az a személy, aki rehabilitációs ellátásban részesül, illetve aki 2011. december 31-én III. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

A fogyatékkal élő személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény értelmében a fogyatékkal élőknek joguk van az akadálymentességre az épített környezet, a kommunikáció, közlekedés és a támogató szolgálatok, segédeszközök tekintetében. Joguk van a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréshez. A szolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele – az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal – mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes. A magyar köznyelvben az akadálymentességet helytelenül csak a fizikai akadálymentességen értjük. Tartalmilag azonban nem csak az épületek, építmények fizikai akadálymentességét jelenti. Az épület egyenlő eséllyel hozzáférhető, ha mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók. Az információ egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha az mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető, az ahhoz való hozzájutás pedig az igénybe vevő számára akadálymentes.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	37	41	78
2018	36	37	73
2019	34	33	67
2020	31	29	60
2021	30	27	57
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A program előző részeiből is egyértelműen kitűnik, hogy Berkesden igen magas az inaktív személyek száma. Közülük sokan nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek. A vizsgált időszakban az aktív korú lakosságból 2017-ben 78 fő, 2021-ben 57 fő részesült a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában. Ez 27%-os csökkenést jelent. A csökkenés oka nem az, hogy a lakosság egészségi állapota javult, hanem az, hogy többen betöltötték az öregségi nyugdíjkorhatárt, amikortól öregségi nyugdíjra váltak jogosulttá.

a) fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága,. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Berkesden a fogyatékkal élő személyek részére egy önkormányzattól bérelt ingatlanban az ERFO Nonprofit Kft munkalehetőséget teremtett, azonban a jelenlegi energiaválság miatt ezen a telephelyen a munkavégzés szünetel. Az önkormányzat a közfoglalkoztatás szervezése során lehetőséget biztosít a megváltozott munkaképességű, aktív korú, rendszeres szociális segélyben részesülők igénye esetén a közmunkaprogramban való részvételükre. Erre a vizsgált időszakban igény hiányában nem került sor.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Az önkormányzat kezében nincs eszköz a fogyatékkal élők munkavállalásának elősegítésére, ahogy lehetőség adódott az ERFO Nonprofit Kft-vel való együttműködésre, rögtön éltünk vele, önkormányzati forrásból elvégeztük a szükséges átalakításokat az ingatlanon, hogy a helyi fogyatékkal élő polgárok is munkához, jövedelemhez juthassanak. A rezsikiadások emelkedésével a helyi munkalehetőség megszűnt, a telephelyet Pécsre helyezték át. Probléma, hogy nem minden dolgozó tudta vállalni a Pécsett történő munkavégzést, mert az utazási nehézségeket nem tudták leküzdeni. célunk, hogy az üzemeltetési kiadások stabilizálódásával újból megnyissa telephelyét az ingatlanban a Főkefe-Erfo Közhasznú Kft.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A településen a fogyatékkal élőket érő hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Berkesden a fogyatékkal élő személyek önálló életvitelét támogató szociális alapszolgáltatások, mint a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, rendelkezésre állnak.
Idősek nappali ellátása, és demens idősek nappali ellátása is van a településen. A fogyatékkal élők önálló életvitelét segítő egyéb szolgáltatásként áll rendelkezésre a támogató szolgáltatás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az önkormányzat helyi szabályozása során a fogyatékkal élőkre vonatkozó szabályozást nem hozott. Az önkormányzat helyi rendeleteiben meghatározott támogatási formák azonban a fogyatékkal élők számára is igénybe vehetők amennyiben a leírt általános jogosultsági feltételeknek megfelelnek. E támogatási formák az átmeneti segély, lakásfenntartási támogatás, aktív korúak ellátása, méltányos közgyógyellátás, méltányos ápolási díj, temetési segély, születési segély. Közgyógyellátásra a fogyatékkal élők alanyi jogon – kivételes esetben normatív alapon - jogosultak. Ápolásuk esetén a közeli hozzátartozó alanyi jogú ápolási díjban részesülhet. A fogyatékossági támogatást a Magyar Államkincstár nyújtja orvos-szakértői igazolás alapján, ezen a területen az önkormányzat hatáskörrel nem rendelkezik. Rálátásunk sincs arra, hogy kik rendelkeznek fogyatékossági támogatással. Adatainkat az egyéb ellátásokra benyújtott kérelmekhez csatolt igazolásokból nyertük.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés érdekében a település vezetése az utóbbi években több intézkedést tett. ezek elsősorban a fizikai akadálymentesítéssel függnek össze.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Helyben egészségügyi alapellátás érhető el a háziorvosi rendeléssel, de az ő speciális egészségügyi problémáikra kezelés, ellátás a megyeszékhelyen érhető el.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Részlegesen akadálymentesített a Hivatal és a Művelődési Ház. Ez azt jelenti, hogy rámpán lehet megközelíteni az épületeket, az épületen belül a küszöbök megszüntetésre kerültek. Nem kerül sor azonban a nyílászárók kiszélesítésére a mellékhelyiségek akadálymentesítésére. A berkesdi oktatási intézmények is csak részben akadálymentesítettek. A Berkesdi Fekete István Általános Iskola könyvtárának információs akadálymentesítése 2013. júniusban valósult meg. Több olyan eszköz került beszerzésre, mely a fogyatékkal élők könyvtárhasználatát elősegíti, megkönnyíti. Berkesden az orvosi rendelő és védőnői tanácsadó akadálymentesített. Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok akadálymentesítése folyamatos, azonban a teljes akadálymentesítésre pályázati támogatásra van szükség.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A településen a közszolgáltatásokhoz a lakosság az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanokban fér hozzá. Posta működött 2022-ig a településen. A megnövekedett rezsiköltségek miatt a helyi Postahivatal bezárt. Jelenleg mozgóposta látja el a feladatokat. A

közszolgáltatásokban való hozzáférésben a fogyatékkal élők számára a Berkesdi Idősek Napközi Otthona gondozói is segítséget nyújtanak. Bevásárolnak számukra, kiváltják a gyógyszereket, receptet íratnak fel. Az önkormányzat tulajdonában lévő kisbusz nem akadálymentesített, ezért a fogyatékkal élők, mozgásukban korlátozott személyek szállítása nehézkes. A településen 2 vegyesbolt és egy dohánybolt működik melyek egyike sem akadálymentesített. A fogyatékkal élők rendszeresen részt vesznek a település ünnepein, kulturális programjain. A Művelődési Házban lévő programok során lehetőség biztosítunk a kerekesszékkel érkezők számára, hogy igényeik szerint helyezkedjenek el. Sportprogramok nem jellemzőek a településen. A rendelkezésre álló konditermet a fogyatékkal élők nem tudják használni, mivel a bejutás nem megoldott.
A lakóépületek akadálymentesítettségéről nem állnak rendelkezésünkre információk.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Fogyatékkal élőket foglalkoztató vállalkozás jelenleg nincs a településen, mint fentebb részleteztem, az ERFO Nonprofit Kft. munkahelyet hozott létre, melyet egy önkormányzattól bérelt épületben üzemeltet. Ezt az épületet az önkormányzat saját forrásból részben korszerűsítette, de az akadálymentesítése még nem megoldott.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A település közterületei részben akadálymentesnek tekinthetők. A fogyatékkal élők azokat meg tudják közelíteni, igaz helyenként segítséget kell igénybe venniük.
Az önkormányzat tulajdonában lévő járdák egy része jó állapotban van, azonban vannak felújításra váró szakaszok is, melyek a fogyatékkal élők számára akadályt jelenthetnek. Falújításra szorulnak a közutak is Az utak és járdák felújítása pályázati támogatásokkal folyik, remélhetőleg mindenhol sorra kerül a felújítás, ahol indokolt.. A településen lévő buszmegállók nem akadálymentesek, azok átépítéséről pályázati forrás igénybe vételével gondoskodni kell. A közlekedési infrastruktúra felújítása, akadálymentesítése kiemelt célja az önkormányzatnak.

f) fogyatékossággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossággal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A közösségi közlekedés akadálymentesítése nem tartozik az önkormányzat hatáskörébe, ez a helyközi járatokat üzemeltető Pannon Volán Zrt. feladata. Kimondottan a fogyatékkal élők számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások a településen nincsenek.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Kifejezetten a fogyatékkal élőkre vonatkozó pozitív diszkrimináció nincs a településen.

7.4. Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nincsenek a településen.

7.5 A fogyatékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékkal élő embereket is ugyanazok a problémák érintik nagyrészt, mint a település többi célcsoportját: az elhelyezkedés nehézsége, az alulképzettség, az egészségügyi ellátás nehézkessége. A település erejéhez mérten igyekszik tenni a lakosság problémáinak megoldásáért, együttműködik a megfelelő szervekkel, intézményekkel, programjaival, tevékenységével törekszik elérni a fogyatékkal élőket, és bevonni őket.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az önkormányzati ingatlanok teljes akadálymentesítettsége nem megoldott	Önkormányzati ingatlanok teljes körű akadálymentesítésének megoldása pályázati forrás igénybe vételével
Járdák felújításra szorulnak	Járdák felújítása pályázati forrásból

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település déli (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadékvíz-elvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.(déli rész)	A település déli (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadék-vízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.
A település északi (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadék-vízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése. (északi rész)	A település északi (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadék-vízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.
Szociális alapellátás nem teljes körű	Szociális alapellátás bővül
Digitális kompetenciák fejlesztése tematikus előadások és szakkör formájában	A lakosság digitális kompetenciája javul (jó internethasználat, csapdák meglátása, kikerülése, digitális csalások megelőzése)
Egészségmegőrzési programok szervezése a lakosság egészségi állapotának javítása céljából	A lakosság egészségi állapota javul
Önkormányzati utak, járdák felújítása	Önkormányzati utak, járdák felújításra kerülnek
A település csapadékvíz-elvezető árkainak felújítása, belvíz megelőzése	A település belterületén a csapadékvíz és belvíz elvezetése megoldódik
Közösségi rendezvények, alkalmak, foglalkozások, egyéb közösségi alkalmak szervezése	A közösségi élet a Covid előtti időszak szintjére visszatér legalább
Közvilágítás korszerűsítése jobb fényerő a balesetveszély csökkenése érdekében, üzemeltetési költségek csökkentéséért	A közvilágítás jobb fényerejű és olcsóbb üzemeltetésű lesz
Önkormányzati ingatlanok felújítása, korszerűsítése, építési telkek közművesítése	Önkormányzati ingatlanok állagromlása megállításra kerül, a kor követelményeinek és az adott funkciónak megfelelő korszerűsítés, felújítás megtörténik, építési telkek közművesítése megtörténik
Kegyeleti lehetőségek kiterjesztése a temetőben: Urnafal kialakítása	Urnafal kialakítása a temetőben
Települési környezet megóvása, illegális hulladéklerakók felszámolása, szemléletformáló előadások szervezése, hulladékgyűjtő edények kihelyezése az utak, járdák mentén, kutya wc-k kihelyezése, hulladékgyűjtési kampányok szervezése, településüzemeltetési eszközök (kasza, fűnyíró stb.) beszerzése, településrendezési dokumentumok aktualizálása	A települési környezet javítása, parkosítása, település karbantartás feltételeinek javítása, az illegális hulladéklerakók felszámolásra kerülnek, hulladékgyűjtési akciók szervezése, hulladékmentes település, településrendezési eszközök felülvizsgálata, aktualizálása
Szőlőhegy útjainak felújítása, egészséges ivóvíz lehetőségének biztosítása, belterületbe vonása	A Szőlőhegy pihenési, rekreációs szerepe nő. A Szőlőhegyen életvitelszerűen lakók ingatlanjaikat meg tudják közelíteni szilárd burkolatú közlekedési utakon, egészséges ivóvíz ingatlanonkénti bevezetése lehetővé válik
Energiahatékonysági intézkedések bevezetése, ingatlanok energiahatékonysági felújítása (napelem telepítése, buszmegállók napelemes világítása, sportpálya és park energiarendszerének kialakítása, korszerűsítése)	Településüzemeltetési költségek csökkennek
A település közbiztonsága javításra szorul	Élhető, biztonságos települési környezet kialakítása és annak hosszútávon történő fenntartása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A településen a civil szféra jelenléte nem meghatározó. Civil szervezetként működik a Berkesdi Nyugdíjasklub. A helyi romáknak is van berkesdi székhellyel működő civil szervezetük a településen. A roma önkormányzat támogatásával létrejött tánccsoport is működik községünkben, de nem szerveződött civil formába. Érdekvédelmi szervezet nem működik Berkesden. Az egyházközség tagjai tevékenyen részt vesznek a település életében, szervezett egyházi szolgáltatás azonban nincs.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzatnak együttműködési megállapodása van a Berkesdi Német Önkormányzattal, a Berkesdi Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, a környékbeli települések önkormányzataival. Projektekhez kötődő együttműködési megállapodások jöttek létre a helyi egyházközséggel, a Berkesdi Nyugdíjasklubbal és a sportegyesülettel is. E két civil szervezetet az önkormányzat működési támogatással is segíti, cserébe a pályázati források megszerzésében segítik a települést.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Berkesd jó kapcsolatot ápol a környező településekkel. Ellend, Szilágy, Pereked községekkel közös társulást működtet. Berkesd a Pécsi Agglomerációs Társulás és a Pécsváradi Zengőalja Társulás tagja. Berkesd a Pécsi Járáshoz tartozik. Tagja a Dél-Balaton Sió-völgye Hulladékgazdálkodási Társulásnak. Berkesdnek a németországi Unterschleissheim településsel testvérkapcsolat van.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen 2 kisebbségi önkormányzat működik. A berkesdi német és cigány nemzetiségi önkormányzatok, valamint a szilágyi nemzetiségi önkormányzatok támogatják a berkesdi oktatási-, nevelési intézményeket, mely támogatásokból a roma és nem roma gyermekek, tanulók is részesülnek áttételesen. A nemzetiségi önkormányzatok elsősorban a romák, mélyszegénységben élők, gyerekek és az idősek célcsoportját érintő esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységet folytatnak. Rendszeresen szerveznek az adott nemzetiség és a település egész lakossága számára rendezvényeket. A gyermekek részére nyári táborokat, kirándulásokat szerveznek. A mélyszegénységben élőket adományokkal segítik. A nemzetiségi önkormányzatok támogatják a

Berkesdi Idősek Napközi Otthona és a Berkesdi Nyugdíjas Klub tevékenységét, programjainak megvalósítását.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A településen működő Berkesdi Nyugdíjasklub a község idős, nyugdíjas polgárainak segít abban, hogy koruknak, egészségi állapotuknak megfelelő környezetben, társaságban éljenek. A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességű személyeket is befogadják mind a klubba, mind az idősek napközi otthonába. A nyugdíjasklub és az intézmény által biztosított infrastruktúra az idős és fogyatékkal élők számára nyitott. A Klub szükség esetén ellátja érdekképviseletüket is.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A településen található for-profit szereplők esélyegyenlőségi feladatok ellátásában való részvételéről nincs információnk.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A program kidolgozása során a nemzetiségi önkormányzatok bevonásával térképeztük fel a településen élő nemzetiségek – német, roma – érdekeit, igényeit.
Programunk megalkotása és a helyzetelemzés során támaszkodtunk település vezetése, a védőnő, a szociális gondozók, a társulásban fenntartott intézmények vezetői, valamint a szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat végző szakemberek véleményére, tapasztalataira, észrevételeire. A nyílt képviselő-testületi ülésen tárgyalta a testület az esélyegyenlőségi program elkészítésére vonatkozó jogszabályi előírásokat, a terv elkészítésének folyamatát, határidejét. Az intézmények vezetőit, a településen dolgozó érintett szakembereket értesítettük a készülő programról, arról, hogy számítunk munkájukra. A megkeresések személyesen történtek, a HEP készítésének minden fő fázisában megtehették észrevételeiket szóban, elektronikusan.

Az elkészült tervezet alapján HEP Fórum összehívására került sor, ahol minden résztvevő elmondhatta észrevételeit, gondolatait, érveit, ellenérveit a tervezettel és az IT-vel kapcsolatban.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A település működtet HEP fórumot.

A HEP készítésének megkezdéséről a lakosságot a helyben szokásos módon tájékoztattuk. A nyílt képviselő-testületi ülésen is lehetőségük volt észrevételeik, javaslataik megtételére. A lakosság a Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltségén és a helyi ügyfélfogadás alkalmával is élhetett a véleményezés és javaslattétel lehetőségével. Az elkészült programot a település honlapján a lakosság részére hozzáférhetővé tesszük.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	➢ képzetlen munkaerő ➢ tartós munkanélküliség ➢ munkanélküliek információhiánya ➢ mélyszegénységben élők szociális helyzete, egészségi állapota romlik ➢ Digitális kompetenciák hiánya	➢ képzési lehetőségek biztosítása ➢ munkahelyteremtés ➢ információáramlás biztosítása felzárkóztatási, fejlesztési ➢ egészségügyi szűrések szervezése ➢ digitális kompetenciák fejlesztése
Gyermekek	➢ Nyári szünet idején nem biztosított a gyermekfelügyelet ➢ Kevés a szabadidős lehetőség ➢ digitális kompetenciák gyengék ➢ Bölcsőde ellátás nem megszervezett	➢ nyári napközi létrehozása ➢ Ifjúsági klub létrehozása, működtetése, sportolási lehetőségek kiterjesztése ➢ digitális kompetenciák fejlesztése ➢ Óvoda bővítése bölcsődei csoportszobával, tornaszobával, kiszolgáló helyiségekkel, játszóudvar fejlesztése
Idősek	➢ Idősek egészségi állapota romlik ➢ Idősek bűncselekmény áldozataivá válnak ➢ Időseknek szóló kulturális programok hiánya ➢ Digitális kompetenciák gyengék	➢ szűrések megszervezése, sportolási lehetőségek biztosítása, sportinfrastruktúra fejlesztése ➢ Megelőző, felvilágosító előadások szervezése az idős korosztály részére az áldozattá válás megelőzése érdekében ➢ Kirándulások megszervezése, színházbérletek vásárlása ➢ Digitális kompetenciák fejlesztése
Nők	➢ piacképes szakmák, készségek, képességek hiánya ➢ alternatív munkavégzési lehetőségek hiánya ➢ A családon belüli erőszak nagy része a hatóságok és a település vezetése számára is láthatatlan marad ➢ Gyenge digitális kompetenciák	➢ Helyi képzések megszervezésének elősegítése ➢ információs pont létrehozása ➢ A nők tájékoztatása, a segítséget nyújtó intézményekről és lehetőségekről ➢ Digitális kompetenciák fejlesztése
Fogyatékkal élők	➢ Az önkormányzati ingatlanok teljes akadálymentesítettsége nem megoldott ➢ Járdák felújításra szorulnak	➢ Önkormányzati ingatlanok teljes körű akadálymentesítésének megoldása pályázati forrás igénybe vételével ➢ Járdák felújítása pályázati forrásból
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	➢ A település déli (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadékvíz-elvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.	➢ A település déli (belterületi) részének vízelvezetési problémák megoldásra kerülnek
	➢ A település északi (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadék-vízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.	➢ A település északi (belterületi) részének vízelvezetési problémák megoldásra kerülnek
	➢ Szociális alapellátás nem teljes körű	➢ Falubusz beszerzése
	➢ Digitális kompetenciák fejlesztése tematikus előadások és szakkör formájában	➢ A lakosság részére a digitális kompetencia fejlesztéshez tanfolyam, szakkör és eszközök biztosítása
	➢ Egészségmegőrzési programok szervezése a lakosság egészségi állapotának javítása céljából	➢ Egészségmegőrző és betegség megelőző programok szervezése (szűrések, előadások, tematikus projektnapok)

	➢ Önkormányzati utak, járdák felújítása	➢ Önkormányzati tulajdonú utak, járdák felújításra kerülnek az élhetőbb települési környezet és nem utolsó sorban a balesetveszély elhárítása érdekében
	➢ A település csapadékvíz-elvezető árkainak felújítása, belvíz megelőzése	➢ A település belterületén a vízelvezetési problémák megoldásra kerülnek, az infrastruktúra felújítása megtörténik (vízelvezető árkok, belvíz)
	➢ Közösségi rendezvények, alkalmak, foglalkozások, egyéb közösségi alkalmak szervezése	➢ Közösségépítő rendezvények szervezése, közösségi élet felpezsdítése
	➢ Közvilágítás korszerűsítése jobb fényerő a balesetveszély csökkenése érdekében, üzemeltetési költségek csökkentéséért	➢ Közvilágítás korszerűsítésre kerül a jobb fényerő a balesetveszély csökkentése érdekében, üzemeltetési költségek csökkentéséért
	➢ Önkormányzati ingatlanok felújítása, korszerűsítése, építési telkek közművesítése	➢ Önkormányzati ingatlanok állagromlása megállításra kerül, a kor követelményeinek és az adott funkciónak megfelelő korszerűsítés, felújítás megtörténik, üzemeltetési költségek csökkennek
	➢ Kegyeleti lehetőségek kiterjesztése a temetőben: Urnafal kialakítása	➢ Urnafal kialakítása a temetőben
	➢ Települési környezet megóvása, illegális hulladéklerakók felszámolása, szemléletformáló előadások szervezése, hulladékgyűjtő edények kihelyezése az utak, járdák mentén, kutya wc-k kihelyezése, hulladékgyűjtési kampányok szervezése, településüzemeltetési eszközök (kasza, fűnyíró stb.) beszerzése, településrendezési dokumentumok aktualizálása	➢ Települési környezet megóvása, illegális hulladéklerakók felszámolása, szemléletformáló előadások szervezése, hulladékgyűjtő edények kihelyezése az utak, járdák mentén, kutya wc-k kihelyezése, hulladékgyűjtési kampányok szervezése, parkosítás, fásítás, a park rekreációs célú felújítása (bútorzat, fényforrás stb.)
	➢ Szőlőhegy útjainak felújítása, egészséges ivóvíz lehetőségének biztosítása, belterületbe vonása	➢ Szőlőhegy útjainak felújítása, egészséges ivóvíz lehetőségének biztosítása
	➢ Energiahatékonysági intézkedések bevezetése, ingatlanok energiahatékonysági felújítása (napelem telepítése, buszmegállók napelemes világítása, sportpálya és park energiarendszerének kialakítása, korszerűsítése)	➢ Energiahatékonysági intézkedések bevezetése, ingatlanok energiahatékonysági felújítása (napelem telepítése, buszmegállók napelemes világítása, sportpálya és park energiarendszerének kialakítása, korszerűsítése)
	➢ A település közbiztonsága javításra szorul	➢ Kamera rendszer bővítése, korszerűsítése

Jövőképünk

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és nem romák között nincsenek konfliktusok és minden polgár egyenlő.
- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára lehetőséget tudjunk nyújtani hátrányaik enyhítésére.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek egyenlő hozzáférését az életkoruknak, fejlettségi szintjüknek, fejlesztési igényeiknek megfelelő szolgáltatásokhoz.
- Folyamatosan odafigyelünk a gyermekek, idősek, fogyatékkal élők, nők, romák és a mélyszegénységben élők igényeire, arra, hogy a helyi szabályozás során alkalmazzuk esetükben a pozitív diszkriminációt elvét, lehetőségét.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén elhelyezkedésük, foglalkoztatásuk támogatását a hagyományos családi szerepvállalás mellett.

- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetének megismerésére, problémáik intézményi és egyedi kezelésére és a szükségleteiknek megfelelő szolgáltatásokhoz való hozzájutásuk elősegítésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A 2025. évi felülvizsgálat során módosított táblázat

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Belterületi vízrendezés (déli rész)	A település déli (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadékvízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.	A település déli (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadékvízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.	Gazdasági program, településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A település déli (belterületi) részének vízelvezetési problémák megoldásra kerülnek	polgármester	2026.12.31. Elvégezve	csapadékvízelvezető árkok kialakítása (m)	pénzügyi erőforrás - nyertes TOP pályázat	Pályázati forrás	Nem releváns.
2	Belterületi vízrendezés (északi rész)	A település északi (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadékvízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.	A település északi (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadék-vízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.	Gazdasági program, településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A település északi (belterületi) részének védelmét szolgáló csapadék-vízelvezető hálózati rendszer kialakítása, fejlesztése.	polgármester	2028.12.31.	csapadékvíz-elvezető árkok kialakítása (m) vízrendezéssel érintett belterület nagysága m2	pénzügyi erőforrás - a megvalósítás finanszírozása pályázati forrásból történik	Pályázati forrás	Nem releváns
3	Falugondnoki program bevezetése	Szociális alapellátás nem teljeskörű	Szociális alapellátás bővül	Szociális koncepció, gondnoki program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Falubusz beszerzése	polgármester	2025.12.31. Elvégezve	Szociális alapellátásba bekerülők száma	Személyi erőforrás: Falugondnok Technikai erőforrás: Busz Pénzügyi erőforrás: pályázatok	Feladatalapú támogatás	Nem releváns
4	Gyenge digitális kompetenciák	Digitális kompetenciák fejlesztése tematikus előadások és szakkör formájában	A lakosság digitális kompetenciája javul (jó internethasználat, csapdák meglátása, kikerülése, digitális csalások megelőzése)	Gazdasági program	Nemzeti fejlesztés	A lakosság részére a digitális kompetencia fejlesztéshez tanfolyam, szakkör és eszközök biztosítása	polgármester, közművelődési szakember	2029.06.30.	Nő a jó digitális kompetenciával rendelkező lakosság száma	Infrastrukturális háttér- ingatlan rendelkezésre áll. Oktató és eszközök biztosítása - pályázati forrásból	Üzemeltetési költségeket önkormányzat költségvetéséből biztosítja	Nem releváns
5	Egészségmegőrzési programok szervezése	Egészségmegőrzési programok szervezése a lakosság egészségi állapotának javítása céljából	A lakosság egészségi állapota javul	Gazdasági program	Egészséges Magyarország Stratégia 2021-2027	Egészségmegőrző és betegség megelőző programok szervezése (szűrések, előadások, tematikus projektnapok)	polgármester	2028.01.31.	Egészségmegőrző rendezvények száma	Intézményi infrastruktúra rendelkezésre áll, eszközök, anyagok, kellékek beszerzése és előadó finanszírozása pályázati forrásból	Pályázati forrás, éves költségvetés	Nem releváns
6	Közlekedési infrastruktúra felújítása	Önkormányzati utak, járdák felújítása	Önkormányzati utak, járdák felújításra kerülnek	Gazdasági program, településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Önkormányzati tulajdonú utak, járdák felújításra kerülnek az élhetőbb települési környezet és nem utolsó sorban a balesetveszély elhárítása érdekében	polgármester	2026.12.31.	Felújított utak, járdák száma nő (m)	Pályázati forrás	Üzemeltetés, fenntartás feladatalapú támogatásból és saját forrásból	Nem releváns
7	Csapadék- belvíz és természetes vizek elvezetésének	A település csapadékvíz-elvezető árkainak felújítása,	A település belterületén a csapadékvíz és belvíz	Gazdasági program, Településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási	A település belterületén a vízelvezetési	polgármester	2027.12.31.	Belvízelvezetés megoldódik, a vízelvezető árkok	Pályázati forrás, saját bevétel	Fenntartás, üzemeltetés feladatalapú	Nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	megoldása	belvíz megelőzése	elvezetése megoldódik		Stratégia 2030	problémák megoldásra kerülnek, az infrastruktúra felújítása megtörténik (vízelvezető árkok, belvíz)			felújítása (m)		támogatásból, saját forrásból	
8	Közösségi élet fejlesztése, élhetőbb település	Közösségi rendezvények, alkalmak, foglalkozások, egyéb közösségi alkalmak szervezése	A közösségi élet a Covid előtti időszak szintjére visszatér legalább	Élhetőbb településért Program, Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Közösségépítő rendezvények szervezése, közösségi élet felpezdítése	polgármester, közművelődési szakember	2028.12.31.	közösségi rendezvények száma nő (klub, falunap, szakkor)	Pályázati forrás	feladatalapú támogatás, saját forrás, civil szervezetek hozzájárulása	Nem releváns
9	Közvilágítás korszerűsítése	Közvilágítás korszerűsítése jobb fényerő a balesetveszély csökkenése érdekében, üzemeltetési költségek csökkentéséért	A közvilágítas jobb fényerejű és olcsóbb üzemeltetésű lesz	Településfejlesztési koncepció, Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Közvilágítás korszerűsítésre kerül a jobb fényerő a balesetveszély csökkentése érdekében, üzemeltetési költségek csökkentéséért	polgármester	2028.12.31.	Korszerűsített lámpatestek száma nő	Pályázati forrás, üzemeltetés saját forrásból	Költségvetési rendelet	Nem releváns
10	Önkormányzati ingatlanok felújítása, korszerűsítése, építési teljesítmények közművesítése	Onkormányzati ingatlanok felújítása, korszerűsítése, építési teljesítmények közművesítése	Önkormányzati ingatlanok állagromlása megállításra kerül, a kor követelményeinek és az adott funkciónak megfelelő korszerűsítés, felújítás megtörténik, építési telkek közművesítése megtörténik	Településfejlesztési koncepció, Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Önkormányzati ingatlanok állagromlása megállításra kerül, a kor követelményeinek és az adott funkciónak megfelelő korszerűsítés, felújítás megtörténik, üzemeltetési költségek csökkennek	polgármester	2029.11.30.	Felújított önkormányzati ingatlanok száma nő, üzemeltetési költségek csökkennek, lakosság ingatlanok száma nő	Pályázati forrás	Feladatalapú támogatás, saját bevétel (bérleti díj is)	Nem releváns
11	Kegyeleti lehetőségek kiterjesztése a temetőben: Urnafal kialakítása	Kegyeleti lehetőségek kiterjesztése a temetőben: Urnafal kialakítása	Urnafal kialakítása a temetőben	Településfejlesztési koncepció, gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Urnafal kialakítása a temetőben	polgármester	2028.12.30	Urnafal kerül kialakításra (urnafal/fülke)	Pályázati forrás	Feladatalapú támogatás, saját forrás	Nem releváns
12	Települési környezet megóvása, hulladéklerakók felszámolása	Települési környezet megóvása, illegális hulladéklerakók felszámolása, szemléletformáló előadások szervezése, hulladékgyűjtő edények kihelyezése az utak, járdák mentén, kutya wc-k kihelyezése, hulladékgyűjtési kampányok szervezése, településüzemeltetési eszközök (kuka, fűnyíró stb.)	A települési környezet javítása, parkosítása, településkarbantartás feltételeinek javítása, az illegális hulladéklerakók felszámolásra kerülnek, hulladékgyűjtési akciók szervezése, hulladékmentes település, településrendezési eszközök felülvizsgálata, aktualizálása	Településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Települési környezet megóvása, illegális hulladéklerakók felszámolása, szemléletformáló előadások szervezése, hulladékgyűjtő edények kihelyezése az utak, járdák mentén, kutya wc-k kihelyezése, hulladékgyűjtési kampányok szervezése, parkosítás, fásítás, a park rekreációs célú	polgármester	2027.12.31.	Szemléletformáló előadások (db), összegyűjtött hulladék (t), településüzemeltetési eszközökkel karbantartott terület nagysága (m2), parkosított területek nagysága (m2), településrendezési eszközök felülvizsgálata (db)	pályázati forrás, saját bevétel, egyesületek támogatása, társadalmi-, közösségi munka	Kampányszerű rendezvények, akciók szervezése, szemléletformálás feladatok szakszerű megszervezése, ellátása	Nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		beszerzése, településrendezési dokumentumok aktualizálása				felújítása (bútorzat, fényforrás stb.)						
13	Szőlőhegy infrastruktúrájának fejlesztése, belterületbe vonása, postaláda az ottani lakosok részére	Szőlőhegy útjainak felújítása, egészséges ivóvíz lehetőségének biztosítása, belterületbe vonása	A Szőlőhegy pihenési, rekreációs szerepe nő. A Szőlőhegyen létesítményen lakók ingatlanjaikat meg tudják közelíteni szilárd burkolatú közlekedési utakon,egészséges ivóvíz ingatlanonkénti bevezetése lehetővé válik	Településfejlesztési koncepció, Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Szőlőhegy útjainak felújítása, egészséges ivóvíz lehetőségének biztosítása	polgármester	2028.12.31.	Felújított utak hossza (m), ivóvízrendszerhez csatlakozni tudó ingatlanok száma (db)	Pályázati forrás	Feladatalapú támogatás, saját forrás	Nem releváns
14	Településüzemeltetési költségek csökkentése	Energiahatékonysági intézkedések bevezetése, ingatlanok energiahatékonysági felújítása (napelem telepítése, buszmegállók napelemes világítása, sportpálya és park energiarendszerének kialakítása, korszerűsítése)	Településüzemeltetési költségek csökkennek	Településfejlesztési koncepció, gazdasági program, költségvetése	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Energiahatékonysági intézkedések bevezetése, ingatlanok energiahatékonysági felújítása (napelem telepítése, buszmegállók napelemes világítása, sportpálya és park energiarendszerének kialakítása, korszerűsítése)	polgármester	2027.09.30.	Energiakorszerűsítéssel érintett ingatlanok száma (db)	Pályázati forrás	Üzemeltetési terv, költségvetés	Nem releváns
15	Közbiztonság javítása	A település közbiztonsága javításra szorul	Élhető, biztonságos települési környezet kialakítása és annak hosszútávon történő fenntartása	Településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Kamera rendszer bővítése, korszerűsítése	polgármester	2027.12.31.	Javuló közbiztonsági mutatók	Pályázati forrás	Kampányszerű rendezvények	Nem releváns
2. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Munkahelyteremtés elősegítése	tartós munkanélküliség, helyi munkahelyek hiánya	munkahelyteremtés, foglalkoztatás javítása, megélhetési lehetőségek biztosítása, hátrányok csökkentése	gazdasági program	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Közfoglalkoztatás további folytatása, új elemekkel történő bővítése. Helyi vállalkozások munkahelyteremtő szándékának támogatása, támogatási rendszer kidolgozása.	polgármester	2028.12.20.	Munkanélküliek és aktív korúak ellátásában részesülők számának csökkenése.	humánerőforrás, bér- és járulékátmogatás pályázati forrásból	közfoglalkoztatási terv készítése, megvalósítás nyomon követése, helyi támogatási rendszer kidolgozása	Nem releváns
2	Civil szerveződések elősegítése	A hátrányok leküzdésében segítséget nyújtó civil szervezetek létrehozása	Helyi civil szervezetek erősítése, működésük támogatása	településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia(2019-2030)	Civil szervezetek létrehozásának és működésének támogatása	polgármester	2027.12.20.	1 db civil szervezet létrejötte	humán erőforrás - lakosság szerveződése önkormányzati támogatással pénzügyi erőforrás - alapítás pénzügyi támogatása önkormányzat által, működtetés feltételeinek megteremtése pályázati	Önkormányzat és a létrejövő civil szervezetek együttműködése, együttműködési megállapodások megkötése	nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
										forrásból		
3	Szociális- és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése	A mélyszegénységben élők egészségügyi- és szociális helyzete romlik, ezért szükséges a szociális és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése	A szociális hátrányokkal küzdő, mélyszegénységben élő emberek egészségi állapota a szűréseknek és a felvilágosító előadásoknak köszönhetően javul, vagy legalább nem romlik.	Egészségterv, településfejlesztési koncepció	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Egészségügyi szűrések szervezése, egészségtudatos életmóddal kapcsolatos előadások, programok szervezése, Sportolási, kikapcsolódási lehetőségek biztosítása.	polgármester	2027.12.20.	A lakosság egészségi állapota javul, a háziorvosi rendelést igénybe vevők száma csökken. A lakosság legalább 20%-a részt vesz az előadásokon, egészségtudatos, életmódformáló programokon, rendezvényeken.	humánerőforrás - szakemberek, előadók, részben önkormányzati szakemberek, részben meghívott előadók technikai feltételek - a képzésekhez, szolgáltatásokhoz szükséges infrastruktúra biztosítása az önkormányzat által pénzügyi erőforrás - pályázati forrás	Együttműködési megállapodás képző intézményekkel, egészségügyi- és szociális szolgáltatókkal. Pénzügyi források biztoskása.	Nem releváns.
4	Hátránykompenzáló képzések szervezése	Képzetlen munkaerő, piacképes végzettség hiánya a munkanélküliek körében	A településlakosságának számára versenyképes, keresett szakmához való hozzáférés biztosítása. Digitális kompetenciák fejlesztése	Településfejlesztési koncepció, gazdasági program	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Helyi képzési lehetőségek biztosítása piacképes szakmák megszerzése céljából a helyi lakosság számára. Kapcsolat felvétele munkaügyi központtal, képző intézményekkel. A képzéshez szükséges infrastruktúra biztosítása.	polgármester	2028.06.30.	Munkanélküliek számának csökkenése, segélyben részesülők számának csökkenése	Humán erőforrás-képző intézmény Technikai erőforrás-helyiség és eszköz biztosítása az önkormányzat által Pénzügyi erőforrás-Pályázati forrás	Együttműködés képző intézményekkel munkanélküliekkel, helyi vállalkozásokkal a képzés és a jövőbeni foglalkoztatás érdekében	Nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	A község gyermekei számára szabadidős tevékenységek biztosítása, nyári napközi biztosítása	Nem megoldott a nyári gyermekfelügyelet, kevés a szabadidős tevékenység	Nyári napközi kialakítása, ifjúsági klub létrehozása, sportolási lehetőségek kiterjesztése, sportpályák fejlesztése, kultúrház felújítása és eszközbeszerzés.	Településfejlesztési koncepció	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Délutáni, hétvégi szabadidős programok biztosítása a berkesdi gyermekek részére. Szakkörök, klubok, sportolási lehetőségek biztosítása.	polgármester	2026.12.20.	A 18 év alatti fiatalok legalább 25%-a rendszeresen részt vesz a délután foglalkozásokon, hétvégi programokon.	humán erőforrás - önkéntes munka keretében programszervezés, a lakosság és a civil szervezet bevonásával technikai erőforrás - önkormányzat biztosítja a szükséges helyiségeket, eszközöket pénzügyi erőforrás - pályázati forrásból eszközök beszerzése, programok szervezése	Együttműködési megállapodás civil szervezetekkel, oktatási intézményekkel	Nem releváns.
2	Digitális kompetenciák fejlesztése	A településen élő gyermekek digitális kompetenciái	Digitális kompetenciák fejlesztése a 21. század követelményeinek	településfejlesztési koncepció, DJP program	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen	Digitális kompetenciák - előadások,	Közművelődési szakember	2026.12.20.	A 18 év alattiak 25 %-a részt vesz a programokon	pénzügyi erőforrás - önkormányzatok	Költségvetési rendelet, gazdasági program	Nem releváns.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés követhetetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		gyengék	megfelelő szintre a 18 év alatti korosztályban		jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	foglalkozások szervezése				anyagi támogatása, pályázati támogatás		
3	Bölcsőde kialakítása, óvoda fejlesztése	Nem megoldott a bölcsődei ellátás, óvodában nincs tornaszoba és kiszolgáló helyiségek hiányoznak, játszóudvar elavult	Bölcsőde kialakítása, óvoda bővítésével, kiszolgáló helyiségek, tornaszoba kialakítása, játszóudvar fejlesztése	településfejlesztési koncepció, gazdasági program	„Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Óvoda ingatlanának bővítése, játszóudvar fejlesztése	polgármester	2028.12.20.	10 kisgyermek bölcsődei ellátása megoldottá válik, óvodában tornaszoba és kiszolgáló helyiségek kerülnek kialakításra, megújul a játszóudvar	pénzügyi erőforrás - önkormányzatok anyagi támogatása, pályázati támogatás - nyertes TOP pályázat a Berkesdi Általános Iskola és Óvoda energetikai korszerűsítésére)	Óvoda működési alapdokumentumai	Nem releváns.
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Nők számára képzések megszervezése	A településen élő nők többsége nem rendelkezik piacképes szakmákkal, hiányoznak az elhelyezkedéshez szükséges készségek, képességek.	A településen élő nők számára piacképes képzettség megszerzésének elősegítése. Női munkanélküliség csökkentése.	Településfejlesztési koncepció	A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	Helyben képzések megszervezésének elősegítése a munkaügyi központ, képző szervezetek részvételével.	polgármester	2028.12.20.	A nők körében fennálló munkanélküliség csökken.	humánerőforrás - képző intézmény, szakemberek, előadók technikai feltételek - infrastruktúra biztosítása az önkormányzat által pénzügyi erőforrások - pályázati forrás igénybevétele, munkaügyi központ támogatása	Együttműködési megállapodás a munkaügyi központtal, képző intézményivel, képzésben részt vevő nőkkel, a helyi és környékbeli munkáltatókkal	Nem releváns.
2	Digitális kompetenciák fejlesztése	A településen élő nők digitális kompetenciái gyengék	Digitális kompetenciák fejlesztése a 21. század követelményeinek megfelelő szintre a berkesdi nők körében	településfejlesztési koncepció, DJP program	A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	Digitális kompetenciák – előadások, foglalkozások szervezése	Közművelődési szakember	2028.12.20.	A településen élő nők 15 %-a részt vesz a programokon	pénzügyi erőforrás - önkormányzatok anyagi támogatása, pályázati támogatás	DJP program	Nem releváns.
3	Családon belüli erőszak tárgyában felvilágosító rendezvények szervezése	Családon belüli erőszak láthatatlan	Családon belüli erőszak csökken, nők, gyermekek biztonsága fokozódik, információellátás biztosított	Szociális rendelet, településfejlesztési koncepció, intézményi alapdokumentumok	A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	Családon belüli erőszak megelőzése tárgyában előadások szervezése	idősek napközi otthona vezetője	2028.12.20.	Csökken a családon belüli erőszak száma, szenvedői segítséget kérnek „láthatóvá válik" az esemény	humán erőforrás – Idősek napközi otthona, védőnő, családsegítő szolgálat; pénzügyi erőforrás pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás	Intézményi szakmai programok	Nem releváns.
4	Alternatív munkalehetőség feltételeinek biztosítása a berkesdi nők számára	Alternatív munkavégzés feltételei nem állnak rendelkezésre a nők számára	Alternatív munkavégzési lehetőségek	Településfejlesztési koncepció	a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	A távmunka végzéshez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése önkormányzati ingatlanban	polgármester	2028.12.31.	A település munkaképes korú női lakosságának 5% részére alternatív - távmunka végzés feltételeinek biztosítása	Technikai feltételek - önkormányzat biztosítja a helyiséget Anyagi erőforrás - pályázati forrás,	Együttműködési megállapodás civil szervezetekkel, munkáltatókkal, munkaközvetítő cégekkel	Nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt célt	A célkitűzés összhangja egyéb országos stratégiai dokumentumokkal	A célkapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
										önkormányzati saját forrás, civil szervezetek támogatása		
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Gyenge digitális kompetenciák	Informatikai ismeretek, digitális írástudás hiánya jellemzi a település idős lakosságát. Egyre inkább jellemző az izoláció és a családtól való távolodás mind fizikailag, mind mentális szempontból.	Informatikai képzés megszervezése az idősek informatikai tártasságának elősegítése céljából. Internetszobába új számítógépek beszerzése, annak érdekében, hogy azok számára is kitárúljon a világ, akik otthon számítógéppel nem rendelkeznek.	Településfejlesztési koncepció, vagyongazdálkodási stratégia	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2034)	Informatikai képzés megszervezése	polgármester, közművelődési szakember	2026.12.20.	20 fő 65 év feletti lakos részvétele informatikai képzésen. 5 db számítógép beszerzése.	pénzügyi erőforrás - önkormányzati saját forrás, pályázati támogatás humánerőforrás képzést lebonyolító szakemberek	Képző intézménnyel szerződés megkötése, DIP pont nyitva tartásának biztosítása, segítségnyújtás a szolgáltatást igénybe vevők részére.	Nem releváns
2	Idősek bűncselekmény áldozatává válnak	Idős az időseket érintő bűncselekmények száma	Az időseket érintő bűncselekmények száma csökken	Településfejlesztési koncepció, Idősek Napközi Otthona szakmai program	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2034)	Áldozattá válást megelőző előadások szervezése	idősek napkozi otthona vezetője	2025.12.20 Folyamatosan	Időseket érintő bűncselekmények száma csökken, az idősek részt vesznek a rendezvényeken	humánerőforrás – Idősek Napközi Otthona munkavállalói, pénzügyi forrás – pályázati támogatás, önkormányzati saját forrás	Bűnmegelőzési intézkedési terv	Nem releváns.
3	Szűrések megszervezése idősek részére	65 év feletti korosztály létszáma nő, egészségügyi állapotuk romlik	Javul az idősek egészségi állapota, hamarabb feltárásra kerülnek az egészségügyi problémák, fokuszban a megelőzés	Településfejlesztési koncepció, egészségterv	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2034)	Egészségügyi szűrések szervezése	polgármester	2026.12.20.	A településen élő 65 év feletti lakosság 50%-a részt vesz a szűréseken	saját forrás, pályázati támogatás	Települési egészségterv	Nem releváns.
4	Kulturális programok szervezése idősek részére	Az idősebb korosztály részére kulturális programok, szakkörök, szabadidős tevékenységek szervezése, Művelődési Ház bővítése öltözővel	Az idősek elmagányosodása csökken, közösségi életben való részvételuk növekszik, önellátó képességük kitolható	Gazdasági program, költségvetési rendelet	Idősügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024	Idősebb korosztály részére kulturális programok, szakkörök, kirándulások szervezése	polgármester, közművelődési szakember	2027.12.31.	Idősek számára szervezett programok száma nő, öltöző kialakításra kerül	Humán erőforrás-közművelődési szakember, infrastrukturális feltételek rendelkezésre állnak, eszközök és utazási költség pályázati forrásból	Költségvetési rendelet, pályázati forrás gazdasági program	Nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok teljes körű akadálymentesítése	Az önkormányzati ingatlanok teljes körű akadálymentesítése nem megoldott	Önkormányzati ingatlanok fizikai és információs akadálymentesítésének megoldása.	Vagyongazdálkodási stratégia, vagyonrendelet, gazdasági program, településfejlesztési koncepció	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	Az önkormányzati ingatlanok teljes körű akadálymentesítése a fogyatékkal élők kozszolgáltatásokhoz történő akadálymentes hozzáférése céljából	polgármester	2028.12.20.	3 db önkormányzati ingatlan teljes körű akadálymentesítése	pénzügyi erőforrás - önkormányzati saját forrás, pályázati támogatás	vagyonrendelet, vagyongazdálkodási terv	Nem releváns.
2	Járdák felújítása	A település járdái rossz állapotúak	Járdák felújítása 1000 m	vagyonrendelet, településfejlesztési koncepció, gazdasági program	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	Járdák felújítása Berkesd községben	polgármester	2026.12.20.	A településen 1000 fm járda felújításra kerül.	pénzügyi erőforrás - önkormányzati saját forrás, pályázati	vagyonrendelet, vagyongazdálkodási terv	Nem releváns.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
										támogatás		

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:
- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában,az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Berkesd község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Berkesd község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 103/2023. (XII.04.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Berkesd, 2023. december 4.

Hermann-né Rattinger Mária Éva
polgármester

Berkesd Községi Önkormányzat
7664 Berkesd, Alkotmány u. 40.
KRID: 146065748, e-mail: polgarmester@berkesd.hu
tel/fax: 72/458-101 mobil: 30/229-4036

Készült Berkesd Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 2023. december 4-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből:

KIVONAT

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete 3 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

103/2023. (XII.04.) Kt. határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete elfogadja Berkesd községi Önkormányzat 2023-2028 évekre szóló Helyi esélyegyenlőségi programját és esélyegyenlőségi intézkedési tervét.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnali

Hermann-né Rattinger Mária Éva
polgármester

Hendzselné Papp Ilona
aljegyző

Záradék:

A kivonat hiteles.

Berkesd, 2023. december 18.

Hendzselné Papp Ilona
aljegyző

Berkesd Község Önkormányzat
7664 Berkesd, Alkotmány u. 40.
tel/fax: 72/458-101 mobil: 30/223-2582
E-mail: polgarmester@berkesd.hu

Készült Berkesd Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 2025. december 2-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből:

K I V O N A T

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

107/2025. (XII.02.) Kt. határozat

Berkesd Községi Önkormányzat képviselő-testülete elfogadja Berkesd községi Önkormányzat 2023-2028 évekre szóló Helyi esélyegyenlőségi programját és intézkedési tervét.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

Hermann-né Rattinger Mária Éva
polgármester

Hendzselné Papp Ilona
aljegyző

Záradék:

A kivonat hiteles.

Berkesd, 2025. 12. 03.

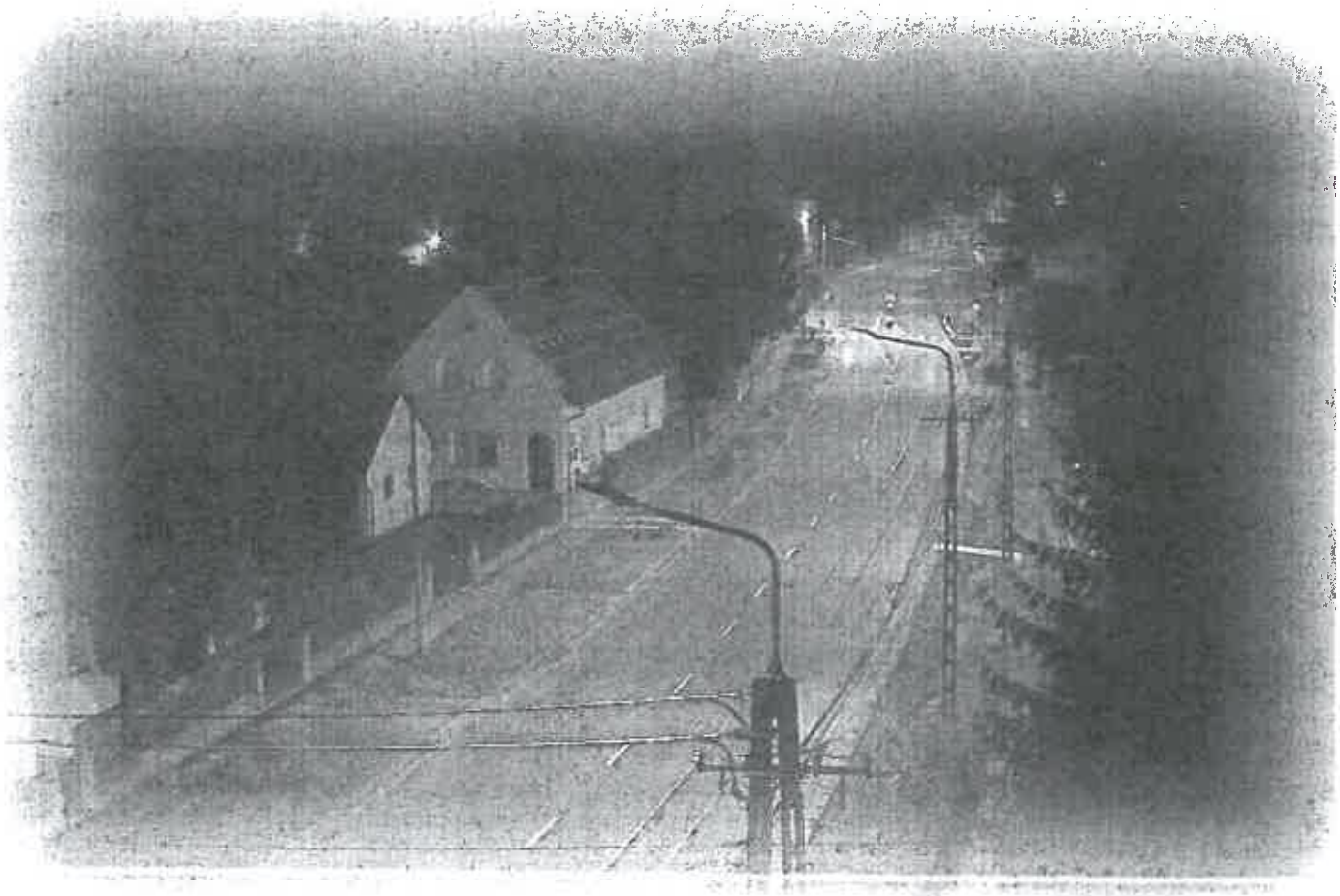
Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltsége Baranya Megye

Hendzselné Papp Ilona
aljegyző

LUNAG KFT. 2.ü.
7693 Pécs, Szabadföld u. 5.

Árajánlat

**Berkesd község közvilágítás fejlesztésére,
tervezésére, kivitelezésére és üzemeltetésére
+ 2 db napelemes kandeláber telepítésére**

Tisztelt Polgármester Asszony!

Köszönjük megtisztelő bizalmát településük közvilágításának korszerűsítésére vonatkozó ajánlatadásunk kapcsán.

Ajánlatunkban bemutatásra kerül a jelenlegi hagyományos lámpatestek állománya, ezek villamos energia fogyasztása, valamint a korszerűsítés utáni lámpatestek állománya, azok fogyasztása és a korszerűsítés után várható ***villamos energia megtakarítás*** mértéke. Amennyiben Önkormányzatuk saját erőből nem tudná megvalósítani a beruházást, úgy önerőt nem igénylő finanszírozással is állunk szíves rendelkezésükre.
Az ajánlatban szereplő összegek már tartalmazzák a LED lámpatestek költségeit, a villamostervezési-, üzembe helyezési költségeket, valamint a helyi áramszolgáltatóval történő ügyintézést is.

1. Vállalkozásunk rövid bemutatása

Cégünk szakemberei több, mint egy évtizedes tapasztalattal rendelkeznek bel- és kültéri világítási rendszerek tervezésében, teljes körű kivitelezésében, valamint közvilágítási hálózatok korszerűsítésében és üzemeltetésében. Vállalkozásunk egyik kiemelt tevékenységi területe a közvilágítás üzemeltetési feladatok elvégzése és a települések közvilágításának korszerűsítése. A Lunag Kft. abban érdekelt, hogy a vele szerződésben álló Önkormányzatok kezelésében lévő közvilágítási aktív elemek üzemeltetésében folyamatosan növelje szolgáltatásának színvonalát, így biztosítva a közvilágítási lámpatestek hiba nélküli üzemelését.

Kompetenciáink: A törvényi előírásoknak megfelelő kisfeszültségű csatlakozó és közvilágítás feszültség alatti munkavégzésre (KIF-FAM) feljogosító vizsgák és felszerelések megléte, emelőkosaras gépek és az ezek kezeléséhez szükséges személyzettel, valamint képesítésekkel is rendelkezünk. Online 0-24 órás és telefonos hibabejelentő szolgálatot tartunk fenn a közvilágítási hibacímek fogadására. Cégünk rendelkezik a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal által kiadott közvilágítás üzemeltetési engedéllyel.

Ajánlatunkban a térvilágításban alkalmazott LED technológia legmodernebb- és prémium minőséget képviselő rendszereit kínáljuk az Önök számára. A közvilágítási lámpatestek vonatkozásában a 100 évet meghaladó európai lámpagyártási tapasztalattal rendelkező **Schréder Magyarország Zrt-vel** állunk kiemelt és egyedi partneri kapcsolatban, ami a településük számára egy további garancia egy minőségi és tartós közvilágítási kivitelezés tekintetében.

A fenti munkák mellett foglalkozunk intelligens gyalogosvédelmi rendszerek, okos térbútorok telepítésével is. Szívesen állunk az Önkormányzatok rendelkezésére egyéb világításkorszerűsítési-, villamos hálózati tervezési és kivitelezési munkák tekintetében is.

1. A jelenlegi közvilágítási rendszer és a fejlesztés utáni állapot bemutatása:

Berkesd község jelenlegi közvilágítása		Villamos energiadíj, RHD, pénzeszközök nettó egységár:			118 Ft/kWh	
Fényforrás típusa	Névleges teljesítmény (W)	Beépített teljesítmény (W)	Mennyisége (db)	Éves világítási idő (ó)	Éves fogyasztás (kWh)	Éves fogyasztás (nettó Ft)
LED közvilágítási fényforrás lámpatestbe építve	15 W	15 W	13 db	4190	817 kWh	96 714 Ft
			Összesen:		817 kWh	96 714 Ft

Berkesd község fejlesztés utáni közvilágítása		Villamos energiadíj, RHD, pénzeszközök nettó egységár:			118 Ft/kWh	
Fényforrás típusa	Névleges teljesítmény (W)	Beépített teljesítmény (W)	Mennyisége (db)	Éves világítási idő (ó)	Éves fogyasztás (kWh)	Éves fogyasztás (nettó Ft)
Schréder VITALUM 1/24LED/5400lm/30W	30 W	30 W	13 db	4190	1 634 kWh	193 428 Ft
Napelemes kandeláber 30W	30 W	30 W	2 db	4 190	-	-
			Összesen:		1 634 kWh	193 428 Ft

A korszerűsített komplett LED lámpatestek fényerő csökkentésének mértéke és időtartama: 23:00 – 04:00-ig 70% fényerővel üzemelnek a lámpatestek.

2. A fent részletezett beruházás összefoglalása és a beruházás díja

Tételek megnevezése	Jelenlegi állapot	Korszerűsítés utáni állapot	Egység
Lámpatestek száma	13	13	db
Beépített teljesítmény	0,20	0,39	kW
Éves fogyasztás (Közvilágítási naptár szerint 4190 óra)	817	1 634	kWh/év
Energia vásárlási díj *	69,80	69,80	Ft/kWh
I. Energia díj	57 030	114 060	Ft/év
II. Rendszerhasználati díj*	41 185	78 819	Ft/év
III/A. Éves karbantartási díj	**46 000**	**46 000**	**Ft/év**
IV. Energiaadó*	254	507	Ft/év
V. Pénzeszközök (+KÁT)	2 051	4 102	Ft/év
I-V. Éves nettó összes költség	100 520	262 488	Ft/év
Éves összes bruttó költség	127 107	332 252	**Ft/év**
[illegible]házási költség (nettó)	3 585 545		Ft
[illegible]házási költség (bruttó)	4 553 642		Ft

Ajánlatunk tartalmazza a közvilágítás korszerűsítésének anyag és munkadíját, valamint a tervezési díjat.

3. Közvilágítás üzemeltetési ajánlat a garanciális időtartam idejére:

Cégünk a korszerűsítés után is ellátja a közvilágítás aktív elemeinek karbantartását egy külön megállapodásban szereplő átalány díj ellenében (lásd az összefoglaló táblázatokban).

4. Garancia és szavatosság

A közvilágítás aktív elem karbantartási szerződés megkötése esetén 8 év garanciát vállal. Napelemes kandeláberre vállalt szavatosság 2 év.

5. Egyéb

Kivitelezési határidő a munkaterület átadástól számított 30 nap.

Ajánlatunk a vállalkozásunk számára ismert adatok alapján készült, a korszerűsítés a jelenlegi állapotra vonatkozik.

Amennyiben ajánlatunkkal kapcsolatosan kérdés, egyeztetés igénye merül fel, kérjük, keressenek minket bizalommal, állunk szíves rendelkezésükre.

Ajánlatunk 90 napig érvényes.

Pécs, 2025. 10. 28.

LUNAG KFT.
7693 Pécs, Szabadföld u. 5.
Adószám: 25387284-2-02

Tisztelettel:

Scherer Balázs

ÁRAJÁNLAT

Ajánlatkérő:
Berkesd Község Önkormányzata
7664 Berkesd, Alkotmány u. 40.

Tisztelt Önkormányzat, tisztelt Polgármester Asszony!

Személyes egyeztetésünknek megfelelően és a megadott adatok alapján, az alábbi díjakon tudjuk teljesíteni az Önök által kért közvilágítás korszerűsítési munkákat:

Termék vagy szolgáltatás megnevezése	Mennyisége (db)	Egységár (Nettó) Anyag és munkadíj	Összesen (Nettó)
Villamos kiviteli tervezés és engedélyeztetés	1 db	511 000 Ft	511 000 Ft
Hofeka Twini közvilágítási lámpatest 13 W LED és szerelési költségek	13 db	198 846 Ft	2 584 998 Ft
Napelemes közvilágítási kandeláber	2 db	903 000 Ft	1 806 000 Ft
		Mindösszesen (nettó):	**4 901 998 Ft**

Várda, 2025.10.24.

Tisztelettel:

Várda Vill-Szer Kft.
7442 Várda, Fő u. 111.
Horváth Péter ügyvezető

Analerit Kft.
2161 Csomád, Kossuth L. út 47.

Árajánlat

Berkesd Község Önkormányzata
7664 Berkesd, Alkotmány u. 40.

Tisztelt Polgármester Asszony!

Köszönjük megtisztelő ajánlatkérésüket.

2025 október 17-i ajánlatkérésükre az alábbi ajánlatunkkal állunk rendelkezésükre.

Műszaki tartalom és díjak:

Termék és szolgáltatás	Mennyi-sége (db)	Nettó egységár (Ft)	Nettó összesen (Ft)
Közvilágítási lámpatest Schréder Izylum 20W LED, üzembehelyezéssel	*13 db*	*194 230 Ft*	*1 774 000 Ft*
Napelemes acél kandelábер 6 m LED 30W lámpatesttel, telepítéssel	*2 db*	*887.000 Ft*	*1 774 000 Ft*
Tervezés, engedélyeztetés	*1 db*	*476 000 Ft*	*476 000 Ft*
	Mindösszesen nettó:		***4 774 990 Ft***
	Mindösszesen bruttó:		***6 064 237 Ft***

Ajánlatban szereplő lámpatest adatlapja az alábbi linken érhető el:
https://hu.schreder.com/hu/termekek/izylum-kulteri-led-vilagitas#download

Szavatosság:

5 év a LED lámpatestekre, napelemes kandeláberre 2 év

Ajánlatunk érvényessége:

60 nap

Pécs, 2025. október 22.

ANALERIT Kft.
2161 Csomád, Kossuth Lajos út 47.
Adószám: 32672312-2-13
Cégjegyz.: 13-09-236851
Szlsz.: OTP: 11731018-21476277

Váradi Péter
ügyvezető

3. m.

Feladatellátási Szerződés

Módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

mely létrejött egyrészről Berkesd Község Önkormányzat, 7664 Berkesd, Alkotmány utca 40. (képviseli: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester[1]), mint megbízó,

másrészről Zentai és Társai Szolgáltató Betéti Társaság (7623 Pécs, Kolozsvár utca 16, Cégjegyzékszám: 02-06-071517, adószám: 21782194-3-02, képviseli: Szentgyörgyváryné Dr. Lelkes Lívia (született: Pécs, 1973.08.21., anyja neve: Zentai Mária, adószám: 8389480670) 7627 Pécs, Wass Albert utca 117. szám alatti lakos, ügyvezető igazgató, és mint feladatot ellátó fogorvos, mint megbízott között az alulírott napon az alábbi feltételek mellett jött létre:

1. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy megbízott 2014. október 1. napjától vállalkozásban ellátja Berkesd Községi Önkormányzat illetékességi területe vonatkozásában a területi ellátási kötelezettséggel működő fogorvosi alapellátást. A gyógyító- megelőző alapellátás keretében a fogorvos feladatkörébe tartozik különösen az egészséges lakosság részére nyújtott, a fog- és szájbetegek alapellátás körébe tartozó vizsgálata, kezelése és gondozása, a fogászati szűrővizsgálatok végzése, a góckutatás, a terhesek fogászati gondozása, és a rendelési időben végzett sürgősségi ellátás.

2. A Megbízott tevékenységét az egészségügyi törvény, valamint a fogorvosi alapellátásra vonatkozó jogszabályok, szakmai szabályok, valamint fogorvosi ellátás finanszírozására vonatkozó jogszabályok alapján végzi. A részben vagy egészben térítési díjköteles fogászati ellátásokról és a térítési díj mértékéről Megbízott a rendelőben kifüggesztett tájékoztató útján értesíti a lakosságot.

3. Megbízó kijelenti, hogy a szerződés megkötésére az önkormányzat képviselő-testületétől a szükséges felhatalmazással rendelkezik.

4. Megbízott vállalja, hogy a Megbízóval előzetesen egyeztetett időpontban a nevelési- és oktatási intézmények vonatkozásában ellátja az iskolafogászati tevékenységet.

5. Megbízott vállalja, hogy a minimum feltételek közé tartozó eszközök, berendezések biztosításáról, azok karbantartásáról, cseréjéről, pótlásáról gondoskodik.

6. Felek megállapodnak abban, hogy a betegellátás helye: 7623 Pécs, Kandó Kálmán utca 2.[2][3]

7. Felek megállapodnak a fogorvosi rendelés idejében, mely az alábbiak szerint alakul:

hétfő	13:00-19:00
kedd	07:00-13:00
szerda	07:00-13:00

[1] Módosítva: 2019.10.13.
[2] Módosítva: 2019.02.22.
[3] Módosítva: 2025.12.02.

csütörtök 13:00-19:00
péntek 07:00-13:00[4]

7a. A felek megállapodnak abban, hogy a fogászati feladatellátást fogászati szakasszisztens támogatja. 2025. május 1-től a fogászati szakasszisztensi feladatokat ellátja: Nemesné Kiss Anita (szül.: Mohács,1969.08.02. anyja neve: Décsi Ida, adóazonosító: 8374681934: ; TAJ: 077905833) 7673 Kővágószőlős,Sajgói út 2. szám alatti lakos.[5]

8. A megbízás határozatlan időre szól.

9. Jelen szerződés megszűnik a szerződő felek közös megegyezése alapján, továbbá ha azt bármelyik fél felmondja. A felmondást írásban kell a másik féllel közölni.

10. Rendes felmondás esetén a felmondási idő 6 hónap. A rendes felmondást indokolni nem kell.

11. Megbízó a feladat-ellátási szerződést rendkívüli felmondással 30 napos határidővel – indokolással – felmondja, ha a fogorvos a feladat-ellátási szerződésben vállalt kötelezettségeit írásbeli felszólítás ellenére sem teljesíti, vagy folytatólagosan megszegi a jogszabályban foglalt, működésére vonatkozó előírásokat.

12. Megbízó a feladat-ellátási szerződést a jogosultság elvesztésének napjával – indokolással – felmondja, ha a fogorvos önálló egészségügyi tevékenység végzésére való jogosultságát bármely okból elveszti.

13. A szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetését, módosítását bármelyik fél – alapos indokok közlésével – írásban kezdeményezheti. A felek megállapodnak, hogy az írásbeli kezdeményezést követő 30 napon belül az egyeztetést lefolytatják és további 15 napon belül elbírálják.

14. Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben a PTK, valamint az egészségügyi és egészségbiztosítási jogszabályok rendelkezései az irányadók.

15. Jelen szerződés 2014. október 1-én lép hatályba.

Ezen szerződést a felek elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag aláírták.

Berkesd, 2025.05.09.

Megbízó	Megbízott
Hermann-né Rattinger Mária Éva	Szentgyörgyváryné Dr. Lelkes Lívia

[4] Módosítva: 2019.02.22.

[5] Módosítva: 2025.05.09.